BN Bank ASA

ÅRSRAPPORT | 2017

BN Bank

INNHOLD

	Side
BN Bank - Best i det lange løp for kunder, ansatte og eiere!	3
Oppsummering 2016	4
Nøkkeltall	5
Historikk	7
Visjon	8
Strategi	8
Styret	9
Ledergruppen	10
Virksomhetsbeskrivelse	11
Risikostyring- og kapitalstyring	17
Samfunnsansvar	19
ÅRSREGNSKAP	
Styrets beretning	21
Resultatregnskap	28
Balanse	29
Endring i egenkapital i 2016 og 2017	30
Kontantstrømoppstilling	31
NOTER	32
NOTE 1 - Regnskapsprinsipper mv	33
NOTE 2 - Informasjon om driftssegmenter	38
NOTE 3 - Kapitaldekning	40
KREDITT-, MARKED- OG LIKVIDITETSRISIKO	
NOTE 4 - Risiko i finansielle instrumenter - kvalitativ beskrivelse	42
NOTE 5 - Risiko i finansielle instrumenter - kvantitativ beskrivelse - KONSERN	46
NOTE 6 - Risiko i finansielle instrumenter - kvantitativ beskrivelse - MORBANK	51
NOTE 7 - Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	55
NOTE 8 - Utlån	56
NOTE 9 - Overføring av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt	57
NOTE 10 - Tap og nedskrivninger på utlån og garantier	58
RESULTATREGNSKAP	
NOTE 11 - Renteinntekter og lignende inntekter	60
NOTE 12 - Rentekostnader og lignende kostnader	60
NOTE 13 - Andre driftsinntekter	60
NOTE 14 - Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi, gevinster og tap	61
NOTE 15 - Lønn og generelle administrasjonskostnader	62
NOTE 16 - Andre driftskostnader	62
NOTE 17 - Pensjonskostnader og -forpliktelser	63
NOTE 18 - Skatt	66
BALANSE	
NOTE 19 - Finansielle instrumenter etter kategori	68
NOTE 20 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter	70
NOTE 21 - Finansielle derivater	75
NOTE 22 - Motregningsrett finansielle derivater	76
NOTE 23 - Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	77
NOTE 24 - Ansvarlig utlån	77
NOTE 25 - Eierinteresser i konsernselskaper	78
NOTE 26 - Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	79
NOTE 27 - Overtatte eiendommer	79
NOTE 28 - Innskudd fra og gjeld til kunder	80
NOTE 29 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	80
NOTE 30 - Gjeld til kredittinstitusjoner	80
NOTE 31 - Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	81
NOTE 32 - Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	81
NOTE 33 - Ansvarlig lånekapital	81
ØVRIGE OPPLYSNINGER	
NOTE 34 - Pantstillelser og garantiansvar pr. 31.12.	82
NOTE 35 - Ansatte og tillitsvalgtes låneforhold	82
NOTE 36 - Opplysninger om nærstående parter	83
NOTE 37 - Aksjonærstruktur og aksjekapital	86
NOTE 38 - Foreslått, ikke vedtatt utbytte	86
NOTE 39 - Hendelser etter balansedagen og betingende forpliktelser	86
NOTE 40 - Resultatregnskap 4 siste kvartal	87
NOTE 41 - Tillitsvalgte og ledelse	88
NOTE 42 - IFRS 9 Finansielle instrumenter	90
Revisors beretning	97
Vedtekter for BN Bank ASA	99

BN Bank – Best i det lange løp for kunder, ansatte og eiere!

Verdensøkonomien har i 2017 vært i kraftig bedring, noe som manifesterte seg i at verdens børser nådde rekordnivåer i starten av 2018. Behovet for å stimulere verdensøkonomien er redusert og lavrentepolitikken går derfor mot slutten. Vi opplever nå at flere land begynner å sette opp styringsrenten fra historisk lave nivåer og rentehevingene skjer med små skritt. Norges Bank varslet i Pengepolitisk rapport 4/17 at de ser for seg en justering av styringsrenten i slutten av 2018. Dog setter den høye gjeldsgraden i Norge begrensinger for hvor mye renten kan heves ettersom høy gjeldsgrad i husholdningene har gjort de mer rentesensitive enn tidligere.

Bankens hovedaktivitet startet 2017 der 2016 sluttet, i et brennhett boligmarked. Prisene løftet seg mot sitt høyeste prisnivå på ettervinteren – før fallet startet. Oslo skilte seg klart ut med en prisvekst i april 2017 på 23 prosent sammenlignet med april i 2016. Finanstilsynet var med rette bekymret over utviklingen og de nye kredittreguleringene som ble gjeldende i januar 2017 bidro til å redusere faren for en boble i boligmarkedet. Som forventet korrigerte markedet seg derfor nedover, og prisene gikk mest ned der vi hadde observert størst vekst. I følge boligprisstatistikken fra Eiendom Norge fikk landet som helhet en korreksjon ned på 3,0 prosent fra mars 2017 og ut året, mens Oslo-markedet korrigerte ned nær 10 prosent i samme periode. En kombinasjon av psykologiske effekter, nye reguleringer og økt tilbud samtidig med lavere etterspørsel var faktorer som bidro til dette. I BN Bank valgte vi bevisst, etter flere år med sterk boliglånsvekst, å ta ned veksten i 2017.

I vår boliglånsportefølje er gjennomsnittlig LTV 54 prosent og over 99 prosent av våre objekter er innenfor 85 prosent LTV. Våre panteobjekter tåler derfor korrigeringen meget godt. Forventningsindikatorene viser fortsatt høy sysselsetting, og med lave renter i et historisk perspektiv ligger det til rette for en mer balansert utvikling i boligmarkedet fremover.

BN Bolig hadde sitt hele første driftsår i 2017. Selskapet har kommet godt i gang med formidling av både brukte og nye boliger. Selskapet vil bidra til å styrke vår distribusjonskraft innen personmarkedet og gi synergier inn mot vår satsing på bedriftsmarkedet. I januar besluttet styret at BN Bank skal bevare og utvikle den gjenværende delen av BM-porteføljen. I tillegg skal vi satse på prosjekt- og boligutvikling for å understøtte satsingen på BN Bolig i tiden fremover. Dette forsterker vår lønnsomhet og gjør verdikjeden til BN Bank betydelig mer robust for både regulatoriske og markedsmessige endringer. Den nye BM-strategien er meget godt mottatt av våre kunder, med vekst og lønnsomhet som overskrider forventningene som resultat. Året 2017 var også det første hele driftsåret med forbrukslån på egen bok. Vi har hatt en forsiktig og erfaringsbasert tilnærming til markedet i god BN Bank ånd for å sikre tilfredse kunder og lave tap. Tiltakene er fortsatt under oppbygging og skal bidra til å forsterke merkevaren til BN Bank som best i det lange løp, samt styrke inntjeningen på sikt.

BN Bank har også i 2017 satset på omfattende robotisering av prosesser samt tatt i bruk en såkalt «chatbot» til å besvare kundehenvendelser for å øke kundetilfredsheten og skape mer kostnadseffektiv vekstkapasitet. I boliglånsmarkedet viser målinger i 2017 at våre kunder er mer tilfreds enn kundene til konkurrentene i vårt segment med en EPSI score på 82. Målet vårt er å norges mest fornøyde bankkunder som plattform for balansert og sunn vekst fremover i alle våre satsinger.

BN Bank er sertifisert som en «Great place to work» og vår samlede score økte i 2017 fra 85 prosent til 89 prosent. Når banken er et flott sted å jobbe bidrar det til medarbeidere, ledere, kultur og systemer som sikrer at vi arbeider systematisk med å bli best i det lange løp for våre kunder, ansatte og eiere. Det betyr at våre kunder skal få en så god opplevelse av BN Bank at de blir våre beste selgere, våre ansatte skal oppleve banken som et så flott sted å jobbe at de gir det lille ekstra hver gang for sine kunder og kolleger, og våre eiere skal få en bank som leverer den avkastningen de forventer fremover.

Mvh
Gunnar Hovland
Adm dir

Oppsummering 2017

- Resultat etter skatt på 298 millioner kroner (261 millioner kroner)
- Avkastning på egenkapitalen etter skatt (justert for effekt av Fondsobligasjoner) på 8,3 prosent (7,3 prosent)
- Styret i banken vedtok i 1. kvartal 2017 en ny strategi for bedriftsmarkedsporteføljen. Banken er derfor i gang med å bygge opp en portefølje av prosjektfinansiering/byggelån som understøtter bankens strategiske satsninger på personmarkedet og BN Bolig. Porteføljen forventes å utgjøre en mindre andel av samlet bedriftsmarkedsportefølje. Større engasjement og engasjement som ikke tilfredsstiller bankens avkastningskrav vil fortsatt bli avviklet.
- BN Bolig hadde sitt første hele driftsår i 2017 og er godt i gang med salg av både bruktboliger og prosjekter innen marked for nyboliger. BN Bank eier 50 % av selskapet og bankens resultatandel i 2017 utgjorde -12 millioner kroner
- Innskuddsvolumet økte med 226 millioner kroner siste 12 måneder (-1.360 millioner kroner).
- Utlånsvolum på bedriftsmarked ble redusert med 2.338 millioner kroner siste 12 måneder (-10.832 millioner kroner), mens utlånsvolum på personmarked økte med 483 millioner kroner i samme periode (2.653 millioner kroner)
- Tap på utlån utgjorde en inntektsføring på 8 millioner kroner (kostnadsføring på 23 millioner kroner)
- Kjernekapitaldekning 26,1 prosent (23,8 prosent)
- Ren kjernekapitaldekning 23,4 prosent (21,4 prosent)

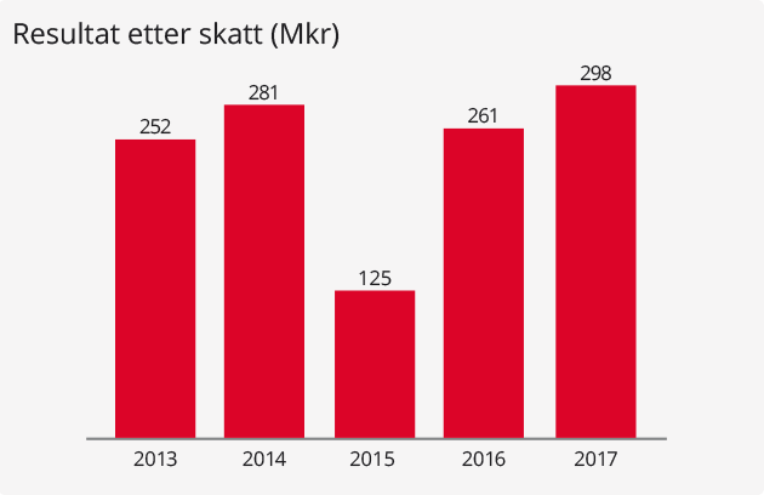

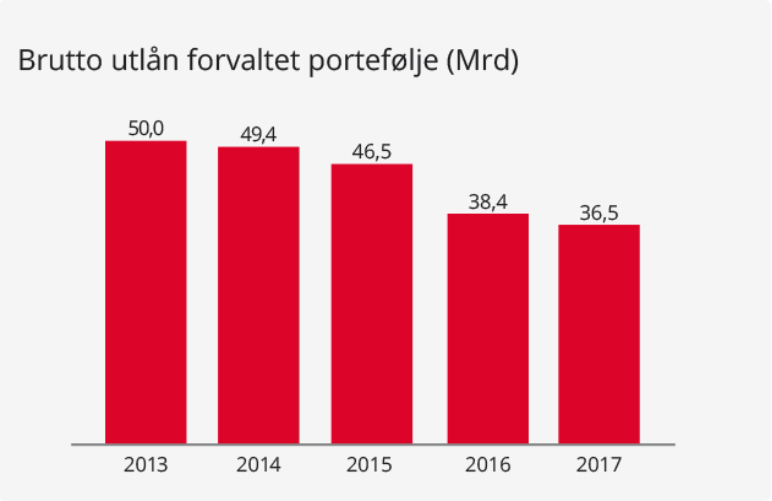

Nøkkeltall konsern

Millioner kroner	Referanse	2017	2016	2015	2014	2013
Resultatsammendrag						
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		470	411	369	432	410
Sum andre driftsinntekter		172	180	94	215	283
Sum inntekter		**642**	**591**	**463**	**647**	**693**
Sum andre driftskostnader		**255**	**220**	**273**	**224**	**215**
Driftsresultat før tap på utlån		**387**	**371**	**190**	**423**	**478**
Tap på utlån		-8	23	19	37	129
Resultat før skatt		**395**	**348**	**171**	**386**	**349**
Beregnet skattekostnad		101	85	43	102	97
Resultat videreført virksomhet		**294**	**263**	**128**	**284**	**252**
Resultat fra virksomhet under avhendelse		4	-2	-3	-3	0
Resultat inkl avsluttet virksomhet		**298**	**261**	**125**	**281**	**252**
Lønnsomhet						
Egenkapitalrentabilitet	1	8,3 %	7,3 %	3,5 %	7,8 %	7,3 %
Rentenetto	2	1,75 %	1,36 %	1,06 %	1,18 %	1,04 %
Kostnadsprosent	3	39,7 %	37,2 %	59,0 %	34,6 %	31,0 %
Kostnadsprosent inkl egenkapitalpåslag og avkastning egenkapital i SpareBank 1 Næringskreditt	4	37,4 %	32,0 %	47,0 %	28,2 %	30,0 %
Balansetall						
Brutto utlån		20 837	21 511	24 975	27 407	29 309
Innskudd fra kunder		13 637	13 411	14 771	14 446	15 169
Innskuddsdekning	5	65,4 %	62,9 %	59,8 %	52,7 %	51,8 %
Utlånsvekst (brutto) siste 12 måneder		-3,1 %	-13,9 %	-8,9 %	-6,9 %	-12,0 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder		1,7 %	-9,2 %	2,2 %	-4,8 %	-10,3 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	6	26 851	30 288	34 956	36 644	39 463
Likviditetsdekning (LCR)	7	140%	339%	475%	510%	118%
Forvaltningskapital		26 168	27 797	32 642	35 787	37 505
Balansetall inkl. SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt						
Brutto utlån		36 527	38 373	46 533	49 466	50 025
Innskudd fra kunder		13 637	13 411	14 771	14 446	15 169
Utlånsvekst (brutto) siste 12 måneder		-4,8 %	-17,5 %	-5,9 %	-1,1 %	1,1 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder		1,7 %	-9,2 %	2,2 %	-4,8 %	-10,3 %
Andel utlån finansiert via innskudd		37,3 %	34,9%	31,7%	29,3%	30,3%
Tap og mislighold						
Tapsprosent utlån	8	-0,04 %	0,10 %	0,07 %	0,13 %	0,41 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån		0,47 %	0,44 %	1,41 %	1,49 %	1,91 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	9	1,05 %	1,78 %	0,85 %	0,89 %	2,25 %
Tap og mislighold inkl SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt						
Tapsprosent utlån	10	-0,02%	0,05 %	0,04%	0,09%	0,13%
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån		0,27%	0,25%	0,76%	0,82%	1,12%
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	11	0,60%	1,00%	0,46%	0,49%	1,32%
Soliditet						
Kapitaldekning		29,6 %	28,9 %	22,7 %	19,7 %	15,4 %
Kjernekapitaldekning		26,1 %	23,9 %	19,0 %	16,4 %	13,0 %
Ren kjernekapital		23,4 %	21,5 %	17,2 %	14,9 %	11,1 %
Kjernekapital		3 510	3 282	3 442	3 527	3 705
Ansvarlig kapital		3 976	3 968	4 116	4 224	4 393
Kontor og bemanning						
Antall kontor		2	2	2	2	2
Antall årsverk		111	108	117	112	111
Aksjer						
Resultat per aksje i perioden (hele kroner) for videreført virksomhet		20,83	18,63	9,07	20,12	17,85
Resultat per aksje i perioden (hele kroner) inkl.virksomhet "holdt for salg"		21,11	18,49	8,85	19,91	17,85

Utvalgte nøkkeltall er definert på neste side.

Forklaring til nøkkeltallene

1) Egenkapitalrentabilitet

Beregnes som årest resultat inkl avsluttet virksomhet (298 millioner kroner) justert for påløpte renter på fondsobligasjoner (14 millioner kroner) i prosent av gjennomsnittlig egenkapital (3.825 millioner kroner) juster for gjennomsnittlig netto verdi av fondsobligasjoner (401 millioner kroner).

2) Rentenetto

Sum rentenetto hittil i år i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital i perioden

3) Kostnadsprosent

Sum driftskostnader i prosent av sum driftsinntekter

4) Kostnadsprosent justert for egenkapitalpåslag og avkastning på egenkapital i Sparebank 1 Næringskreditt

Inntekt er oppjustert med egenkapitalpåslag og avkastning på egenkapital i Sparebank 1 Næringskreditt (40 millioner kroner)

5) Innskuddsdekning

Beregnes som innskudd fra kunder i prosent av utlån til kunder

6) Gjennomsnittlig forvaltningskapital

Beregnes som gjennomsnitt av kvartalvis forvaltningskapital inneværende år

7) Likviditetsdekning (LCR)

Beregens som forholdet mellom likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang i et 30 dagers alvorlig stresscenario

8) Tapsprosent utlån

Beregnes som netto tap hittil i år i prosent av gjennomsnittlig brutto utlån

9) Andre tapsutsatte engasjement

Beregnes som forholdet mellom brutto hovedstol på øvrige lån hvor det er foretatt individuelle nedskrivninger (jfr egen tabell i note 10) og brutto utlån (tallene er inkludert garantiporteføljen til og med 2016)

10) Tapsprosent utlån

Beregnes som netto tap hittil i år i prosent av gjennomsnittlig brutto forvaltet utlån, inklusive utlån i Sparebank 1 Næringskreditt og Sparebank 1 Boligkreditt, se tabell note 8

11) Andre tapsutsatte engasjement

Beregnes som forholdet mellom brutto hovedstol på øvrige lån hvor det er foretatt individuelle nedskrivninger (jfr egen tabell i note 10) og brutto forvaltet utlån inkusive utlån i Sparebank 1 Næringskreditt og Sparebank 1 Boligkreditt, se tabell note 7 (tallene er inkludert garantiporteføljen til og med 2016)

Historikk

BN Bank ASA er en selvstendig bank med hovedkontor i Trondheim og en avdeling for næringseiendom i Oslo. Til sammen har banken 108 ansatte. BN Bank er eid av SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SNN og Samarbeidende SpareBanker Bankinvest AS.

1961: Kredittforetaket AS Næringskreditt ble etablert i Trondheim av banker og forsikringsselskaper. Selskapets formål var å medvirke til finansiering av næringsvirksomhet ved å formidle og yte lån med pantesikkerhet.

1983: Avdelingskontor i Oslo etablert.

1986: Virksomheten utvidet til også å omfatte boliglån og navnet ble derfor endret til Bolig- og Næringskreditt AS.

1989: Aksjene i Bolig- og Næringskreditt AS ble notert på Oslo Børs.

1992: Kredittforetaket ble omdannet til bank og tok navnet Bolig- og Næringsbanken ASA (BNbank). Formålet med omdannelsen til bank var muligheten for å tilby gunstige innskudds-/spareprodukter. Dette reduserte selskapets avhengighet av verdipapirmarkedet som finansieringskilde.

1998: Kredittforetaket Bolig- og Næringskreditt ASA (BNkreditt) ble etablert som et heleid datterselskap av BNbank. BNkreditt overtok BNbanks utlån til bedriftsmarkedet og borettslag (fellesgjeld). Målet for etableringen var å styrke bankens konkurranseposisjon i bedriftsmarkedet.

2000: Produkt- og tjenestespekteret utvides de kommende år. Hensikten med utvidelsene var å skape et bedre grunnlag for vekst og lønnsomhet, ved å bli en mer komplett tilbyder av finansielle produkter og tjenester i utvalgte kundesegmenter.

2004: I desember satte Íslandsbankií frem et tilbud om kjøp av samtlige aksjer i BNbank. Etter at Íslandsbankí hadde mottatt aksept fra aksjonærene samt de nødvendige tillatelser, ble BNbank en del av Íslandsbankí-konsernet. Aksjen ble deretter strøket fra notering på Oslo Børs. Íslandsbanki endret senere navn til Glitnir hf.

2007: Kredittforetaket BN Boligkreditt AS ble etablert som et heleid datterselskap av BNbank. Selskapets formål var å utstede obligasjoner med fortrinnsrett med grunnlag i bankens godt sikrede boliglån og gi konsernet tilgang til dette finansieringsinstrumentet. BN Boligkreditt ervervet boliglån fra BNbank.

2008: Eierne fusjonerer BNbank med Glitnir Bank AS (tidligere Kredittbanken i Ålesund) og tar navnet Glitnir Bank ASA. I desember får et konsortium av SpareBank 1-banker konsesjon til å kjøpe Glitnir Bank ASA etter at morbanken på Island ble satt under offentlig administrasjon to måneder tidligere. Glitnir Bank ASA bytter samtidig navn tilbake til BNbank ASA.

2009: BNbank selger sin portefølje i Ålesund til SpareBank 1 SMN. BN Bank garanterer for kredittrisikoen i porteføljen i en overgangsperiode. SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert og får konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Formålet med selskapet er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett. I oktober byttet BNbank ASA navn til BN Bank ASA og presenterte det nye navnet med ny profil.

2010: Bankens strategi fram mot 2016 ble ytterligere spisset og rendyrket. I privatmarkedet skal BN Bank være en ledende direktebank som framstår som komplementær i forhold til eierbankene, mens banken innen bedriftsmarkedet skal videreføres som en spesialist innen finansiering av næringseiendom. I november flyttet banken hovedkontoret sitt fra Munkegata 21 til Søndre gate i Trondheim.

2011: Bankens gamle hovedkontor i Trondheim ble solgt. Gunnar Hovland ble ansatt som ny administrerende direktør.

2012: Bankens strategi revideres og spisses ytterligere. I personmarkedet skal BN Bank være spesialisert bank på nett, brett og mobil med enkle produkter og konkurransedyktige vilkår. I bedriftsmarkedet skal BN Bank være en spesialistbank innen næringseiendom. SpareBank 1 SMN overtar kredittrisikoen for brorparten av BN Banks portefølje i Ålesund. BN Boligkreditt ble besluttet avviklet og alle utlån og innlån ble overført til SpareBank 1 Boligkreditt.

2013: BN Boligkreditt AS avvikles. BN Bank konsernet består av morselskapet BN Bank ASA og datterselskapet Bolig- og Næringskreditt AS.

2014: BN Bank fikk tillatelse til å benytte avansert IRB-metode ved beregning av kapitaldekning. Tillatelsen var resultatet av et langsiktig målrettet arbeid og ga en betydelig økning i kapitaldekningen.

2015: BN Bank fikk tillatelse til å benytte IRB-metode ved beregning av kapitaldekning også på boliglån. 10. august vedtok styret en offensiv satsing på privatmarkedsvirksomheten og avvikling av bedriftsmarkedsvirksomheten i BN Bank.

2016: BN Bank stifter meglerforetaket BN Bolig i samarbeid med Eiendomsmegler1 Midt-Norge. Banken flytter hovedkontoret til nye tidsriktige lokaler i Kongensgate i Trondheim.

2017: Styret i banken vedtok i 1. kvartal 2017 en ny strategi for bedriftsmarkedsporteføljen.

Visjon

BN Bank sin visjon er å være «Best i det lange løp for kunder, ansatte og eiere». Vi er ikke nødvendigvis best hver gang og i alle sammenhenger, men våre kunder, ansatte og eiere skal være trygge på at vi gjør alt vi kan for å være best over tid.

Verdier

OPPRIKTIG

Vi skal være ærlige og si ting som det er i alle sammenhenger fra kundedialog til medarbeidersamtaler.

ENGASJERT

Vi skal alltid gjøre en så god jobb som mulig for våre kunder, ansatte og eiere.

Våre verdier skal sikre at vi skaper størst mulig verdi for våre kunder, ansatte og eiere i det lange løp.

Strategi

Personmarkedet (PM)

Innenfor personmarkedet skal BN Bank være en offensiv direktebank for kunder som ønsker effektive, enkle og forutsigbare banktjenester på telefon og nett. Gode selvbetjeningsløsninger skal gjøre BN Bank til en av landets mest kostnadseffektive banker. Eiendomsmeglerselskapet BN Bolig skal gi økt distribusjonskraft og bidra til å øke bankens øvrige inntekter.

Strategien skal gi våre kunder konkurransedyktige produkter og vilkår, samt gi våre eiere god avkastning over tid.

BN Banks personmarkedsvirksomhet er landsdekkende, men banken har flest kunder i Oslo og det sentrale østlandsområdet.

Bedriftsmarkedet (BM)

Styret i BN Bank vedtok i januar 2017 en ny strategi for bankens bedriftsmarkedsportefølje. Den lønnsomme delen av gjenværende portefølje skal bevares og videreutvikles. Større engasjement skal imidlertid fortsatt bygges ned for å redusere konsentrasjonsrisikoen. Samtidig vurderes det som strategisk viktig at banken, for å understøtte satsingen innen personmarked generelt og BN Bolig spesielt, gradvis øker andelen av byggelån og prosjektfinansiering til boligformål i porteføljen. BN Bank har erfaring med denne type finansiering fra før og har startet forsiktig med å bygge opp en delportefølje av denne type lån

Styret

Finn Haugan, leder
Konsernsjef i SpareBank 1 SMN. Valgt første gang i 2009 og valgperiode utløper i 2019.

Tore Medhus, nestleder
Konserndirektør bedriftsmarked i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Valgt første gang i 2009 og valgperiode utløper i 2019.

Rolf Eigil Bygdnes
Konserndirektør økonomi og finans i SpareBank 1 Nord-Norge. Valgt første gang i 2014 og valgperiode utløper i 2018.

Rune Fjeldstad
Administrerende direktør, SpareBank 1 BV. Valgt første gang i 2017 og valgperiode utløper 2019.

Helene Jebsen Anker
Selvstendig næringsdrivende – konsulentvirksomhet. Valgt første gang i 2009 og valgperioden utløper i 2019.

Ella Skjørestad
Konserndirektør for Kundetilbud og Markedsføring i Sparebank 1 SR-Bank ASA. Valgt første gang i 2011 og valgperiode utløper 2018.

Solveig Ellila Kristiansen
Daglig leder Conexcus AS. Valgt første gang i 2016 og valgperiode utløper 2018.

Jannike Lund
Økonomikonsulent i BN Bank. Ansattes representant. Valgt første gang i 2014 og valgperioden utløper i 2018.

Varamedlem

Ole Hyvik (ansattes representant)
Assisterende banksjef BN Bank

Ledergruppen

Gunnar Hovland | Administrerende direktør

Gunnar (f. 1965) er administrerende direktør i BN Bank. Hovland har en MBA i økonomi og ledelse fra Norges Handelshøyskole og graden Cand Agric fra Norges Landbrukshøgskole. Han kom til BN Bank fra en kombinert stilling som administrerende direktør i Trondheim Kraft og viseadministrerende direktør i Fjordkraft. I tillegg har Hovland hatt flere lederstillinger i Tine BA og bred styreerfaring fra ulike bransjer.

Svend Lund | Viseadministrerende direktør

Svend (f. 1970) er viseadministrerende direktør i BN Bank. Hans ansvarsområde omfatter også bedriftsmarkedet og drift. Han har tidligere vært ansatt i Fokus Bank. Lund har utdannelse innenfor regnskap og revisjon fra Trondheim Økonomiske Høgskole og innenfor strategi og ledelse fra BI.

Trond Søraas | Direktør Økonomi og Finans/CFO

Trond (f. 1968) er direktør for økonomi og finans / CFO i BN Bank. Han kom til BN Bank fra stillingen som finanssjef i KLP Banken AS og KLP Kommunekreditt AS. Søraas er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole og autorisert finansanalytiker fra samme sted.

Herborg Aanestad | Direktør Risikostyring

Herborg (f. 1980) er direktør for Risikostyring & Compliance/CRO i BN Bank. Hun har bakgrunn fra revisjon og finans hvor hun jobbet flere år med kredittmodeller og risikostyring. Aanestad er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole med spesialisering innen regnskap og økonomisk styring.

Stig Tore Laugen | Kommunikasjonsdirektør

Stig Tore (f. 1976) er kommunikasjonsdirektør i BN Bank og har ansvar for bankens interne og eksterne kommunikasjon, samfunnskontakt og markedsarbeid. Han har lang fartstid fra media, blant annet som journalist i VG og Dagens Næringsliv. Stig Tore er utdannet innen journalistikk og statsvitenskap ved Høgskolen i Oslo og Universitetet i Oslo.

Virksomhetsbeskrivelse

BN Bank er eid av en gruppe SpareBank 1-banker. Selskapene SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt anvendes for finansiering av deler av den samlede utlånsmassen BN Bank forvalter.

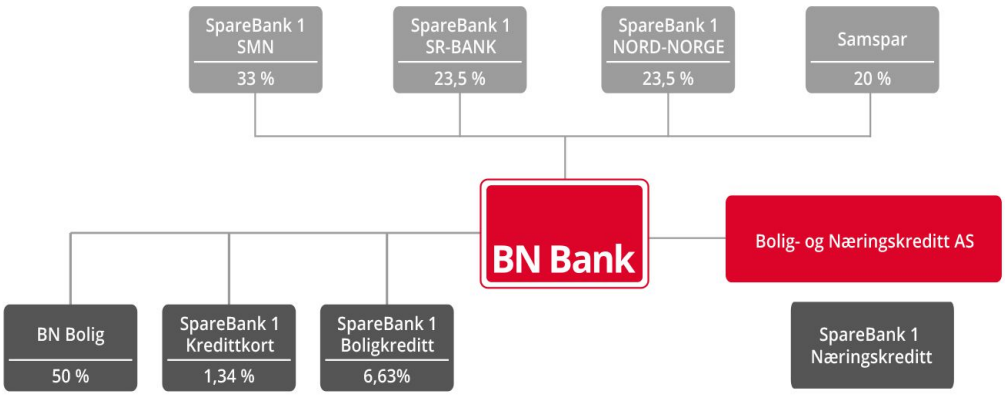

BN Banks virksomhet er landsdekkende og konsentrert om forretningsområdene person- og bedriftsmarked. Banken har hovedkontor i Trondheim og avdelingskontor i Oslo.

Bankens resultat er delt inn i Bedriftsmarked, Personmarked og Garantiporteføljen. Resultat etter skatt i 2017 per forretnings-område er vist nedenfor:

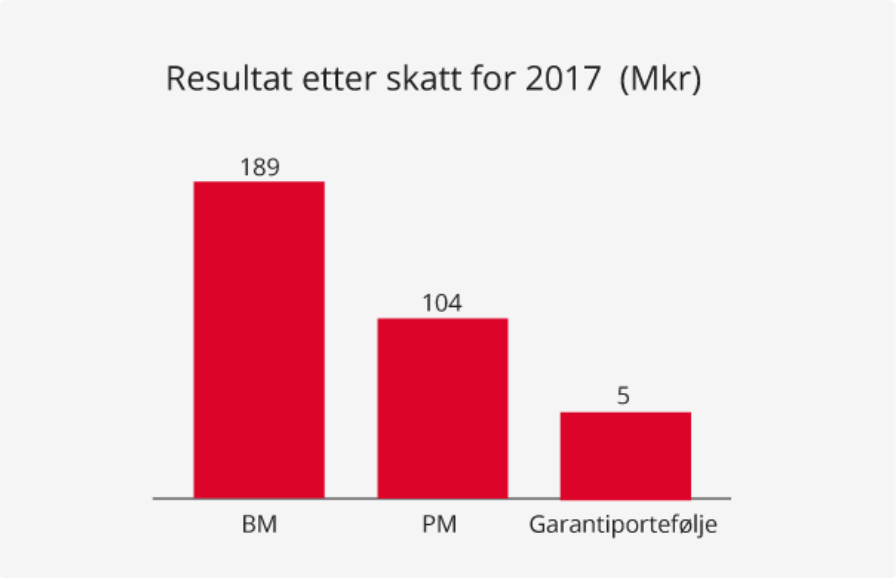

Resultatet for Bedriftsmarked i 2017 er 189 millioner, økt med 40 millioner fra 2016, mens Personmarked har hatt en reduksjon fra 111 millioner kroner i 2016 til 104 millioner kroner i 2017. Resultatet for Garantiporteføljen er forbedret fra 3 millioner kroner i 2016 til 5 millioner kroner i 2017.

Bedriftsmarked

Resultat etter skatt for bedriftsmarkedet i 2017 ble 189 millioner kroner som gir en egenkapitalavkastning etter skatt på 11,9 prosent. Summen av netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Næringskreditt er redusert med 24 millioner kroner sammenlignet med 2016. Marginøkning bidrar positivt mens volumreduksjon bidrar negativt. Verdiendring på finansielle instrumenter målt til virkelig verdi ble positive med 8 millioner kroner i 2017 mot 18 millioner kroner i 2016. Kostnadene er redusert med 33 millioner kroner. Reduksjonen er først og fremst en følge av reversering av avsetning knyttet til omstruktureringstiltak, samt reduserte driftskostnader som følge av nedbyggingen av portefølje. Tap på utlån utgjorde en inntektsføring på 15 millioner kroner i 2017 mot en kostnad på 23 millioner kroner i 2016.

	BEDRIFTSMARKED	
MILLIONER KRONER	2017	2016
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	216	220
Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	8	18
Andre driftsinntekter	53	65
Sum andre driftsinntekter	61	81
Lønn og generelle administrasjonskostnader	-35	-68
Ordinære av- og nedskrivninger	-3	-4
Andre driftskostnader	-7	-9
Andre gevinster og tap	0	3
Sum andre driftskostnader	-45	-78
Driftsresultat før tap på utlån	232	223
Tap på utlån	15	-23
Driftsresultat etter tap på utlån	247	200
Beregnet skattekostnad	-62	-51
Resultat for videreført virksomhet etter skatt	185	149
Resultat fra virksomhet under avhendelse	4	-2
Resultat inkl. avsluttet virksomhet	189	147

Utlånsvolumet i konsernet er redusert med 0,2 milliarder kroner i 2017. I løpet av året er volum av lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt redusert med 2,1 milliarder kroner. Nedenfor vises utviklingen i brutto utlån inkludert utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt:

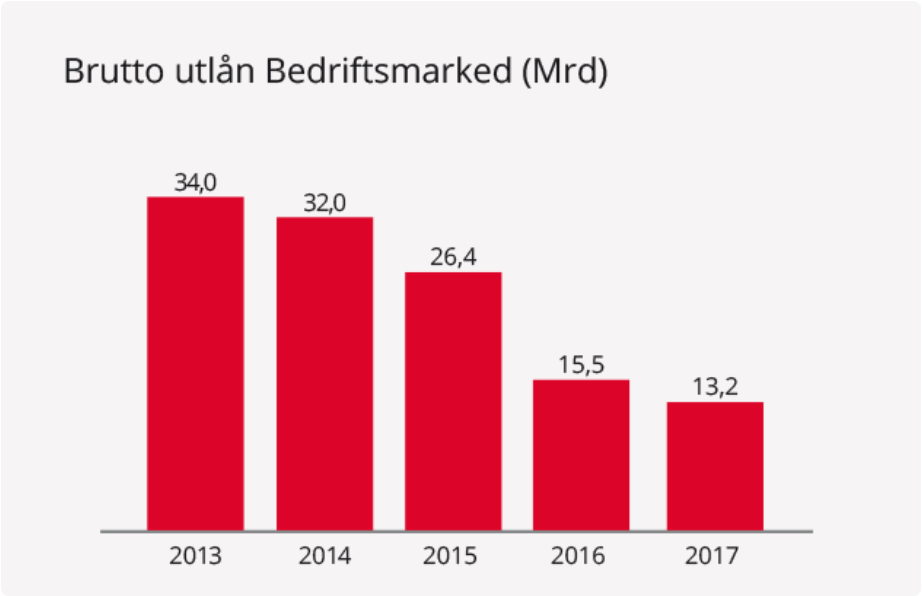

Utlånsmarginen målt mot 3-måneders NIBOR ble økt gjennom 2017 og var i gjennomsnitt 0,25 prosent høyere enn i 2016. I konsernet er misligholdet for bedriftsmarkedet i prosent av brutto utlån redusert med 0,6 prosentpoeng fra 2016 og er på 0,3 prosent av brutto utlån per 31. desember 2017.

Personmarked

I personmarkedet tilbyr BN Bank et attraktivt konsept for bevisste kunder som ønsker enkle og effektive nettbaserte banktjenester. BN Bank tiltrekker seg kunder med god betjeningsevne som ikke ønsker fysiske møter med banken, men heller vil ha gode nettbaserte banktjenester. Det gir lave tap og er effektivt både for kunden og banken, og gjør at vi kan tilby gode betingelser over tid.

BN Bank har tatt en tydelig posisjon på kundens side og posisjonert seg som en utfordrer mot storbankene. Gjennom videreutvikling av det nettbaserte tilbudet, automatisering av manuelle prosesser og oppgaver, skal grunnlaget for fortsatt å kunne tilby konkurransedyktige betingelser opprettholdes. Det er iverksatt tiltak for å forsterke BN Bank konseptet ytterligere.

BN Bank skal fortsatt forsterke sin posisjon i personmarkedet gjennom økt kjennskap og vekst. Det er lagt til rette for inntektsvekst gjennom utvidelse av produktsortimentet, for eksempel forbrukslån, kredittkort og billån. I tillegg jobber banken aktivt med å bedre innskuddsdekningen og man har blant annet utvidet produktsortimentet med BSU og høyrentekonto. Når det gjelder forbrukslån har man startet forsiktig og har samme risiko- og markedsprofil som man har på boliglån

Resultat etter skatt for personmarkedet i 2017 er 104 millioner kroner (111 millioner), som gir en egenkapitalavkastning på 5,2 prosent (9,1 prosent).

	PERSONMARKED	
MILLIONER KRONER	2017	2016
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	254	191
Netto resultat fra eierinteresser	-12	0
Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	21	29
Andre driftsinntekter	102	69
Sum andre driftsinntekter	111	98
Lønn og generelle administrasjonskostnader	-188	-125
Ordinære av- og nedskrivninger	-10	-6
Andre driftskostnader	-12	-12
Andre gevinster og tap	0	1
Sum andre driftskostnader	-210	-142
Driftsresultat før tap på utlån	155	147
Tap på utlån	-14	-3
Driftsresultat etter tap på utlån	141	144
Beregnet skattekostnad	-37	-33
Resultat etter skatt	104	111

	PERSONMARKED	
MILLIONER KRONER	2017	2016
Balanse		
Utlån (brutto) inkl. utlån OMF-selskap	23 286	22 803
Innskudd fra og gjeld til kunder	12 962	12 744

Brutto utlånsvekst ble på 2,1 prosent i 2017 mot 13,3 prosent i 2016. Figuren under viser utviklingen i brutto utlån, inkludert utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt:

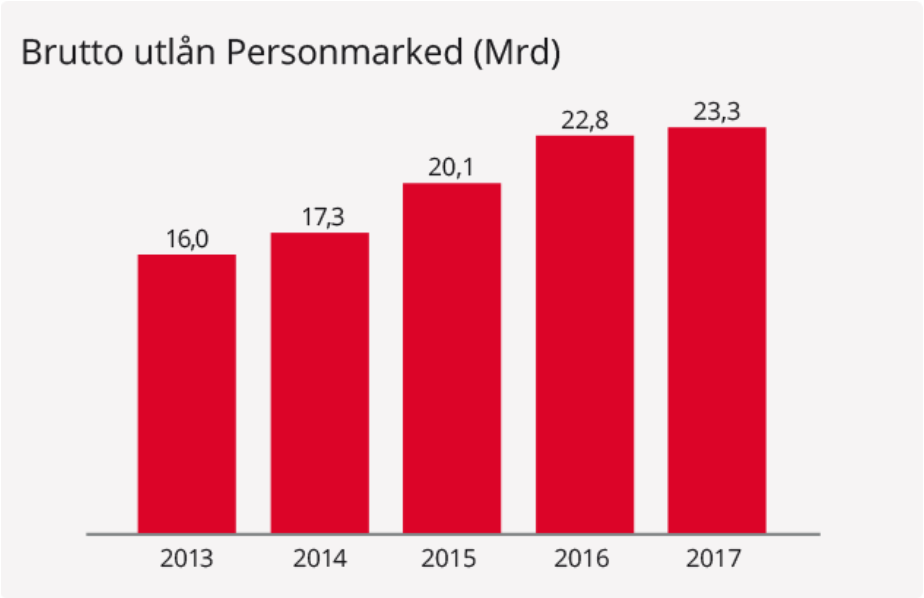

Det er gjennomgående lav risiko i utlån til personkunder, noe som reflekteres i lave tap. Tap og mislighold forventes å forbli på et lavt nivå.

Garantiporteføljen

BN Bank har tidligere solgt sin portefølje i Ålesund til SpareBank 1 SMN. Denne porteføljen ble avviklet i løpet av 2017 og i den forbindelse inntektsført 7 millioner kroner under tap på utlån. Resultat etter skatt for Garantiporteføljen i 2017 ble dermed positivt med 5 millioner kroner.

	GARANTIPORTEFØLJE	
MILLIONER KRONER	2017	2016
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	0	0
Andre driftsinntekter	0	1
Sum andre driftsinntekter	0	1
Driftsresultat før tap på utlån	0	1
Tap på utlån	7	3
Driftsresultat etter tap på utlån	7	4
Beregnet skattekostnad	2	1
Resultat for videreført virksomhet etter skatt	5	3

Ansatte og organisasjon

BN Bank har som mål å være en preferert arbeidsplass. Det krever at vi aktivt jobber med å sikre motiverte og engasjerte ansatte som er drevet av et ønske om at banken skal lykkes med sine mål.

Banken har etablert et system for gjennomføring av månedlige resultatsamtaler for oppfølging av den enkelte ansattes prestasjoner og mål. Metodikken benyttes også av ledere og medarbeidere i gjennomføringen av årlig medarbeidersamtale.

BN Bank har 118 ansatte per 31. desember 2017, hvorav 60 er kvinner og 58 er menn. Banken har 50 prosent kvinnelige mellomledere. Sykefraværet var i 2017 på 3,6 prosent. I 2016 var sykefraværet 6,0 prosent. Langtidssykemeldte oppgir at hovedårsak til fravær ikke er jobbrelatert.

BN Bank gir tilskudd til ansatte for deltakelse i bedriftsidrett og trening. Målet er at denne støtten skal oppmuntre bankens ansatte til å delta i fysisk aktivitet som vil resultere i bedre fysisk form og lavere sykefravær.

BN Bank gjennomfører årlige medarbeiderundersøkelser og har inngått et samarbeid med «Great Place to Work». Undersøkelsene gjennomgås blant lederne i banken og øvrige ansatte i en planmessig prosess for å identifisere utfordringer og iverksettelse av tiltak der det er hensiktsmessig. Banken er blitt sertifisert som en «Great Place to Work» to år på rad.

Risiko- og kapitalstyring

BN Bank har som mål å holde en lav risikoprofil, og å ha en høy kvalitet i risikooppfølgingen slik at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Dette reflekteres i bankens strategier og policyer. Banken har retningslinjer for styring av alle relevante risikoer. Dette omfatter risikotoleranse i form av rammer og måltall, valg av metode for overvåking, samt krav til rapportering. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp sentrale risikoer for å sikre at banken utvikler seg i tråd med vedtatt risikoprofil og strategier. Styret mottar regelmessig statusrapporter på alle relevante risikoer. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for Risikostyring & Compliance, som er uavhengig av de enkelte forretningsområdene i banken, og rapporterer direkte til Administrerende Direktør og styret

Risikostyringen skal støtte opp under bankens strategiske målsetting og sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen og risikokostnadene
- å skape gode beslutningsgrunnlag
- å optimalisere kapitalanvendelsen innenfor vedtatt forretningsstrategi
- å unngå uventede negative hendelser som kan være ødeleggende for bankens drift og omdømme i markedet

Bankens risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital banken mener den trenger for å dekke det uventede tap. Styret har vedtatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av uventede tap. Avkastningen på risikojustert kapital er et viktig strategisk resultatmål i den interne styringen.

Banken benytter avansert IRB-metode for fastsettelse av regulatorisk kapitalbehov for engasjement med pantesikkerhet i næringseiendom og for massemarkedsengasjement med pantesikkerhet i boligeiendom. BN Bank har en prosess for vurdering av kapitalbehov og styring og kontroll over vesentlige risikoer. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli eksponert for. Vurderingene er risikobaserte og framoverskuende. ICAAP har ikke oppmerksomhet på kun én metode eller ett tall, men presenterer et sett med beregninger med blant annet ulike tidshorisonter, konfidensnivå og forutsetninger. Hovedkonklusjonene for ICAAP for 2017 er at bankens risiko-, kapital- og likviditetssituasjon er god. Styring og kontroll av risiko vurderes som tilfredsstillende, og banken er etter styrets oppfatning tilstrekkelig kapitalisert i forhold til risikonivå.

Ansvarlige for risikostyring og kontroll

Risikostyring og kontroll er en del av BN Bank sin virksomhetsstyring. Bankens kontroll- og styringsmodell tar sikte på uavhengighet i risikorapporteringen, hvor ansvar og roller i den daglige risikostyringen er vektlagt. BN Bank har gjennom flere år lagt ned store ressurser i å utvikle effektive risikostyringsprosesser for å identifisere, måle og styre risiko.

I prosessen for risiko- og kapitalstyring er organisasjonskulturen grunnmuren som de andre elementene bygger på. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. Banken legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll, og dette er organisert med en tredeling av risikostyringsprosessen:

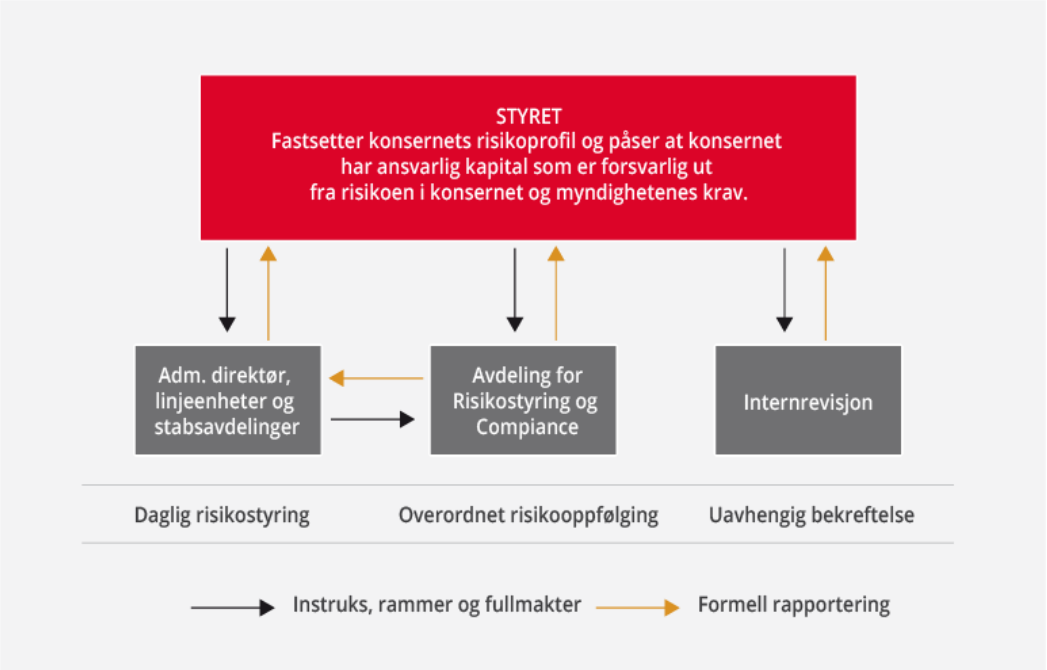

Styret har ansvaret for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i banken, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard. Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid til og fokus på sentrale oppgaver årlig. Styret har utnevnt et risikoutvalg, et revisjonsutvalg og et kompensasjonsutvalg. Risikoutvalget og revisjonsutvalget er forberedende organer for styret i saker som vedrører finansiell informasjon, bankens risikostyring og internkontroll. Utvalgene består av tre medlemmer utgått av styret. Kompensasjonsutvalget skal tilsvarende bistå styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for BN Banks administrerende direktør, samt i forhold til hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjikt i banken. Utvalget består av tre medlemmer utgått av styret.

Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Forretningsdivisjoner og stabsenheter har ansvaret for risikostyringen innenfor sitt ansvarsområde. Dette innebærer at lederne skal sørge for at det etableres og gjennomføres forsvarlig risikostyring, og sørge for at denne utføres i samsvar med styringsdokumenter, fullmakter, rutiner og instrukser.

Avdeling for risikostyring er organisert uavhengig av linje- og stabsenhetene og rapporterer direkte til administrerende direktør. Avdelingen har også fullmakt til å rapportere direkte til styret dersom det finnes påkrevd. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikobildet, og følger opp at banken etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Internrevisjonen er styrets redskap for å påse at risikostyringen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Den interne revisjonsfunksjonen utføres av ekstern leverandør, noe som sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer direkte til styret. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger knyttet til forbedringer i bankens risikostyring blir løpende gjennomgått i banken. Internrevisjonen skal regelmessig og minimum årlig revidere IRB-systemet, herunder modellene som ligger til grunn for beregning av risikoparameterne, anvendelse og etterlevelsen av Forskrift om kapitalkrav.

For en nærmere beskrivelse av risiko- og kapitalstyring i banken, vises til bankens Pilar 3-rapport.

Samfunnsansvar

BN Bank har kontinuerlig fokus på etterlevelse av retningslinjer og standarder for områder som ligger under bankens samfunnsansvar. Dette gjenspeiles blant annet i bankens etiske retningslinjer.

Bankens retningslinjer beskriver våre forpliktelser og krav knyttet til etiske problemstillinger i forretningspraksis og personlig atferd. Bankens verdier er *oppriktig og engasjert* og sammen med etiske retningslinjer danner verdiene grunnlaget og rammene for kulturen i banken.

Tema som omtales her er:

- Bekjempelse av økonomisk kriminalitet
- Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold
- Ytre miljø
- Menneskerettigheter

Bekjempelse av økonomisk kriminalitet

Et prioritert område i BN Bank er å bidra til å avdekke og bekjempe organisert økonomisk kriminalitet og enkeltindividers forsøk på økonomisk vinning gjennom kriminelle handlinger. BN Bank vurderer tiltak innenfor dette området som vesentlige for å verne BN Banks økonomi, renommé og bankens medarbeidere. BN Bank har nulltoleranse for alle former for korrupsjon.

I begrepet økonomisk kriminalitet inngår følgende:

- Hvitvasking og terrorfinansiering
- Eksterne bedragerier
- Interne misligheter

BN Banks policy for behandling av økonomisk kriminalitet omfatter tiltak mot hvitvasking av penger og terrorfinansiering, bedrageri, interne misligheter og korrupsjon. Alle straffbare forhold anmeldes.

Retningslinjene knyttet til hvitvaskingsregelverket omfatter bankens plikt til å foreta:

- risikobasert kundekontroll
- undersøke mistenkelige transaksjoner og rapportere til Økokrim
- etablere forsvarlig interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner, iverksette opplæringsprogram samt utpeke hvitvaskingsansvarlig

BN Bank skal kjennetegnes av høy etisk standard og opptre korrekt og habilt. Bankens etikkregler danner en ramme for hva BN Bank anser som ansvarlig opptreden. Banken har etablert følgende korrupsjonsforebyggende prinsipper:

- banken skal etterstrebe en klar åpenhetskultur rundt alle forhold når det gjelder kundepleie, relasjonsbygging, sponsorvirksomhet, gaver, representasjon, reiser mv.
- alle utgifter ved et reisearrangement skal regnskapsføres riktig og åpent
- nivået på den fordel som gis kunder ved arrangementer og andre former for kundepleie skal klart ligge innenfor det som betraktes som lovlig
- det bør ikke inviteres kunder med på arrangement og kundepleie som er i en situasjon der det nylig har vært eller skal gjennomføres særskilte forhandlinger om kontrakter, leveranser, avtaler, kreditter, investeringer mv.
- særlig aktsomhetsplikt gjelder ved deltakelse fra offentlige ansatte

Banken gjennomfører årlig opplæring av alle ansatte i retningslinjene knyttet til bekjempelse av økonomisk kriminalitet. I tillegg avholdes årlige etikkmøter med alle avdelingene i banken.

Det er etablert et enhetlig sanksjonssystem i banken for håndtering av lovbrudd, brudd på etiske retningslinjer, fullmakter eller andre vesentlige brudd på interne rutiner og retningslinjer.

Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold

BN Bank har etablert en HR-strategi med følgende målsetninger:

- BN Bank skal være en preferert arbeidsplass

I «preferert arbeidsplass» legger vi motiverte og engasjerte ansatte som er drevet av et ønske om at banken skal lykkes med sine felles mål.

BN Bank er medlem av Finansnæringens Arbeidsgiverforening og følger Hovedavtalen og Sentralavtalen som er inngått med Finansforbundet. Arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår utover dette er regulert i en Bedriftsavtale og Særavtale. BN Bank har i nært samarbeid med Finansforbundet i BN Bank utarbeidet personalhåndbok, lederhåndbok og HMS-håndbok.

HMS arbeidet skal bidra til at arbeidsprosesser, og ansvars- og samarbeidsforhold skaper trivsel og effektivitet. Retningslinjene legger spesielt vekt på å oppnå følgende delmål:

- videreutvikle et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø
- redusere helsebelastninger som følge av bruk av datautstyr
- redusere sykefravær med særlig fokus på fravær som har sin årsak i arbeidsmiljøet og langtidsfravær
- at det samlede sykefraværet ikke skal overstige 3 prosent i kalenderåret.

Banken har et arbeidsmiljø- og samarbeidsutvalg som består av representanter fra bankens ledelse og ansattes tillitsvalgte.

Banken har siden 2014 deltatt i Great Place to Work sin undersøkelse av arbeidsmiljøet. Resultatene av undersøkelsen vil som tidligere år brukes for å utvikle organisasjonen og skape et godt arbeidsmiljø.

BN Bank har ekstern bedriftshelsetjeneste hvor det bla gjennomføres årlig vernerunde og årlig helsedag med fokus på organisasjonen som helhet og motivasjon/mestring.

Sykefraværet i banken var 3,6 prosent i 2017. I 2016 var sykefraværet 6,0 prosent. Banken følger opp sykemeldte i tråd med offentlige retningslinjer. Det har ikke vært vesentlige skader eller ulykker i 2017.

Banken skal være en arbeidsplass med likestilling mellom kvinner og menn. Av selskapets 118 ansatte er 60 kvinner og 58 menn. Det tilstrebes balanse mellom kvinner og menn på alle stillingsnivåer. Kvinneandelen i konsernledelsen er 20 prosent, det samme som i 2016. 50 prosent av mellomlederne i banken er kvinner, i 2016 var andelen 27 prosent. Ved utgangen av 2017 består BN Banks styre av 4 kvinner og 4 menn hvorav 1 kvinne er ansattes representant, dette er samme fordeling som forrige år.

Ytre miljø

For BN Bank er reiser og energibruk de største kildene til utslipp av klimagasser. Antallet reiser er redusert med ca. 30 prosent i forhold til 2015.

Bankens reisepolicy oppfordrer alle ansatte til å begrense omfanget av tjenestereiser. Banken har investert i utstyr for å tilrettelegge for nettmøter, videokonferanser og deling av dokumenter. Dette bidrar til å redusere behovet for fysiske møter og reisevirksomhet. Videre følger det av bankens kredittstrategi at miljørelatert risiko skal vurderes på lik linje med andre risikoforhold. Banken skal ikke finansiere nye prosjekter som ikke har nødvendig godkjennelse i henhold til norske krav og regler. Ut over dette har BN Bank ikke etablert spesielle retningslinjer i forhold til det ytre miljø.

Menneskerettigheter

Norge er i dag tilsluttet de fleste relevante menneskerettighetskonvensjoner inkorporert i norsk lov gjennom menneskerettighetsloven. BN Bank har virksomhet kun i Norge og de fleste av bankens kunder er bosatt i Norge. BN Bank har ikke etablert egne retningslinjer som omhandler menneskerettigheter spesielt.

Styrets beretning

Oppsummering av 2017

Tall i parentes gjelder 2016.

I 2017 oppnådde BN Bank-konsernet et resultat etter skatt på 298 millioner kroner (261 millioner kroner). Dette tilsvarer en egenkapitalavkastning etter skatt på 8,3 prosent i 2017 (7,3 prosent).

En høyere rentenetto, høyere samlede provisjonsinntekter og lavere tap på utlån trekker opp resultatet, mens lavere verdiendringer, økte kostnader og negativ resultatandel fra eiendomsmeglerforetaket BN Bolig trekker ned sammenlignet med 2016.

På 12-måneders basis ble brutto forvaltet utlån redusert med 4,8 prosent. BM-strategien ble i begynnelsen av 2017 endret fra nedbygging til å bevare den lønnsomme delen av gjenværende porteføljе og videreutvikleporteføljen med en økt satsing på prosjekt- og byggelån. Store engasjement vil fortsatt avvikles. Utlånsvolumet i BM-porteføljen er redusert med 2,4 milliarder kroner, tilsvarende 15,0 prosent i 2017. Reduksjonen er i hovedsak knyttet til den delen av porteføljen som ønskes avviklet. Utlånsvolumet i personmarkedet har økt med 0,5 milliarder kroner, tilsvarende 2,1 prosent i 2017.

For å styrke distribusjonskraften innenfor personmarkedet har banken etablert eget eiendomsmeglerforetak. Selskapet BN Bolig hadde sitt første hele driftsår i 2017 og har kommet godt i gang med salg av både bruktboliger og prosjekter innen markedet for nybolig i Oslo og det sentrale østlandsområdet. Selskapet har sterke vekstambisjoner og skal i tillegg til økt distribusjonskraft bidra til økte andre inntekter og økt kjennskap i bankens viktigste markedsområde.

Innskuddsvolumet er økt med 0,2 milliarder kroner, tilsvarende 1,7 prosent. Samlede innskudd var 13,6 milliarder kroner per utgangen av 2017 (13,4 milliarder kroner). Innskuddsdekningen var 65,4 prosent ved utgangen av 2017 (62,9 prosent).

Utlånsmargin målt mot 3 måneders nibor innenfor personmarked økte med 31 basispunkter siste 12 måneder til 1,83 prosent (1,52 prosent). Utlånsmarginen innenfor bedriftsmarked økte i samme periode med 25 basispunkter til 2,80 prosent (2,55 prosent). Innskuddsmargin målt mot 3 måneders nibor falt med 17 basispunkter siste 12 måneder til 0,01 prosent (0,18 prosent)

Bankens forvaltningskapital var 26,2 milliarder kroner per 31. desember 2017 (27,8 milliarder kroner). Inkludert lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt var forvaltningskapitalen 41,9 milliarder kroner (44,7 milliarder kroner

Ren kjernekapitaldekning per utgangen av 2017 var 23,4 prosent (21,5 prosent). Bankens kapitaldekning og kjernekapitaldekning var henholdsvis 29,6 og 26,1 prosent (henholdsvis 28,9 og 23,9 prosent). Økningen i kapitaldekning er hovedsakelig knyttet til redusert beregningsgrunnlag som følge av redusert utlånsvolum i bedriftsmarkedet.

BN Bank har ved utgangen av 2017 overført utlån pålydende 4,1 milliarder kroner til SpareBank 1 Næringskreditt og 11,5 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt.

Visjon, verdier og strategi

Bankens visjon:

BN Bank sin visjon er å være «Best i det lange løp for kunder, ansatte og eiere». Banken skal ikke nødvendigvis være best hver gang og i alle sammenhenger, men bankens kunder, ansatte og eiere skal være trygge på at banken gjør alt den kan for å være best over tid.

Bankens verdier:

Oppriktig - vi skal være ærlige og si ting som det er i alle sammenhenger fra kundedialog til medarbeidersamtaler.

Engasjert - vi skal alltid gjøre en så god jobb som mulig for våre kunder, ansatte og eiere.

Våre verdier skal sikre at vi skaper størst mulig verdi for våre kunder, ansatte og eiere i det lange løp.

Bankens strategi:

Innenfor personmarkedet skal BN Bank være en offensiv direktebank for kunder som ønsker effektive, enkle og forutsigbare banktjenester på telefon og nett. Gode selvbetjeningsløsninger skal gjøre BN Bank til en av landets mest kostnadseffektive banker. Eiendomsmeglerselskapet BN Bolig skal gi økt distribusjonskraft og bidra til å øke bankens øvrige inntekter. BN Banks personmarkedsvirksomhet er landsdekkende, men banken har flest kunder i Oslo og det sentrale østlandsområdet.

Styret i BN Bank vedtok i januar 2017 en ny strategi for bankens bedriftsmarkedsportefølje. Den lønnsomme delen av gjenværende portefølje skal bevares og videreutvikles. Større engasjement skal imidlertid fortsatt bygges ned for å redusere konsentrasjonsrisikoen. Samtidig vurderes det som strategisk viktig at banken, for å understøtte satsingen innen personmarked generelt og BN Bolig spesielt, gradvis øker andelen av byggelån og prosjektfinansiering til boligformål i porteføljen. BN Bank har erfaring med denne type finansiering fra før og har startet forsiktig med å bygge opp en delportefølje av denne type lån.

MILL. KR	2017	2016	Endring
Sum inntekter	**642**	**591**	**51**
Margin- og volumeffekter			5
Forsinkelsesrenter og rentenettogebyrer			15
Provisjonskostnader			9
Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt			25
Verdiendringer			-18
Utbytte			-6
Reklassifisering av fondsobligasjoner			20
Øvrige endringer			1

Regnskapsprinsipper

BN Bank avlegger konsernregnskap i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS). Se note 1 for nærmere informasjon.

Årsregnskapet gir etter styrets vurdering et korrekt bilde av konsernets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Forutsetningene for fortsatt drift er til stede og dette er lagt til grunn i årsregnskapet.

Resultat for 2017

I 2017 oppnådde BN Bank-konsernet et resultat etter skatt på 298 millioner kroner (261 millioner kroner). Dette gir en egenkapitalavkastning etter skatt på 8,3 prosent (7,3 prosent).

En forbedret rentenetto, høyere samlede provisjonsinntekter og lavere tap på utlån trekker opp resultatet, mens lavere verdiendringer, økte kostnader og negativ resultatandel fra eiendomsmeglerforetaket BN Bolig trekker ned sammenlignet med 2016.

Inntekter

Sum inntekter var 642 millioner kroner i 2017 (591 millioner kroner).

Bankens rentenetto ble 470 millioner kroner (411 millioner kroner). Bankens utlånsmargin i forvaltet portefølje målt mot 3 måneders nibor for 2017 var 2,19 prosent (1,99 prosent). Innskuddsmargin for banken målt mot 3 måneders nibor ble 0,01 prosent (0,18 prosent). I tallene for 2017 er bankens utstedte fondsobligasjoner reklassifisert fra gjeld til egenkapital. Dette øker rentenettoen med omtrent 20 millioner kroner i 2017.

Andre driftsinntekter utgjorde 172 millioner kroner i 2017 (180 millioner kroner). Lavere provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Næringskreditt som følge av lavere volum, lavere verdiendringer og negativ resultatandel fra eiendomsmeglerforetaket BN Bolig trekker ned, mens økte provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt bidrar positivt. I tillegg var andre driftsinntekter i 2016 positivt påvirket av inntektsført utbytte fra Visa Norge.

For lån som er overført til SpareBank1 Boligkreditt AS og SpareBank1 Næringskreditt AS mottar banken en provisjon som beregnes som utlånsrenten på lånene fratrukket kostnader i selskapene. For lån overført til SpareBank1 Næringskreditt inkluderer disse kostnadene også et påslag for den kapital eierne har skutt inn på vegne av BN Bank. Per 31. desember 2017 utgjorde dette egenkapitalpåslaget 28 millioner kroner før skatt (75 millioner kroner).

I 2017 har verdiendringer på finansielle instrumenter påvirket driftsinntekter positivt med 29 millioner kroner mot 47 millioner kroner i 2016. For nærmere informasjon vedrørende verdiendringene, se note 14.

Driftskostnader

Driftskostnadene utgjorde 255 millioner kroner (220 millioner kroner). Kostnadsøkningen er i stor grad knyttet til en økt bruk av markedsføring. I tillegg øker kostnadene som følge av økt satsning på digitalisering, som vil sette banken i stand til å realisere vekst og nysatsninger uten vesentlige kostnadspåslag. Kostnadene for 2017 er også påvirket av engangshendelser knyttet til overgang til ny pensjonsordning og reversering av avsetning knyttet til omstrukturering som samlet bidrar til å trekke kostnadene ned med 10 millioner kroner i 2017

Kostnadene i 2017 utgjorde 40 prosent av sum inntekter (37 prosent). Justert for inntjening i SpareBank 1 Næringskreditt er kostnadsprosenten 37 prosent (32 prosent).

Tap og nedskrivninger

I 2017 utgjorde tap på utlån -8 millioner kroner (inntektsføring) (23 millioner kroner).

Tap på utlån i 2017 fordeler seg med -15 millioner kroner innenfor bedriftsmarkedet, 14 millioner kroner innenfor personmarkedet og -7 millioner kroner i garantiporteføljen.

Gruppevise nedskrivninger er økt med 14 millioner kroner i 2017.

Individuelle og gruppevise tap på utlån fordeler seg som følger i 2017:

Mill. kr	Individuelle	Gruppe
Bedriftsmarked	-19	4
Personmarked	4	10
Garantiporteføljen	-7	0

Med fradrag for individuelle nedskrivninger utgjorde misligholdte og tapsutsatte engasjementer 95 millioner kroner (95 millioner kroner) ved utgangen av 2017, tilsvarende 0,46 prosent (0,44 prosent) av brutto utlån i konsernet og garantiporteføljen. Se note 10 for ytterligere informasjon.

Tapsavsetningene er 107 millioner kroner ved utgangen av 2017. Av dette utgjør individuelle nedskrivninger 32 millioner kroner og gruppenedskrivninger 75 millioner kroner.

Tapsavsetningene per desember 2017 fordeler seg som følger:

	Tapsavsetning (Mill. kr)	% av brutto utlån konsern
Bedriftsmarked	84	0,9
Personmarked	23	0,2

Den såkalte garantiporteføljen, som besto av garantier knyttet til en låneportefølje som i sin tid ble solgt til SpareBank 1 SMN, ble avviklet i fjerde kvartal. I 2017 ble det inntektsført 7 millioner kroner under tap knyttet til denne porteføljen.

Banken forventer begrensede overgangseffekter i forhold til tapsavsetninger som følge av overgang til IFRS9 fra 1. januar 2018.

Forslag til anvendelse av årsresultatet

Styret foreslår at morbankens årsoverskudd på 304 millioner kroner disponeres som følger:

Overført til annen egenkapital	304
Sum disponert	304

Styret foreslår i tillegg at det gis konsernbidrag til datterdatterselskapet Bolig- og Næringskreditt AS (297,9 millioner kroner) og datterdatterselskapet E-18 Eiendommer AS (0,9 millioner kroner) med skattemessig effekt. Selskapene gir konsernbidrag tilbake til BN Bank ASA uten skattemessig fradrag for å nøytralisere de regnskapsmessige effektene, såkalt sirkelkonsernbidrag..

Balansen

Bankens forvaltningskapital var 26,2 milliarder kroner ved utgangen av 2017, som er en reduksjon på 1,6 milliarder kroner siste 12 måneder. Endringen skyldes først og fremst redusert utlånsvolum i bedriftsmarkedet.

Brutto forvaltet utlån[1] ble redusert med 1,9 milliarder kroner tilsvarende 4,8 prosent siste 12 måneder. Brutto forvaltet utlån utgjorde 36,5 milliarder kroner per utgangen av 2017 (38,4 milliarder kroner).

[1] Brutto forvaltet utlån er summen av utlån i BN Bank, SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt

Per 31. desember 2017 er det totalt overført en utlånsportefølje på 4,1 milliarder kroner til SpareBank 1 Næringskreditt (6,2 milliarder kroner) og 11,5 milliarder til SpareBank 1 Boligkreditt (10,6 milliarder kroner). Banken har overført 31 prosent av bedriftsmarkedslånene og 50 prosent av boliglånene til overnevnte selskaper.

Brutto forvaltet utlån var fordelt på følgende segmenter:

Milliarder kroner	31.12.17	31.12.16
Personmarkedet	23,3	22,8
Bedriftsmarked	13,2	15,6

Utlånsveksten siste 12 måneder innenfor bedriftsmarkedet var -2,4 milliarder kroner tilsvarende -15,0 prosent. Reduksjonen er i hovedsak knyttet til den delen av porteføljen som ønskes avviklet. Prosjekt- og byggelån utgjør ved utgangen av 2017 1,4 milliarder kroner som utgjør 10,7 prosent av samlet BM-portefølje.

Utlånsvolumet i personmarkedet har økt med 0,5 milliarder kroner, tilsvarende 2,1 prosent i samme periode. Veksten i boliglån har vært 0,8 milliarder kroner som tilsvarer 3,6 prosent. Bankens portefølje av usikret kreditt er vokst med 222 millioner kroner i 2017 og utgjør ved årsslutt 254 millioner kroner. Dette tilsvarer 1,1 prosent av samlet PM-portefølje. Samtidig er utlånsvolumet i personmarkedet redusert med 554 millioner innen smb-lån.

Brutto utlån i konsernet[2] var ved utgangen av 2016 fordelt som følger:

Tall i prosent	31.12.17	31.12.16
Eiendomsdrift	32	35
Personmarkedet	58	56
Øvrige	10	9

Innskudd fra kunder ble økt med 0,2 milliarder kroner i 2017. Samlede innskudd var 13,6 milliarder kroner per 31. desember 2017.

Innskuddsdekningen per 31. desember 2017 var 65,4 prosent. Dette tilsvarer en økning på 3,1 prosentpoeng siste 12 måneder.

Bankens likviditetsportefølje var 4,5 milliarder ved utgangen av 2017 og består i hovedsak av sertifikater og obligasjoner, se note 23 for ytterligere informasjon.

Banken har samlet utstedt obligasjoner for 3 milliarder kroner i 2017. Virksomhetens viktigste finansieringskilder er innskudd, senior obligasjoner utstedt i det norske obligasjonsmarkedet og obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt per 31. desember 2017 var 6,63 prosent. Banken eier ikke aksjer i SpareBank 1 Næringskreditt.

Personmarkedet

I 2017 ble resultat etter skatt for personmarkedet 106 millioner kroner (111 millioner kroner). Høyere utlånsmargin og rentenettogebyrer trekker opp, mens lavere innskuddsmargin, lavere verdiendringer, høyere kostnader og høyere tap trekker resultatet ned sammenlignet med 2016. Personmarkedet oppnådde i 2017 en egenkapitalavkastning på 5,2 prosent.

Utlånsmarginen[3] i 2017 ble 1,83 prosent, mens innskuddsmarginen ble -0,02 prosent.

Siste 12 måneder ble utlåns- og innskuddsveksten i personmarkedet henholdsvis 2,1 prosent og 1,3 prosent.

Det er lav risiko knyttet til boliglån i personmarkedet, og tap og mislighold er på et lavt nivå.

Banken har i 2017 startet opp med forbruksfinansiering og bankens portefølje av forbrukslån utgjør 248 millioner kroner pr 31.12.17. Det er kostnadsført tap på 7,9 millioner kroner på denne porteføljen i 2017.

Bedriftsmarkedet

I 2017 ble resultatet etter skatt for bedriftsmarkedet 187 millioner kroner (147 millioner kroner). Høyere utlånsmarginer, høyere rentenettogebyrer, reduserte kostnader og lavere tap trekker opp resultatet, mens lavere utlånsvolum har bidratt negativt. Bedriftsmarkedet oppnådde i 2017 en egenkapitalavkastning på 11,9 prosent i bankkonsernet. Når det tas hensyn til inntjeningen i SpareBank 1 Næringskreditt, ble samlet avkastning innenfor bedriftsmarkedet 9,8 prosent. Utlånsmarginen[4] i 2017 ble 2,80 prosent, mens innskuddsmarginen ble 0,43 prosent.

Siste 12 måneder ble utlåns- og innskuddsveksten i bedriftsmarkedet henholdsvis -15,0 prosent og 0,0 prosent.

[2] Brutto utlån i konsernet er summen av bedrifts- og personmarkedet i BN Bank
[3] Margin er definert som gjennomsnittlig kunderente minus gjennomsnittlig tre måneders NIBOR
[4] Margin er definert som gjennomsnittlig kunderente minus gjennomsnittlig tre måneders NIBOR

Garantiporteføljen

Den såkalte garantiporteføljen, som besto av garantier knyttet til en låneportefølje som i sin tid ble solgt til SpareBank 1 SMN, ble avviklet i fjerde kvartal. I 2017 ble det inntektsført 7 millioner kroner under tap knyttet til denne porteføljen.

Resultat etter skatt for garantiporteføljen ble 5 millioner kroner (3 millioner kroner). Resultat framkommer som en kombinasjon av garantiprovisjon og tilbakeføring av tap.

Soliditet

Bankens kapitaldekning, kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning var:

Tall i prosent	31.12.17	31.12.16
Kapitaldekning	29,6	28,8
Kjernekapitaldekning	26,1	23,8
Ren kjernekapitaldekning	23,4	21,4

Banken fikk i desember 2016 meddelt et Pilar 2-tillegg på 3 prosent. Med bakgrunn i dette har styret fastsatt at bankens kapitalmål skal være det til enhver tid gjeldende regulatoriske minimumskrav og bufferkrav til ren kjerne i henhold til Pilar 1 med tillegg av bankens gjeldende Pilar 2-tillegg og en administrasjonsbuffer på 0,25 prosentpoeng. Per desember 2017 utgjør dette 15,25 prosent.

Per utgangen av 2017 er ren kjernekapitaldekning i konsernet 23,4 prosent, og dermed høyere enn målsatt..

Ny Finansforetakslov trådte i kraft 1. januar 2016, og loven inneholder blant annet endringer i reglene for kapitaldekningsmessig behandling av felleskontrollerte foretak. BN Bank ASA vil først og fremst bli påvirket av regelendringene igjennom sitt eierskap på 6,6 prosent i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Reglene, som vil gjelde fra 1. januar 2018, forventes å redusere konsernets rene kjernekapitaldekning med anslagsvis 3,9 prosent

Se note 3 for ytterligere detaljer vedrørende kapitaldekning og soliditet.

Resultat per selskap

Konsernresultatet på 298 millioner kroner består av 117 millioner kroner fra BNkreditt og 189 millioner kroner fra morbanken. Resultatandel fra tilknytte selskap utgjør -12 millioner kroner og resultat fra virksomhet under avhendelse utgjør 4 millioner kroner.

Morbankens totale resultat i 2017 er på 304 millioner kroner, av dette utgjør 115 millioner kroner inntektsført utbytte fra BNkreditt.

Datterselskaper

BN Bank-konsernet består av banken BN Bank ASA og kredittforetaket Bolig- og Næringskreditt AS (BNkreditt). I tillegg inngår eiendomsselskapet Collection Eiendom AS.

BNkreditt avlegger selskapsregnskap i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS). Collection Eiendom avlegger regnskapet etter NGAAP. Se note 1 for nærmere informasjon.

Bolig- og Næringskreditt AS

Selskapet hadde per 31. desember 2017 en brutto utlånsportefølje på 6,6 milliarder kroner, mot 7,5 milliarder kroner per 31. desember 2016. Per 31. desember 2017 er det overført en utlånsportefølje på 4,1 milliarder kroner til SpareBank 1 Næringskreditt.

Resultat etter skatt ble 117 millioner kroner i 2017 mot et resultat etter skatt på 115 millioner kroner i 2016. Høyere utlånsmarginer, lavere kostnader og lavere tap trekker opp, mens lavere utlånsvolum trekker resultatet ned sammenlignet med 2016.

Tap på utlån var -5 millioner kroner (inntektsføring) i 2017, mot 11 millioner kroner i 2016. Gruppenedskrivingene er uendret fra siste år og utgjør 34 millioner kroner per utgangen av 2017.

BNkreditt har utestående obligasjonsgjeld på 18 millioner kroner per utgangen av 2017 mot 948 millioner kroner per utgangen av 2016.

BN Bank har garantert for at BNkreditt skal ha en kapitaldekning og etterstående finansiering fra banken på minimum 20 prosent. Kapitaldekningen var 39,1 prosent per utgangen av 2017.

Collection Eiendom AS

Collection Eiendom skal eie og forvalte overtatt fast eiendom. Ved utgangen av 2017 eier selskapet aksjene i to eiendomsselskaper som igjen eier en næringseiendom til en bokført verdi på 28,8 millioner kroner.

Resultat etter skatt i selskapet ble 0 millioner kroner i 2017 (0 millioner kroner).

Risikoforhold

BN Bank har som mål å holde en lav risikoprofil i all virksomhet.

BN Bank har etablert en strategi og prosess for risikostyring og vurdering av kapitalbehov og hvordan kapitaldekningen kan opprettholdes. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli utsatt for. Vurderingene er risikobaserte og framoverskuende. Risikoområder som vurderes i tillegg til Pilar 1 risikoene, er konsentrasjonsrisiko i kredittporteføljen, rente- og valutarisiko i bankporteføljen, likviditetsrisiko, forretningsmessig risiko, eierrisiko, omdømmerisiko, compliance-risiko og strategisk risiko. ICAAP har ikke oppmerksomhet på kun én metode eller ett tall, men presenterer et sett med beregninger med blant annet ulike tidshorisonter, konfidensnivå og forutsetninger.

Kredittrisiko

Tapsnivået over tid i BN Bank er sterkt knyttet til utviklingen i makroøkonomien. Utviklingen i realøkonomien og eiendomsprisene vil derfor påvirke tapsnivået til banken fremover.

Kredittrisikoen i utlånsporteføljen er en funksjon av to hendelser;

- Manglende betalingsevne hos låntakerne.
- Dersom verdi av den underliggende sikkerheten ikke er tilstrekkelig til å dekke selskapets krav ved eventuelt mislighold og påfølgende realisasjon av pantet.

Begge hendelsene må inntreffe for at det skal kunne oppstå tap.

I 2017 tilsvarte konstaterte tap på utlån 0,08 prosent av forvaltet portefølje og garantiportefølje. Forventet tap på utlån som ikke er misligholdt eller hvor det ikke er foretatt tapsavsetninger er 0,12 prosent.

Likviditetsrisiko

Banken har en konservativ likviditetsstrategi, og har som mål at den skal klare seg uten tilgang til ny ekstern finansiering i 12 måneder. Ved utgangen av 2017 tilfredsstilte banken målet med god margin.

Det er styrets oppfatning at banken er godt rustet for eventuelle negative hendelser i finansmarkedene.

Markedsrisiko

BN Bank har ingen egen aksjeportefølje, og bankens markedsrisiko oppstår kun som følge av rente- og valutarisiko.

Inntjeningen i BN Bank skal primært være en funksjon av inn- og utlånsaktivitetene og banken har derfor lave rammer for alle typer markedsrisiko.

Arbeidsmiljø, organisasjon og samfunnsansvar

Banken hadde 118 årsverk (inkludert innleid arbeidskraft) og 111 ansatte ved utgangen av 2017, noe som er en økning på 10 årsverk fra forrige årsskifte.

Banken følger gjeldende regelverk for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse for administrerende direktør og andre ledende ansatte. Se note 36 for detaljer.

Det er godt samarbeid mellom ledelsen og de ansatte. Banken har et arbeidsmiljø- og samarbeidsutvalg som består av representanter fra bankens ledelse og ansattes tillitsvalgte.

Sykefraværet i banken var 3,6 prosent i 2017. I 2016 var sykefraværet 6,0 prosent. Det har ikke vært vesentlige skader eller ulykker i 2017.

Banken skal være en arbeidsplass med likestilling mellom kvinner og menn. Av selskapets 118 ansatte er 60 kvinner og 58 menn. Det tilstrebes balanse mellom kvinner og menn på alle stillingsnivåer. I bankens ledergruppe er det en kvinne (20 prosent) ved utgangen av 2017. På avdelingsledernivå er kvinneandelen 50 prosent. Ved utgangen av 2017 består BN Banks styre av 4 kvinner og 4 menn hvorav en kvinne er ansattes representant.

Banken tilstreber å sikre like muligheter for alle. Diskriminering innenfor blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse og utviklingsmuligheter skal ikke forekomme.

Bankens virksomhet påvirker det ytre miljø i hovedsak gjennom kontordrift og reisevirksomhet.

Banken tilrettelegger for, og oppfordrer ansatte til å bruke videokonferanser og annen elektronisk kommunikasjon for å holde reisevirksomheten nede.

BN Bank har kontinuerlig fokus på etterlevelse av retningslinjer og standarder som vedrører bankens samfunnsansvar, og dette gjenspeiles blant annet i bankens etiske retningslinjer. Det vises til eget avsnitt om samfunnsansvar på side 19.

Fremtidsutsikter

BN Bank har iverksatt flere tiltak som har bidratt til økt lønsomhet og som skal styrke bankens lønnsomhet ytterligere framover.

For å styrke distribusjonskraften innenfor personmarkedet har banken etablert eget eiendomsmeglerforetak. Foretaket BN Bolig har startet sin satsing i Oslo-markedet og er godt i gang med salg av både bruktboliger og prosjekter innen markedet for nybolig. Selskapet har sterke vekstambisjoner og skal i tillegg til økt distribusjonskraft bidra til økte andre inntekter og økt kjennskap i bankens viktigste markedsområde.

Videre er produkttilbudet utvidet med forbrukslån og per utgangen av 4. kvartal 2017 var bankens portefølje av forbrukslån 248 millioner kroner. BN Bank har vekstambisjoner og vil vokse kontrollert i dette markedet.

BN Bank har i flere år hatt en sterkt satsing på digitalisering av prosesser og oppgaver. Satsingen vil fortsette og sette banken i stand til å realisere vekst og nysatsninger uten vesentlig økning i kostnader.

Styret i banken vedtok i 1. kvartal 2017 en ny strategi for bedriftsmarkedsporteføljen. Banken er derfor i gang med å bygge opp en portefølje av prosjektfinansiering/byggelån som understøtter bankens strategiske satsninger på personmarkedet og BN Bolig. Porteføljen forventes å utgjøre en mindre andel av samlet bedriftsmarkedsportefølje. Større engasjement og engasjement som ikke tilfredsstiller bankens avkastningskrav vil fortsatt bli avviklet.

Den totale likviditetssituasjonen til banken er god og styret mener at banken er godt rustet til å møte ulike markedsscenarioer. Innskudd er bankens viktigste finansieringskilde og banken har iverksatt flere tiltak for å styrke innskuddsdekningen ytterligere. Banken har i løpet av 2017 igjen utstedt obligasjoner i det norske obligasjonsmarkedet. Beslutningen om å videreføre bankens satsing innenfor bedriftsmarkedet vil føre til et begrenset, men økende emisjonsbehov i årene framover.

Nedbyggingen av bankens BM-portefølje i 2015 og 2016 førte til at bankens kapitaldekning er høyere enn kapitalmålet. Banken har tidligere meddelt at den over tid vil ta ned kapitaldekningen mot bankens kapitalmål. Som følge av full implementering av regelverket for forholdsmessig konsolidering fra og med 1.januar 2018 vil bankens eierskap i deleide foretak redusere ren kjernekapitaldekning med anslagsvis 3,9 prosent i første kvartal 2018. Samtidig er banken inne i en omstillingsfase og styret vil derfor fortsatt avvente eventuell tilbakebetaling av kapital.

Styret er tilfreds med bankens prestasjoner og resultat for 2017, men har samtidig en klar forventning til at de iverksatte tiltak skal ytterligere styrke bankens lønnsomhet og bidra til at egenkapitalavkastningen vil øke frem mot målsatt nivå på 12 prosent i 2020.

Trondheim, 5. mars 2018
Styret i BN Bank ASA

Finn Haugan
(Leder)

Tore Medhus
(Nestleder)

Rolf Eigil Bygdnes

Rune Fjelstad

Helene Jebsen Anker

Ella Skjørestad

Solveig Ellila Kristiansen

Jannike Lund
(Ansattes representant)

Gunnar Hovland
(Administrerende direktør)

Resultatregnskap (1.1 - 31.12)

		KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**Note**	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Renteinntekter og lignende inntekter	11	809	874	625	629
Rentekostnader og lignende kostnader	12	339	463	310	396
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		470	411	315	233
Netto resultat fra eierinteresser	25	-12	-1	0	0
Verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi, gevinster og tap	14	29	47	19	53
Andre driftsinntekter	13	155	134	106	74
Sum andre driftsinntekter		172	180	125	127
Lønn og generelle administrasjonskostnader	15, 17, 36	223	193	167	131
Ordinære av- og nedskrivninger	26	13	10	13	10
Andre driftskostnader	16	19	21	13	15
Andre gevinster og tap	27	0	-4	0	-2
Sum andre driftskostnader		255	220	193	154
Driftsresultat før tap på utlån		387	371	247	206
Tap på utlån	10	-8	23	-3	12
Driftsresultat etter tap på utlån		395	348	250	194
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	25	0	0	115	1 082
Resultat før skattekostnad		395	348	365	1 276
Skattekostnad	18	101	85	61	46
Årsresultat		294	263	304	1 230
Resultat fra virksomhet holdt for salg	25	4	-2	0	0
Resultat inkl avsluttet virksomhet		**298**	**261**	**304**	**1 230**
Oppstilling av andre inntekter og kostnader					
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat					
Aktuarielle gevinster og tap pensjon		0	-7	0	-5
Skatt på estimatavvik pensjon		0	2	0	1
Sum		0	-5	0	-4
Poster som vil bli reklassifisert til resultat					
Resirkulert verdiendring eiendeler tilgjengelig for salg		0	-5	0	-5
Urealisert verdiendring eiendeler tilgjengelig for salg		1	1	1	1
Sum		1	-4	1	-4
Andre inntekter og kostnader (etter skatt)		1	-9	1	-8
Totalresultat		**299**	**252**	**305**	**1 222**

Resultatregnskap (1.1 - 31.12)

		KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**Note**	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Renteinntekter og lignende inntekter	11	809	874	625	629
Rentekostnader og lignende kostnader	12	339	463	310	396
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		470	411	315	233
Netto resultat fra eierinteresser	25	-12	-1	0	0
Verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi, gevinster og tap	14	29	47	19	53
Andre driftsinntekter	13	155	134	106	74
Sum andre driftsinntekter		172	180	125	127
Lønn og generelle administrasjonskostnader	15, 17, 36	223	193	167	131
Ordinære av- og nedskrivninger	26	13	10	13	10
Andre driftskostnader	16	19	21	13	15
Andre gevinster og tap	27	0	-4	0	-2
Sum andre driftskostnader		255	220	193	154
Driftsresultat før tap på utlån		387	371	247	206
Tap på utlån	10	-8	23	-3	12
Driftsresultat etter tap på utlån		395	348	250	194
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	25	0	0	115	1 082
Resultat før skattekostnad		395	348	365	1 276
Skattekostnad	18	101	85	61	46
Årsresultat		294	263	304	1 230
Resultat fra virksomhet holdt for salg	25	4	-2	0	0
Resultat inkl avsluttet virksomhet		**298**	**261**	**304**	**1 230**
Oppstilling av andre inntekter og kostnader					
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat					
Aktuarielle gevinster og tap pensjon		0	-7	0	-5
Skatt på estimatavvik pensjon		0	2	0	1
Sum		0	-5	0	-4
Poster som vil bli reklassifisert til resultat					
Resirkulert verdiendring eiendeler tilgjengelig for salg		0	-5	0	-5
Urealisert verdiendring eiendeler tilgjengelig for salg		1	1	1	1
Sum		1	-4	1	-4
Andre inntekter og kostnader (etter skatt)		1	-9	1	-8
Totalresultat		**299**	**252**	**305**	**1 222**

Balanse pr 31.12.

Millioner kroner	Note	KONSERN 2017	KONSERN 2016	MORBANK 2017	MORBANK 2016
Eiendeler					
Utsatt skattefordel	18	0	8	0	0
Immaterielle eiendeler	26	16	19	16	19
Eierinteresser i konsernselskaper	25	0	0	1 600	1 600
Investering i eierinteresser	25	7	19	20	20
Ansvarlig utlån	19,24	0	0	451	452
Varige driftsmidler	26	24	16	23	16
Overtatte eiendommer	27	0	0	0	0
Utlån	3,4,5,6,8,9,10,13,19,20,35,36	20 687	21 338	14 143	13 937
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	3,4,5,6,19,20,31	50	13	50	13
Finansielle derivater	3,4,5,6,19,20,21,22	276	471	262	421
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	3,4,5,6,19,20,23	4 549	5 806	4 456	5 228
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	3,4,5,6,7,19,20	519	42	5 034	5 008
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	19,25	40	65	5	5
Sum eiendeler		**26 168**	**27 797**	**26 060**	**26 719**
Gjeld og egenkapital					
Aksjekapital	37	706	706	706	706
Overkurs		415	415	415	415
Hybridkapital	1	400	0	400	0
Annen egenkapital		2 362	2 475	2 219	2 325
Sum egenkapital		3 883	3 596	3 740	3 446
Utsatt skatt	18	15	0	87	103
Ansvarlig lånekapital	3,4,5,6,19,20,33	500	1 202	500	1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	4,5,6,19,20,30,35	36	318	35	318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3,4,5,6,19,20,29	7 731	8 695	7 713	7 746
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	3,5,6,16,17,32	69	125	62	121
Annen kortsiktig gjeld	19	30	24	30	24
Betalbar skatt	18	69	82	69	39
Finansielle derivater	3,4,5,6,19,20,21,22	198	344	183	304
Innskudd fra og gjeld til kunder	4,5,6,19,20,28	13 637	13 411	13 641	13 416
Sum gjeld		22 285	24 201	22 320	23 273
Sum gjeld og egenkapital		**26 168**	**27 797**	**26 060**	**26 719**
Pantstillelser og garantiansvar	34	570	704	570	704

Trondheim, 5. mars 2018
Styret i BN Bank ASA

Finn Haugan
(Leder)

Tore Medhus
(nestleder)

Rolf Eigil Bygdnes

Rune Fjelstad

Helene Jebsen Anker

Solveig Ellila Kristiansen

Janhike Lund
(Ansattes representant)

Ella Skjørestad

Gunnar Hovland
(Administrerende direktør)

Endring i egenkapital 2016 og 2017

					KONSERN
	Aksje-kapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Balanse 01.01.16	706	415	0	2 393	3 514
Årets resultat	0	0	0	261	261
Aktuarielle gevinster/tap pensjon (etter skatt)	0	0	0	-5	-5
Urealisert verdiendring eiendel tilgjengelig for salg	0	0	0	-4	-4
Utbetaling av utbytte	0	0	0	-170	-170
Balanse 31.12.16	**706**	**415**	**0**	**2 475**	**3 596**
Fondsobligasjoner reklassifisert til egenkapital[3)]	0	0	400	1	401
Balanse 1.1.2017, Fondsobligasjoner reklassifisert	**706**	**415**	**400**	**2 476**	**3 997**
Årets resultat	0	0	0	298	298
Aktuarielle gevinster/tap pensjon (etter skatt)	0	0	0	0	0
Konsernbidrag E18 Eiendommmer AS[2)]	0	0	0	2	2
Urealisert verdiendring eiendel tilgjengelig for salg	0	0	0	1	1
Netto utbetalt utbytte til Fondsobligasjonseierne[3)]	0	0	0	-15	-15
Utbetaling av utbytte	0	0	0	-400	-400
Balanse 31.12.17	**706**	**415**	**400**	**2 362**	**3 883**

					MORBANK
	Aksje-kapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital [1]	Sum egenkapital
Balanse 01.01.16	706	415	282	991	2 394
Årets resultat	0	0	0	1 230	1 230
Aktuarielle gevinster/tap pensjon (etter skatt)	0	0	0	-4	-4
Urealisert verdiendring eiendel tilgjengelig for salg	0	0	0	-4	-4
Utbetaling av utbytte	0	0	0	-170	-170
Balanse 31.12.15	**706**	**415**	**282**	**2 043**	**3 446**
Fondsobligasjoner reklassifisert til egenkapital[3)]	0	0	400	1	401
Balanse 1.1.2017, Fondsobligasjoner reklassifisert	**706**	**415**	**682**	**2 044**	**3 847**
Årets resultat	0	0	0	304	304
Aktuarielle gevinster/tap pensjon (etter skatt)	0	0	0	0	0
Konsernbidrag E18 Eiendommmer AS[2)]	0	0	0	2	2
Urealisert verdiendring eiendel tilgjengelig for salg	0	0	0	1	1
Netto utbetalt utbytte til Fondsobligasjonseierne[3)]	0	0	0	-14	-14
Utbetaling av utbytte	0	0	0	-400	-400
Balanse 31.12.17	**706**	**415**	**682**	**1 937**	**3 740**

1) Fond for urealiserte gevinster inngår i annen egenkapital. Pr. 31.12.17 var det avsatt 16 millioner kroner og pr. 31.12.16 var det avsatt 355 millioner kroner.

2) Det ble avgitt konsernbidrag med skatteeffekt på TNOK 7.344 til datterdatter-selskapet E18 Eiendommer AS som hadde et fremførbart underskudd. Utsatt skattefordel var ikke bokført i dette selskapet. Det ble samtidig gitt tilsvarende beløp i konsernbidrag tilbake til BN Bank ASA fra E18-Eiendommer AS. Effekten av utnyttelse av ikke balanseført utsatt skattefordelbokføres mot egenkapitalen i mor og konsern.

3) Fondsobligasjoner er reklassifisert fra gjeld til egenkapital fra og med 1.1.2017. Netto utbetalt utbytte til Fondsobligasjoneeierne er utbetalte renter til Fondsobligasjonseierne justert for skattefradrag på årets rentekostnad.

Kontantstrømoppstilling (1.1 - 31.12)

	Konsern		Morbank	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Rente-/provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kunder	907	899	647	382
Rente-/provisjonsutbetalinger og gebyrer til kunder	-130	-147	-130	-147
Innbetaling av renter på andre plasseringer	451	394	408	351
Utbetaling av renter på andre lån	-569	-610	-488	-477
Inn- /utbetalinger (-) på utlån til kunder	597	3 336	-273	-1 467
Inn-/utbetalinger(-) på innskudd og gjeld fra kunder	116	-1 436	115	-1 440
Inn-/utbetalinger(-) på gjeld til kredittinstitusjoner	-176	388	-158	387
Inn-/utbetalinger(-) ved utstedelse og tilbakekjøp av verdipapirer	-908	-3 718	3	-2 372
Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	10	5	10	4
Andre inn-/utbetalinger	10	-36	-6	-5
Utbetalinger til leverandører for varer og tjenester	-158	-122	-125	-84
Utbetalinger til ansatte, pensjoner og sosiale kostnader	-100	-93	-74	-58
Utbetalinger av skatter	-84	-64	-41	-22
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**-34**	**-1 204**	**-112**	**-4 948**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Inn-/utbetalinger(-) på fordringer på kredittinstitusjoner	-34	-25	531	2 207
Inn-/utbetalinger(-) på kortsiktige plasseringer i verdipapirer	1282	861	795	1 440
Inn-/utbetalinger(-) på langsiktige plasseringer i verdipapirer [2]	0	-1	0	1 082
Innbetalinger ved salg av driftsmidler m.v.	0	4	0	2
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler m.v.	-18	-16	-18	-22
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**1 230**	**823**	**1 308**	**4 709**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Inn-/utbetalinger (-) av ansvarlig lånekapital	-300	0	-300	0
Utbetaling av utbytte til fondsobligasjonseierne	-19	0	-19	0
Utbetalinger av utbytte	-400	-170	-400	-170
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	**-719**	**-170**	**-719**	**-170**
Netto kontantstrøm for perioden	**477**	**-551**	**477**	**-409**
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner pr. 1.1.	42	593	1	410
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner pr. 31.12. [1]	**519**	**42**	**478**	**1**

[1] For morbank består beholdning av innskudd i Norges Bank.

[2] Investeringer er i hovedsak knyttet til investeringer i datterselskaper

Noter

Side

NOTE 1 - Regnskapsprinsipper mv 33
NOTE 2 - Informasjon om driftssegmenter 38
NOTE 3 - Kapitaldekning 40
KREDITT-, MARKED- OG LIKVIDITETSRISIKO
NOTE 4 - Risiko i finansielle instrumenter - kvalitativ beskrivelse 42
NOTE 5 - Risiko i finansielle instrumenter - kvantitativ beskrivelse - KONSERN 46
NOTE 6 - Risiko i finansielle instrumenter - kvantitativ beskrivelse - MORBANK 51
NOTE 7 - Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner 55
NOTE 8 - Utlån 56
NOTE 9 - Overføring av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt 57
NOTE 10 - Tap og nedskrivninger på utlån og garantier 58
RESULTATREGNSKAP
NOTE 11 - Renteinntekter og lignende inntekter 60
NOTE 12 - Rentekostnader og lignende kostnader 60
NOTE 13 - Andre driftsinntekter 60
NOTE 14 - Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi, gevinster og tap 61
NOTE 15 - Lønn og generelle administrasjonskostnader 62
NOTE 16 - Andre driftskostnader 62
NOTE 17 - Pensjonskostnader og -forpliktelser 63
NOTE 18 - Skatt 66
BALANSE
NOTE 19 - Finansielle instrumenter etter kategori 68
NOTE 20 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter 70
NOTE 21 - Finansielle derivater 75
NOTE 22 - Motregningsrett finansielle derivater 76
NOTE 23 - Kortsiktige plasseringer i verdipapirer 77
NOTE 24 - Ansvarlig utlån 77
NOTE 25 - Eierinteresser i konsernselskaper 78
NOTE 26 - Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler 79
NOTE 27 - Overtatte eiendommer 79
NOTE 28 - Innskudd fra og gjeld til kunder 80
NOTE 29 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer 80
NOTE 30 - Gjeld til kredittinstitusjoner 80
NOTE 31 - Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter 81
NOTE 32 - Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter 81
NOTE 33 - Ansvarlig lånekapital 81
ØVRIGE OPPLYSNINGER
NOTE 34 - Pantstillelser og garantiansvar pr. 31.12. 82
NOTE 35 - Ansatte og tillitsvalgtes låneforhold 82
NOTE 36 - Opplysninger om nærstående parter 83
NOTE 37 - Aksjonærstruktur og aksjekapital 86
NOTE 38 - Foreslått, ikke vedtatt utbytte 86
NOTE 39 - Hendelser etter balansedagen og betingende forpliktelser 86
NOTE 40 - Resultatregnskap 4 siste kvartal 87
NOTE 41 - Tillitsvalgte og ledelse 88
NOTE 42 - IFRS 9 Finansielle instrumenter 90

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER MV

Informasjon om selskapet

BN Bank ASA (BN Bank) er et allment aksjeselskap, stiftet og hjemmehørende i Norge, og med forretningskontor i Trondheim. Banken har i tillegg avdelingskontor i Oslo.

Banken kan innenfor rammene av vedtektene og den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

BN Bank ASA avlegger konsernregnskap og selskapsregnskap for 2017 i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkjent av EU.

Nye og endrede standarder tatt i bruk i konsernet med ikrafttredelse i 2017

I 2017 har følgende nye eller endrede IFRSer eller IFRIC-fortolkninger trådt i kraft med virkning for konsernets årsregnskap:

Noen mindre endringer i IAS 12 «Inntektsskatt» og IAS 7 «Oppstilling over kontantstrømmer». Endringen er vurdert og har ingen vesentlig innvirkning på årsregnskapet til BN Bank, utvidede notekrav i IAS 7 anses oppfylt.

IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft og som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter skal erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 trådte i kraft fra 1. januar 2018.

Viser til note 42 IFRS 9 Finansielle instrumenter for en nærmere beskrivelse av prinsipper og overgangseffekter ved implementering av IFRS 9.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft og som forventes å ikke ha en vesentlig påvirkning på regnskapet

IFRS 15 – Driftsinntekter fra kontrakter med kunder

IASB og FASB har gitt ut en ny, felles standard for inntektsføring, *IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers*. Standarden erstatter alle eksisterende IFRS- og US GAAP-krav for inntektsføring og trådte i kraft 1. januar 2018. Standarden forventes ikke å ha vesentlig effekt for konsernet.

IFRS 16 – Leasing

IASB publiserte i januar 2016 regnskapsstandarden IAS 16 – Leasing. Standarden opphever, for leietakere, det tradisjonelle skillet mellom operasjonelle og finansielle leieavtaler. Standarden vil i større grad medføre balanseføring av leieobjekter ("bruksrettseiendel") og tilhørende balanseføring av fremtidige leieutgifter. For BN Bank er regnskapsstandarden vurdert å ha begrenset effekt og det er i første rekke regnskapsføring av leide lokaler som vil kunne endres.

Sammenligningstall

Alle beløpsmessige størrelser i resultat, balanse, kontantstrøm og tilleggsopplysninger er angitt med ett års sammenligningstall. Sammenligningstall er utarbeidet basert på de samme prinsipper som tall for siste periode.

Skjønnsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger

Ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper har selskapets ledelse på enkelte områder utøvd skjønn og lagt til grunn antagelser om fremtidige hendelser som grunnlag for regnskapsføringen. Det vil naturlig nok være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som bygger på bruk av skjønn og forutsetninger om fremtidige hendelser. Ved utøvelse av skjønn og fastsettelse av forutsetninger om fremtidige hendelser vil ledelsen se hen til tilgjengelig informasjon på balansedagen, historisk erfaring med lignende vurderinger, samt markedets og tredjeparters vurdering av de aktuelle forholdene. Selv om ledelsen legger til grunn sitt beste skjønn og bygger på de beste estimater tilgjengelig, må man påregne at faktiske utfall i enkelte tilfeller kan avvike vesentlig fra det som legges til grunn for regnskapsføringen. Poster som inneholder vesentlige estimater er nærmere omtalt nedenfor.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittrisiko ved virkelig verdifastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån, utlån og verdipapirer utstedt av andre. Ledelsen har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger gjennomført av andre kredittinstitusjoner.

Nedskrivninger på utlån

Nedskrivning for tap foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente.

Banken foretar ved utgangen av hvert kvartal en konkret fastsettelse av tap på utlån og garantier. Misligholdte og tapsutsatte engasjementer følges opp med løpende vurderinger.

Pensjoner

Nåverdi av innregnede pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelse av økonomiske og aktuarmessige forutsetninger. Endring i slike forutsetninger vil medføre endringer i innregnede beløp for pensjonsforpliktelsene og pensjonskostnaden.

Diskonteringsrente er fastsatt med utgangspunkt i obligasjoner med fortrinnsrett slik denne fremkommer på balansedagen. Andre viktige forutsetninger for pensjonsforpliktelsene er årlig lønnsvekst, årlig regulering av pensjoner og forventet G-regulering. For slike forutsetninger og for avkastning og diskonteringsrente vil man se hen til veiledninger og anbefalinger som er tilgjengelig på balansedagen. For demografiske forutsetninger vil estimater og skjønn bygge på erfaringsmateriale tilgjengelig hos aktuarer.

Innskuddene er gitt til pensjonsplanen for heltidsansatte, og tilskuddet utgjør fra 3 % til 5 % av lønn. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper.

Restruktureringsavsetning

I forbindelse med avvikling av bedriftsmarkedsvirksomheten ble det foretatt en avsetning for fremtidige kostnader. Denne ble estimert basert på avtalt nivå på sluttpakker, og forventet antall overflødige stillinger.

Brukstid for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med begrenset levetid

Det estimeres en forventet restverdi, brukstid og tilhørende avskrivningssatser for varige driftsmidler og for immaterielle eiendeler med begrenset levetid. Forventet brukstid og restverdi vurderes på nytt minst en gang i året.

Regnskapsprinsipper

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter morbanken BN Bank ASA (BN Bank) og de heleide datterselskapene Bolig- og Næringskreditt AS (BNkreditt) og Collection Eiendom AS.

Datterselskaper er alle enheter (inklusive foretak med avgrenset formål - Special Purpose Entities) der konsernet har makt til å styre enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger kontroll inkluderes virkningen av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balansedagen. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet og blir utelatt fra konsolideringen når kontroll opphører.

Oppkjøpsmetoden for virksomhetssammenslutninger innebærer blant annet at alle vederlag ved kjøp av virksomhet skal regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Betingede vederlag klassifiseres normalt som gjeld og etterfølgende verdiendringer resultatføres. Konsernet kan for hvert enkelt oppkjøp velge om eventuelle ikke-kontrollerende interesser i det oppkjøpte selskapet skal måles til virkelig verdi eller kun til andel av nettoeiendelene eksklusive goodwill. Alle transaksjonskostnader skal resultatføres.

Datterselskaper som er besluttet avhendet innen 12 måneder klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5.

Det er anvendt enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskaper som inngår i konsernregnskapet.

Konsernregnskapet skal vise eiendeler og gjeld, den økonomiske stilling og resultat for selskap som inngår i konsernet, som om disse selskapene var én økonomisk enhet. Interne mellomværende, aksjer, vesentlige transaksjoner og gevinster/tap som er oppstått ved overføring av eiendeler som fortsatt er i behold, mellom selskapene i konsernet, er derfor eliminert.

Datterselskaper

I morselskapets selskapsregnskap er datterselskaper innregnet til kostpris. Utbytte inntektsføres i det året utbytte er endelig vedtatt.

Inntekts- og kostnadsføring

Renter fra utlån med flytende renter, inkludert utlån med rullerende rentebinding, inntektsføres over utlånets løpetid med lånets effektive rente. Gebyrer og provisjoner inngår i beregningen av effektiv rente. Renter (nominelle) fra fastrenteutlån inntektsføres som renteinntekter etter hvert som de opptjenes, samt at endringer i virkelig verdi av forventede fremtidige kontantstrømmer resultatføres over linje for verdiendringer av finansielle instrumenter til virkelig verdi.

Renter (nominelle) fra finansielle instrumenter målt til virkelig verdi inntektsføres eller kostnadsføres etter hvert som de opptjenes.

Renter fra finansielle derivater som inngår i sikringsbokføring klassifiseres sammen med rentene på sikringsobjektet under rentekostnader.

Renter fra finansielle derivater som sikrer fastrenteutlån eller fastrente innlån som frivillig føres til virkelig verdi, klassifiseres sammen med rentene på de underliggende objektene under rentekostnader.

Provisjoner, gebyrer og lignende som ikke inngår i effektiv renteberegning for innlån eller utlån, resultatføres etter hvert som de opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader.

Finansielle instrumenter – Tilordning til ulike kategorier mv

Finansielle instrumenter vil ved første gangs balanseføring tilordnes en kategori av finansielle instrumenter som beskrevet i IAS 39. De ulike kategoriene som er definert i IAS 39 og er aktuelle for BN Bank, er til virkelig verdi med verdiendring over resultat, tilgjengelig for salg og lån, fordringer og øvrige forpliktelser til amortisert kost.

Innenfor kategorien *virkelig verdi med verdiendring over resultat* kan tilordning til kategorien være pliktig, eller tilordning kan skje frivillig dersom nærmere angitte kriterier er oppfylt. I BN Bank vil alle derivater være pliktig vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultat. I tillegg vil alle fastrentepapirer i bankporteføljen pekes ut som til virkelig verdi over resultat, herunder egne utstedte verdipapirer og innskudd og utlån med faste renter. I denne sammenheng regnes alle papirer som har fast rente i hele papirets løpetid, som fastrentepapirer. Papirer som har faste renter på rullerende basis, regnes ikke som fastrentepapirer. Fastrentepapirer pekes ut som til virkelig verdi over resultat for å unngå det som ellers ville bli en regnskapsmessig asymmetri gjennom at tilhørende rentesikringsinstrumenter er innregnet til virkelig verdi. Ved at man ved virkelig verdiinnregning unngår de vesentligste deler av denne regnskapsmessige asymmetri, anser man kriteriene for å kunne innregne instrumentene til virkelig verdi som oppfylte.

Alle finansielle instrumenter i forvaltningsporteføljen som ikke er derivater, pekes ut som til virkelig verdi over resultat. Utpeking skjer med utgangspunkt i at dette er papirer som følges opp og styres på basis av virkelig verdi. Det foreligger en dokumentert investeringsstrategi for forvaltningsporteføljen. Forvaltningsporteføljen er bankens likviditetsreserve og skal investeres i rentepapirer med lav risiko og god likviditet. Etter at hensynet til verdipapirenes likviditet og forvaltningsporteføljen risiko er oppfylt, er målet best mulig bidrag til bankens rentenetto. Resultatet av forvaltningsporteføljen rapporteres til ledelsen på månedlig basis.

Finansielle instrumenter, andre enn de som er vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultat og tilgjengelig for salg til virkelig verdi med verdiendring mot andre inntekter og kostnader, vil innregnes til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Alle finansielle instrumenter innregnes første gang på handelsdato for instrumentet (og ikke på oppgjørsdato).

Finansielle instrumenter som vurderes til sikringsbokføring

Konsernet anvender verdisikring på utstedte verdipapirer og tilhørende sikringsinstrument. Konsernet vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved verdisikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi for den sikrede risikoen, og endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Dersom sikringsforholdet avbrytes eller tilstrekkelig sikringseffektivitet ikke kan verifiseres, amortiseres verdiendring tilknyttet sikringsobjektet over gjenværende løpetid.

Valuta

Inntekter og kostnader i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter kursene på transaksjonstidspunktet.

Balanseposter i utenlandsk valuta er i det vesentlige sikret ved tilsvarende poster på motsatt side i balansen eller ved gjennomføring av sikringshandler. Valutaterminer benyttes kun som sikringsforretninger og inngås for å sikre identifiserte poster. Eiendeler og gjeld i fremmed valuta er omregnet til norske kroner etter bankenes midtkurser for valuta på balansedagen. Valutaterminer er vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Utlån, tap og avsetninger for tap på utlån vurdert til amortisert kost

Konsernet balanseører utlån til virkelig verdi med tillegg av direkte kostnader på etableringstidspunktet. I kostpris inngår utlånets hovedstol, gebyrer og eventuelle direkte kostnader.

I senere perioder vurderes utlån til amortisert kost, og renteinntekter inntektsføres etter effektiv rentes metode. Den effektive rentesatsen er den renten som neddiskonterer lånets kontantstrømmer over forventet løpetid til lånets amortiserte kost på etableringstidspunktet. Effektiv rentes metode innebærer også at det foretas inntektsføring av renter av engasjement som er nedskrevet. For slike lån inntektsføres internrenten på etableringstidspunktet korrigert for renteendringer frem til tidspunktet for nedskrivning. Det inntektsføres renter basert på lånets nedskrevne verdi.

Nedskrivning for tap foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente.

I resultatregnskapet består posten tap på utlån av konstaterte tap, endringer i nedskrivninger på lån og avsetninger på garantier, samt inngang på tidligere avskrevne fordringer.

Misligholdte lån

Misligholdte lån defineres som lån hvor låneavtalen ikke er overholdt og dette ikke skyldes normale forsinkelser eller andre tilfeldige forhold hos lånekunden. Lån som ikke er betjent 90 dager etter terminforfall, anses i alle tilfeller som misligholdt. Tapsutsatte engasjementer hvor det er åpnet konkurs- eller gjeldsforhandlinger, iverksatt rettslig inkasso, utpanting er foretatt, utlegg er tatt eller hvor andre forhold som svikt i likviditet eller soliditet eller brudd på øvrige klausuler i låneavtaler med banken, defineres også som misligholdte. Reforhandlede lån behandles som tapsutsatte lån ettersom dette er lån som ellers kunne blitt misligholdt.

Konstaterte tap

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige og bokføres som konstaterte tap. Dette omfatter tap hvor konsernet har mistet sitt krav overfor debitor ved konkurs, ved stadfestet akkord, ved utleggsforretning som ikke har ført frem, ved rettskraftig dom og ved gjeldsettergivelse. Dette gjelder også i de tilfeller banken på annen måte har innstilt inndrivelse eller gitt avkall på deler av eller hele engasjementer.

Utlån og tap på utlån vurdert til virkelig verdi

Fastrenteutlån balanseføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultat. Ved vurdering til virkelig verdi kommer tap til uttrykk gjennom endringer i kredittrisikopåslag i diskonteringsrentene, samt gjennom justeringer av forventede kontantstrømmer som ligger til grunn for neddiskontering.

De objektive bevis om verdifall som danner grunnlag for nedskrivning av lån til amortisert kost, er de samme typer av hendelser som danner grunnlag for endrede vurderinger av kredittrisiko og forventede kontantstrømmer ved virkelig verdiberegninger for lån vurdert til virkelig verdi. Tap knyttet til utlån vurdert til virkelig verdi er presentert under tap på utlån.

Overtatte eiendommer

Eiendommer som er overtatt ved inndrivelse av misligholdte engasjementer, og hvor konsernet ikke tar sikte på å beholde eiendommen til varig eie eller bruk, presenteres på egen linje i balansen. Overtatte eiendommer er på overtakelsestidspunktet vurdert til det laveste av overtakelseskost og antatt realisasjonsverdi. Ved senere regnskapsavleggelser vurderes eiendommene til det laveste av denne anskaffelseskost og antatt realisasjonsverdi på balansedagen. Gevinst/tap ved salg av overtatte eiendommer føres under tap på utlån ettersom det er en nær tilknytning mellom den overtatte eiendommen og opprinnelig utlån. Når det vedtas en plan for avhendelse av overtatte eiendommer, vil eiendommene presenteres på egen linje i balansen som holdt for salg.

Overføring av utlån

BN Bank har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom BN Bank og kredittforetakene, forestår BN Bank forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. BN Bank mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til overførte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Kredittforetakene kan under forvaltningsavtalen med BN Bank foreta videresalg av utlån som er kjøpt fra BN Bank samtidig som BN Banks rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. BN Bank har beregnet det beløp som knytter seg til gjenværende involvering som svært liten og BN Bank har ut fra en vesentlighetsvurdering ikke regnskapsført noe beløp for gjenværende involvering i de overførte utlånene.

Det vises til beskrivelse i note 9.

Finansielle derivater

Finansielle derivater vurderes pliktig til virkelig verdi med verdiendring over resultat. Slike finansielle instrumenter utgjør for BN Banks del valutaterminer, FRA-kontrakter, rentebytteavtaler og kombinerte rente- og valutabytteavtaler.

Obligasjoner og sertifikater – generelt

Obligasjoner/sertifikater emittert av andre består av forvaltningsporteføljen og beholdning anskaffet som økonomisk sikring mot renterisiko på innlånssiden. For egne obligasjoner/sertifikater skilles det mellom oppkjøp for refinansieringsformål og kjøp/salg av egne obligasjoner i forbindelse med markedspleie.

Obligasjoner og sertifikater – Klassifisering

Obligasjoner og sertifikater emittert av andre er hovedsakelig klassifisert som kortsiktige plasseringer i verdipapirer. Obligasjonslån hvor beslutningen om å erverve obligasjonene er foretatt på bakgrunn av ordinære utlånskriterier, er klassifisert som utlån. Den regnskapsmessige behandling er dermed analog med ordinære utlån. Egne obligasjoner/sertifikater går til fradrag i henholdsvis obligasjons- og sertifikatgjelden.

Obligasjoner og sertifikater – Verdsettelse av forvaltningsportefølje

Obligasjoner og sertifikater som inngår i forvaltningsportefølje, er frivillig klassifisert som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultat.

Obligasjoner og sertifikater – Gevinst- / tapsberegning

Ved beregning av gevinst/tap ved salg av obligasjoner og sertifikater blir inngangsverdien fastsatt til veid gjennomsnittlig inntakskost for hele beholdningen av angjeldende obligasjon/sertifikat.

Finansielle garantier

Finansielle garantier vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultat. Ved kontraktsetablering måles provisjonen for hele kontraktsperioden. Garantien inntektsføres i takt med opptjening, og presenteres under linjen "andre driftsinntekter".

Motregning og nettopresentasjon

Finansielle eiendeler og forpliktelser skal motregnes og presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi

Finansielle instrumenter som omsettes i et aktivt marked, verdsettes til observerte markedspriser. Finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, verdivurderes ved bruk av verdsettelsesteknikker. Verdsettelsesteknikker baserer seg på nylig inngåtte transaksjoner mellom uavhengige parter, referanse til instrumenter med tilnærmet samme innhold eller diskonterte kontantstrømmer. Verdsettelser baserer seg så langt som mulig på eksternt observerte parameterverdier. Alle utlån, innlån og innskudd som er vurdert til virkelig verdi, er vurdert på basis av diskonterte kontantstrømmer.

Der verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi skjer ved bruk av verdsettelsesteknikker, vil verdsettelse potensielt kunne gi opphav til en gevinst eller et tap dag en dersom virkelig

verdi i henhold til verdsettelsesmodell avviker fra transaksjonspris. Slike gevinster og tap kan ikke innregnes i resultatregnskapet dag en. I BN Bank vil man ved verdsettelse av utlån til virkelig verdi beregne en kundespesifikk margin på hvert enkelt kundeengasjement, og denne margin inngår i alle senere verdsettelser slik at det som ellers kunne gitt opphav til en dag en gevinst eller et dag en tap vil amortiseres over hele utlånets løpetid. For innlån og papirer i forvaltningsportefølje kontrolleres resultat av verdsettelse mot transaksjonspris, og ved ikke uvesentlige avvik vil det beregnes et spesifikt tillegg i diskonteringsrenten pr kontrakt som tillegges diskonteringsrenten i alle senere verdsettelser slik at "dag en gevinst" eller et "dag en tap" amortiseres over hele papirets løpetid.

Finansielle instrumenter – Klassifisering av påløpte renter

Påløpte renter vises gjennomgående sammen med verdien av de tilhørende finansielle instrumenter, både for innlån, utlån, derivater og rentepapirer emittert av andre. For innlån og utlån gjelder denne klassifiseringen uavhengig av om instrumentet er vurdert til amortisert kost eller virkelig verdi.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes forventede økonomiske levetid. Dersom den virkelige verdi av et driftsmiddel er vesentlig lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående, skrives driftsmiddelet ned til virkelig verdi.

Immaterielle eiendeler

Kjøpte datasystemer og programvarer oppføres i balansen til anskaffelseskost (inkludert utgifter til å få programmene operative) og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til utvikling eller vedlikehold kostnadsføres etter hvert som de påløper.

Pensjonskostnader og – forpliktelser

Konsernet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom
innbetalinger til forsikringsselskaper, slik disse fastsettes ved periodiske aktuarberegninger.
Konsernet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner. En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler endelig bidrag til en separat juridisk enhet. Konsernet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag hvis enheten ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende og tidligere perioder.
Pensjonsordninger som ikke er innskuddsplaner, er ytelsesplaner. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av en eller flere faktorer slik som alder, antall år i selskapet og lønn.

Ved innskuddsplaner betaler konsernet innskudd til privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på avtalemessig basis. Konsernet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er blitt betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at plikten til å betale innskudd påløper. Forskuddsbetalte innskudd føres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Skatt

Skatt periodiseres som en kostnad uavhengig av betalingstidspunktet. Skattekostnaden reflekterer således årets og fremtidig betalbar skatt som følge av årets aktivitet. Skatt som ventes utlignet på årets resultat, inngår i årets skattekostnad og benevnes betalbar skatt.

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller innenfor samme tidsintervall vurderes mot hverandre. Eventuelle netto utsatt skattefordel føres opp som en eiendel i balansen når det er sannsynlig at de skattereduserende forskjellene vil kunne realiseres.

Presentasjon av utbytte

Foreslått utdeling av utbytte presenteres som egenkapital inntil endelig vedtak av utdelingen har funnet sted. Utdeling presenteres deretter som avsatt utbytte inntil utbetaling av utbytte skjer.

Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser

Det innregnes en avsetning bare når det er en eksisterende plikt (juridisk eller faktisk) som er resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket, vil kreves for å gjøre opp plikten, og det kan foretas et pålitelig estimat av forpliktelsesbeløpet. Avsetninger innregnes med det beløp som er uttrykk for beste estimat av de utgifter som kreves for å gjøre opp den eksisterende plikten på balansedagen. Dersom vesentlig, tas det hensyn til tidsverdien av penger ved beregning av avsetningens størrelse.

Det foretas ingen innregning av betingede eiendeler eller betingede forpliktelser.

Kontanter

I linje for kontanter inngår kontantbeholdninger og innskudd og fordringer hos kredittinstitusjoner og sentralbanker.

Kontantstrømoppstillingen presenteres ved bruk av den direkte metode, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Segmentrapportering

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er blitt identifisert som konsernledelsen.

NOTE 2 INFORMASJON OM DRIFTSSEGMENTER

Segmentrapporteringen er regelmessig gjennomgått med ledelsen. Ledelsen har valgt å inndele rapporteringssegmentene etter underliggende forretningsområder.

				KONSERN
Millioner kroner	**BM**	**PM**	**Garanti-portefølje SMN**	**Sum 2017**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	216	254	0	470
Netto resultat fra eierinteresser	0	-12	0	-12
Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	8	21	0	29
Andre driftsinntekter	53	102	0	155
Sum andre driftsinntekter	61	111	0	172
Lønn og generelle administrasjonskostnader	35	188	0	223
Ordinære av- og nedskrivninger	3	10	0	13
Andre driftskostnader	7	12	0	19
Andre kostnader, gevinster og tap	0	0	0	0
Sum andre driftskostnader	45	210	0	255
Driftsresultat før tap på utlån	232	155	0	387
Tap på utlån	-13	12	-7	-8
Driftsresultat etter tap på utlån	245	143	7	395
Beregnet skattekostnad	62	37	2	101
Resultat etter skatt	183	106	5	294
Resultat fra virksomhet holdt for salg	4	0	0	4
Resultat inkl virksomhet holdt for salg	187	106	5	298

Millioner kroner	**BM**	**PM**	**Garanti-portefølje SMN**	**Sum 2017**
Balanse				
Utlån (brutto) forvaltet portefølje	13 232	23 286	0	36 518
Innskudd fra og gjeld til kunder	675	12 962	0	13 637

				KONSERN
Millioner kroner	**BM**	**PM**	**Garanti-portefølje SMN**	**Sum 2016**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	220	191	0	411
Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	18	29	0	47
Andre driftsinntekter	63	69	1	133
Sum andre driftsinntekter	81	98	1	180
Lønn og generelle administrasjonskostnader	68	125	0	193
Ordinære av- og nedskrivninger	4	6	0	10
Andre driftskostnader	9	12	0	21
Andre kostnader, gevinster og tap	-3	-1	0	-4
Sum andre driftskostnader	78	142	0	220
Driftsresultat før tap på utlån	223	147	1	371
Tap på utlån	23	3	-3	23
Driftsresultat etter tap på utlån	200	144	4	348
Beregnet skattekostnad	51	33	1	85
Resultat etter skatt	149	111	3	263
Resultat fra virksomhet holdt for salg	-2	0	0	-2
Resultat inkl virksomhet holdt for salg	147	111	3	261

Millioner kroner	**BM**	**PM**	**Garanti-portefølje SMN**	**Sum 2016**
Balanse				
Utlån (brutto) forvaltet portefølje	15 570	22 803	0	38 373
Innskudd fra og gjeld til kunder	667	12 744	0	13 411

Konsernet opererer i et geografisk begrenset område og rapportering på geografiske segmenter gir lite tilleggsinformasjon. Utlån er imidlertid fordelt geografisk i note 5 og 6.

NOTE 3 KAPITALDEKNING

Prosess for vurdering av kapitalbehov

BN Bank har etablert en strategi og prosess for risikostyring og vurdering av kapitalbehov og hvordan dette kan opprettholdes. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli utsatt for. Vurderingene er risikobaserte og fremoverskuende. Risikoområder som vurderes i tillegg til Pilar 1 risikoene, er konsentrasjonsrisiko i kredittporteføljen, rente-, valuta- og spreadrisiko i bankporteføljen, likviditetsrisiko, forretningsmessig risiko, eierrisiko, omdømmerisiko, compliance-risiko, juridisk risiko, strategisk risiko, risiko knyttet til pensjonsforpliktelser og system risiko. ICAAP har ikke oppmerksomhet på kun én metode eller ett tall, men presenterer et sett med vurderinger og beregninger basert på ulike forutsetninger.

BN Bank har gjennomført vurderingene for 2017 med tilhørende rapportering til Finanstilsynet. Bankens risiko-, kapital- og likviditetssituasjon er god. Styring og kontroll av risiko vurderes som tilfredsstillende, og banken er tilstrekkelig kapitalisert i forhold til risikonivå. Bankens kapitalmål er det til enhver tid gjeldende regulatoriske minimumskrav og bufferkrav i henhold til Pilar 1 med tillegg av bankens gjeldende Pilar 2-tillegg og en administrasjonsbuffer på 0,25 prosentpoeng. Per utgangen av 2017 utgjør dette 15,25 prosent. Ren kjernekapitaldekning er ved utgangen av 2017 23,4 prosent og således godt over kapitalmålet.

Regelverk

Generelt

Med hjemmel i Finansforetaksloven § 14-1 stilles det et minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner:

- 4,5 prosent i ren kjernekapitaldekning
- 6,0 prosent i kjernekapitaldekning
- 8,0 prosent i ansvarlig kapital

Krav til beregningsgrunnlaget er fastsatt i kapitalkravsforskriften, der det blant annet angis krav til beregningsgrunnlag for kredittrisiko og operasjonell risiko. Kapitalkravsforskriften omhandler også krav til kapitaldekning for markedsrisiko m.v. for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak. Konsernet har ingen handelsaktivitet i finansielle instrumenter slik dette er definert i forskriften. Disse reglene har dermed ingen betydning for konsernets kapitaldekning.

Etter reglene består ansvarlig kapital av to hovedkomponenter:

1. Kjernekapital: Egenkapital (aksjekapital, overkursfond og annen egenkapital) og fondsobligasjoner.
2. Tilleggskapital: Evigvarende og tidsbegrenset ansvarlig lånekapital

Til fradrag i kjernekapitalen kommer immaterielle eiendeler.

Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital medtas som tilleggskapital etter følgende regler:

- Lånet skal ha en opprinnelig løpetid på minst 5 år. Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital avkortes forholdsmessig de siste 5 årene før forfall med 20 prosent hvert år.
- Summen av de postene som inngår i tilleggskapitalen kan ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapitalen, og tidsbegrenset ansvarlig lånekapital kan ikke utgjøre mer enn 50 prosent av kjernekapitalen.

Til fradrag i ansvarlig kapital kommer eierandeler i andre finansinstitusjoner ut over visse rammer.

Kapitalkrav for konsernforhold

Kapitaldekningsreglene gjelder også på konsolidert basis. Av finansforetaksloven § 18-2,1a skal full konsolidering anvendes for datterforetak. Etter finansforetaksloven § 17-13 skal finansforetak som deltar i samarbeidende grupper foreta forholdsmessig konsolidering uavhengig av størrelsen på eierandelen. For eierandeler mindre enn 10 prosent kan man etter forskrift om overgangsregel til finansforetaksloven utsette kravet om konsolidering til 1. januar 2018. BN Bank konsoliderer derfor ikke eierandelen i SpareBank 1 Boligkreditt

Ved beregning av morbankens kapitaldekning, gis aksjepostene i datterselskapene en vekting på 100 prosent.

I henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak skal fradraget for ikke-vesentlige investeringer i selskaper i finansiell sektor fases inn med følgende prosentsats:

i 2015:	40 prosent
i 2016:	60 prosent
i 2017:	80 prosent

Kapitaldekning

Millioner kroner	KONSERN 2017	KONSERN 2016	MORBANK 2017	MORBANK 2016
Aksjekapital	706	706	706	706
Overkursfond	415	415	415	415
Avsatt utbytte	0	400	0	400
Fond for urealiserte gevinster	16	355	16	355
Annen egenkapital	2345	1720	2201	1570
Sum egenkapital [3]	3 482	3 596	3 338	3 446
Kjernekapital				
Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-16	-19	-16	-19
Fradrag for avsatt utbytte	0	-400	0	-400
Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-276	-194	-287	-201
Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-40	-30	-31	-23
Urealiserte gevinster egenkapitalinstrumenter	0	0	0	0
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-6	-6	-5	-6
Sum ren kjernekapital	3 144	2 947	2 999	2 797
Fondsobligasjoner, hybridkapital [1 og 3]	400	400	400	400
Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-34	-65	-36	-67
Sum netto annen kjernekapital	3 510	3 282	3 363	3 130
Tilleggskapital utover kjernekapital				
Tidsbegrenset ansvarlig kapital [1]	500	800	500	800
Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-34	-114	-36	-118
Sum tilleggskapital	466	686	464	682
Netto ansvarlig kapital	3 976	3 968	3 827	3 812
Minimumskrav ansvarlig kapital Basel III [2]				
Engasjement med spesialiserte foretak	393	428	129	125
Engasjement med øvrige foretak	44	116	35	62
Engasjement med massemarked SMB	0	0	0	0
Engasjement med massemarked pant i fast eiendom	233	237	232	236
Egenkapitalposisjoner	57	50	60	50
Sum kredittrisiko IRB	727	831	456	473
Operasjonell risiko	85	89	49	46
Engasjementer beregnet etter standardmetoden	188	173	371	391
Overgangsordning	73	4	0	0
Kredittverdighet hos motpart (CVA-risiko)	3	5	3	5
Minimumskrav ansvarlig kapital	1 076	1 102	879	915
Beregningsgrunnlag	13 444	13 768	10 991	11 433
Bufferkrav				
Bevaringsbuffer (2,5%)	336	343	275	285
Motsyklisk buffer (2,0% og 1,5%)	269	206	220	171
Systemrisikobuffer (3,0 %)	403	412	330	342
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	1 008	961	824	798
Tilgjengelig ren kjernekapital (fratrukket 4,5%)	2 540	2 328	2 505	2 284
Kapitaldekning				
Ren kjernekapitaldekning	23,4 %	21,4 %	27,3 %	24,5 %
Kjernekapitaldekning	26,1 %	23,8 %	30,6 %	27,4 %
Kapitaldekning	29,6 %	28,8 %	34,8 %	33,3 %
Uvektet kjernekapitalandel	12,8 %	11,7 %	12,5 %	11,6 %

[1] For nærmere detaljer, se note 34.

[2] Fra og med 2. kvartal 2014 fikk BN Bank godkjennelse til bruk av interne målemetoder for kredittrisiko knyttet til foretaksengasjement. Fra og med 2. kvartal 2015 fikk BN Bank godkjennelse til bruk av interne målemetoder for kredittrisiko knyttet til massemarkedsengasjement med pantsikkerhet i boligeiendom. Historiske minimumskrav til ansvarlig kapital er rapportert etter standardmetoden.

[3] I balansen er fondsobligasjoner reklassifisert fra gjeld til egenkapital fra og med 1.1.2017.

NOTE 4 RISIKO I FINANSIELLE INSTRUMENTER - KVALITATIV BESKRIVELSE

Risikostyring i BN Bank

Konsernet har som del av sin forretningsstrategi å holde en lav risikoprofil i all virksomhet.

Organisering

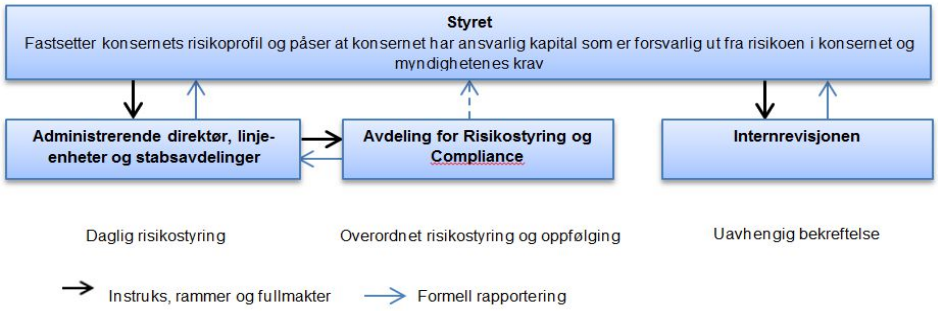

Styret

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Figuren nedenfor viser hvilke risikostrategier bankens styre har vedtatt og forholdet mellom disse.

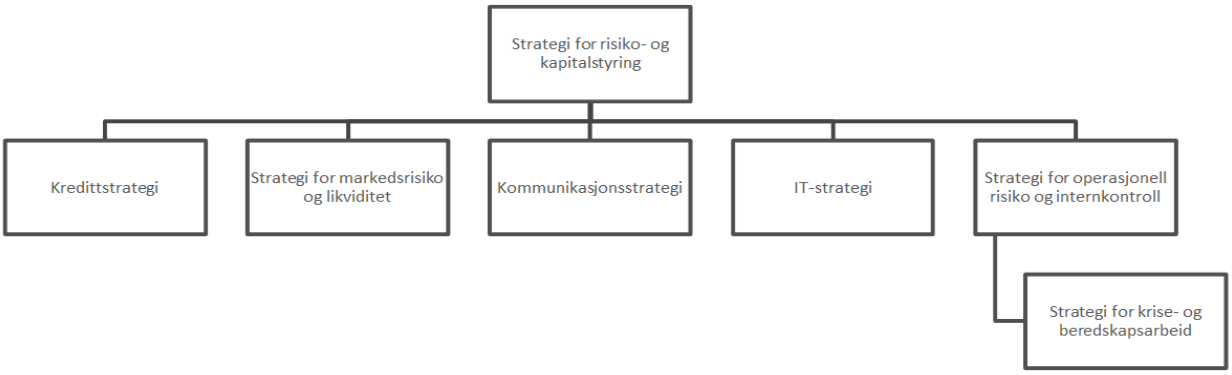

Internrevisor
Internrevisjonen er styrets redskap for å påse at risikostyringen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Den interne revisjonsfunksjonen utføres av ekstern leverandør, noe som sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer til styret. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger knyttet til forbedringer i konsernets risikostyring blir gjennomgått og vurdert implementert.

Administrerende direktør
Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Avdeling for Risikostyring og Compliance
Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av linje- og støtteenhetene og rapporterer direkte til administrerende direktør. Avdelingen har også fullmakt til å rapportere direkte til styret dersom det finnes påkrevd. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikobildet, og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Risikostyringsprosessen

Det foreligger forsvarlige og hensiktsmessige strategier og prosesser for risikostyring og kontroll, og vurdering av bankens samlede kapitalbehov. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). For å strukturere rammeverket kan prosessen deles inn i fem hoveddeler.

i) Identifisering av risiko
For alle risikoer foreligger det et passende system for risikoovervåking. Det foreligger også en prosess for å fange opp endringer i eksisterende risikoer og eventuell eksponering for nye risikoer. Sistnevnte gjelder spesielt i forbindelse med endring av eksisterende eller opprettelse av nye virksomhetsområder eller produkter.

ii) Tallfesting av risikoeksponering
For å analysere bankens eksponering av risiko, blir alle vesentlige risikoer vurdert opp mot bankens egenkapital.

iii) Vurdering av kapitalbehov
Bankens kapitalbehov vurderes ut fra kvaliteten på styring og kontroll av de ulike risikoene og risikonivået banken er utsatt for. Kapitalmålet blir videre tilpasset bankens forretningsplaner og vekstambisjoner, utvikling i rammebetingelser, kapitalplanlegging og kriseberedskap.

iv) Rammesetting (ex ante kontroll)
Alle vesentlige risikoer har en ramme.

v) Risikoovervåking og ex post kontroll
I tilfeller der risiko ikke er kvantifiserbar er formålet med risikoovervåkingen å kontrollere prosessrelaterte krav eller kvalitative krav. Rapportering av risikoovervåkingen følger en fast frekvens og gir et dekkende bilde av situasjonen. I tilfeller der risikoeksponering oppstår raskt eller uventet skal det utarbeides ad hoc rapportering. Med ex post kontroll menes at dersom risikoovervåkingen avdekker at reell eksponering er større enn ønsket eksponering, så skal det gjøres tiltak. Ex post kontroll kan sees på som det siste trinnet i risikostyringsprosessen og samtidig startpunktet for en ny prosess.

Risikokategorier

For risikostyringsformål skiller BN Bank mellom følgende risikoer:

Kredittrisiko
Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at konsernets motparter eller kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor BN Bank. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på motparter/kunder, i hovedsak utlån, men også ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter. Oppgjørsrisiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av at alle transaksjoner ikke skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko. I utlånsporteføljen er kredittrisiko en funksjon av to hendelser, og begge hendelsene må inntreffe for at det skal kunne oppstå tap. Den ene er manglende betalingsevne eller -vilje hos låntakerne. Den andre er at verdien av den underliggende pantesikkerheten ikke er tilstrekkelig til å dekke BN Banks krav ved eventuelt mislighold og påfølgende realisasjon av pantet. Utlånsengasjementer i bedrifts- og personmarkedet risikoklassifiseres før det treffes kredittbeslutning. Klassifiseringen oppdateres minst én gang per år for bedrifter og månedsvis for portefølje personmarked.

Overvåkingen er basert på et internt risikoklassifiseringssystem. BN Bank har modellvertøy for analyse av kredittrisiko innenfor hhv. næringseiendom, øvrig næringsvirksomhet og personmarkedet. Modellene tilordner hver debitor en PD-klasse og en LGD-klasse. PD-klassifiseringen angir sannsynligheten for at engasjementet misligholdes mens LGD-klassifiseringen gir et estimat på tapsraten (i forhold til eksponeringsstørrelsen) gitt at engasjementet misligholdes. PD og LGD er henholdsvis en forkortelse av det engelske Probability of Default og Loss Given Default. Produktet av den PD og LGD som tilordnes et enkeltengasjement gir engasjementets forventede tap i prosent av eksponeringsstørrelsen.

Kredittmodellene skiller seg fra hverandre når det gjelder hva som vurderes å være de vesentligste risikofaktorene i engasjementet. For eiendomsselskaper fokuseres det på nivå og usikkerhet på kontantstrømmene som genereres fra de eiendommene som finansieres for klassifisering i forhold til misligholdssannsynlighet. For andre typer foretak fokuseres det sterkere på tidligere oppnådde resultater/kontantstrøm, markedssituasjon, ledelse m.v. For klassifisering i forhold til tap ved mislighold fokuseres det på verdi og usikkerhet på verdi av de eiendommer som tjener som pantesikkerhet for lånet. For personmarkedet er oppmerksomheten knyttet til debitors inntekts- og formuesforhold i tillegg til ulike adferdsvariable. For LGD beregning er også her pantesikkerheten og pantets verdi i forhold til lånestørrelse sentralt.

Ledelsen mottar månedlig rapportering av kredittrisiko basert på risikoklassifiseringssystemet. Sentralt i denne sammenhengen er utviklingen i utlån basert på rammer og måltall fastsatt av styret. I notene 5 og 6 vises en vurdering av kredittrisiko ved utgangen av 2016 og 2017.

Likviditetsrisiko
Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke evner å finansiere økninger i utlån og innfri bankens forpliktelser etter hvert som de forfaller (refinansieringsrisiko). Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som banken ønsker å benytte ikke fungerer (markedslikviditet). Overvåkingen skjer ved kontroll av eksponering i forhold til vedtatte rammer og kontroll av kvalitative krav. Ledelsen mottar månedlig rapportering av likviditetsrisiko i forhold til rammer og mål. Styret mottar kvartalsvis rapportering av likviditetsrisikoen i forhold til rammer og mål. I notene 5 og 6 vises en vurdering av likviditetsrisiko ved utgangen av 2016 og 2017.

Forretningsrisiko
Forretningsrisiko er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Konsernet overvåker forretningsrisiko gjennom kvalitative og kvantitative analyser av ulike forhold. De vesentligste faktorene som kan bli påvirket av endringer i markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer, er volum og marginer i inn- og utlånsvirksomheten, tap på utlån og driftskostnader.

Renterisiko
Renterisiko defineres som den samlede inntjeningsmessige risiko banken har hvis rentebindingstiden for bankens forpliktelser og fordringer på og utenfor balansen, ikke er sammenfallende. Bankens egenkapital skal i hovedsak være eksponert mot korte renter. Dette skal oppnås ved at forpliktelser og fordringer med rentebinding ut over ett år tilnærmet skal utligne hverandre. Overvåkingen skjer ved kontroll av eksponering i forhold til vedtatte rammer for renteføisomhet. Det andre sentrale verktøyet i renterisikostyringen er gap-analysen som sammenligner rentebinding på aktiva- og passivasiden per periode og omfatter poster både på og utenfor balansen. Ledelsen og styret mottar jevnlig rapportering av eksponering mot fastsatte måltall og rammer. I notene 5 og 6 vises en vurdering av renterisikoen ved utgangen av 2016 og 2017.

Valutarisiko
Valutarisiko defineres som den samlede inntjeningsmessige risiko banken har hvis valutakursene endres. Overvåkingen skjer ved kontroll av eksponering i forhold til vedtatte rammer. Det utarbeides rapporter over total- og nettoposisjon i hver valuta. Ledelsen mottar jevnlig rapportering av denne analysen. I notene 5 og 6 vises en vurdering av valutarisikoen ved utgangen av 2016 og 2017.

Operasjonell risiko
Operasjonell risiko defineres som den risiko konsernet har som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne rutiner, mennesker, systemer eller fra eksterne hendelser. Operasjonell risiko inkluderer mislighetsrisiko. Mislighetsrisiko består av flere typer uønskede handlinger, som blant annet hvitvasking, korrupsjon, bedrageri, interne misligheter (underslag, økonomisk utroskap, tyveri og lignende). De sistnevnte handlingene inngår i begrepet økonomisk kriminalitet. Fastettelse av eksponeringen av operasjonell risiko skjer ved bruk av basismetoden i kapitalkravsforskriften, i tillegg til kvalitative analyser. Banken har etbalert rutiner for jevnlig overvåking av operasjonell risiko med kvartalsvis rapportering til ledelsen og styret.

Eierrisiko
Eierrisiko er risikoen for at BN Bank blir påført et negativt resultat fra eierposter i strategiske eide selskaper, eller at banken må tilføre ny egenkapital i strategisk eide selskaper, enten dette skyldes kraftig vekst eller for å sikre videre drift som følge av underskudd. Fastsettelse av eierrisiko skjer med utgangspunkt i selskapenes egen vurdering av kapitalbehov samt egne kvalitative analyser.

Omdømmerisiko
Omdømmerisiko er risiko for tap som følge av forringet omdømme. Dette inkluderer svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter.
Bankvirksomhet er avhengig av tillit, både i markedet og i forhold til regulatoriske myndigheter. Hendelser som er negative for bankens omdømme kan skade likviditet og forretningsmuligheter.

Compliance risiko
Compliance risiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner, bøter, økonomisk tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Kapitalbehovet for denne risikoen baseres på kvalitative analyser/vurdering av styring og kontroll. Det er kvartalsvis rapportering av bankens compliance risiko til ledelse og styret.

Strategisk risiko
Strategisk risiko er risiko for tap eller sviktende inntjening på grunn av feilslåtte strategiske satsninger, herunder vekstambisjoner, inntreden i nye markeder og/eller oppkjøp.

Konsentrasjoner av risiko
Konsentrasjonsrisiko henspeiler på den risikoen banken påtar seg som følge av at utlånsporteføljen ikke er tilstrekkelig diversifisert. Det medfører at banken vil være sårbar for enkelthendelser innenfor de områdene hvor man har en konsentrasjon.

Bransjekonsentrasjon er en ekstra risiko som banken påtar seg ved å gi ekstra mye lån til spesifikke bransjer, det vil si en ekstra risiko fordi banken har fordelt kundene ujevnt over bransjene. Vår bedriftsmarkedsportefølje er i hovedsak rettet mot engasjementer med pantesikkerhet i næringseiendom, men eksponering knyttet til prosjektfinansiering er økt i løpet av 2017. Risikofaktorene er først og fremst arealledighet, leiepriser og renten. Sistnevnte er en generell makrovariabel, men eiendomsselskaper er tyngre eksponert mot renten enn mange andre bransjer som følge av høy låneandel og fordi eiendom er en eiendel med lang levetid.

Størrelsesrisiko er den ekstra risiko som banken påtar seg ved å gi store lån til enkeltkunder i stedet for å spre risikoen på flere mindre engasjement. BN Bank har høy konsentrasjonsrisiko knyttet til store engasjement innenfor næringseiendom. Dette gjelder både ift. største enkelteksponering og samlet sett for de 20 største engasjementene. Det er fortsatt en vesentlig størrelsesrisiko i bankens portefølje, men både antall store engasjement og størrelsen på bankens største engasjement er redusert i løpet av 2016 og 2017.

Geografisk konsentrasjonsrisiko er risikoen for tap som følge av konsentrasjon i begrensede geografiske områder. Boliglån er primært konsentrert i Oslo/Akershus og har ellers eksponering i sentrale strøk i landet for øvrig. Næringseiendom er konsentrert om Oslo/Akershus som også er det klart best fungerende markedet innenfor næringseiendom.

BN Bank jobber aktivt med å redusere konsentrasjonsrisikoen i porteføljen.

Sikringsinstrumenter

Konsernet benytter følgende sikringsinstrumenter:

• Rentebytteavtaler (renteswapper) - avtaler om å bytte rentebetingelser for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.
• FRA-kontrakter - avtale om å bytte en avtalt rente mot en fremtidig fastsatt rente for et bestemt nominelt beløp for en bestemt periode.
• Valuta-terminer – avtale om kjøp eller salg av fremmed valuta med oppgjør på et bestemt fremtidig tidspunkt.
Formålet med bruk av sikringsinstrumenter er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger.

NOTE 5 RISIKO I FINANSIELLE INSTRUMENTER - KVANTITATIV BESKRIVELSE - KONSERN

Markedsrisiko

Renterisiko

Noten er en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31. desember. Konsernets renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallellt renteskift på ett prosent for hele rentekurven for alle balanseposter.

Risikoen har gjennom hele 2017 vært lav og innenfor den totale rammen fastsatt av bankens styre.

		KONSERN
	Renterisiko, 1 % endring	
Rentekurverisiko konsern (mill. kr)	**2017**	**2016**
Løpetid		
0-3 mnd	0,4	3,4
3-6 mnd	1,3	0,1
6-12 mnd	6,1	3,6
1-2 år	-0,5	0,4
2-5 år	-2,4	-1,6
> 5 år	-1,2	0,2
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	**3,8**	**6,1**

Reprisingstidspunkt for eiendeler og gjeld er basert på avtalte/sannsynlige rentereguleringstidspunkt for alle rentebærende eiendels- og gjeldsposter. Utlån med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og etter seks uker for personmarkedskunder. Innskudd med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og to måneder for personmarkedskunder.

Konsernet benytter sikringsinstrumenter i styringen av renterisiko, se note 20.

Rentefølsomhet

Egenkapitalens rentefølsomhet viser den økonomiske eksponeringen for renteendringer. Den økonomiske eksponeringen er nåverdien av alle fremtidige resultatendringer som følge av renteskiftet. På hvilket tidspunkt resultatendringene fremkommer i regnskapet, kan ikke leses ut fra denne analysen.

I beregningen av den oppgitte rentefølsomheten er det forutsatt at utlån med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og etter seks uker for personmarkedskunder. Innskudd med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og to måneder for personmarkedskunder. Når det gjelder øvrige rentebærende eiendels- og gjeldsposter, er det forutsatt renteløpetid frem til dato for førstkommende renteregulering. Tilsvarende er det for verdipapirer med tilbakesalgs- og gjenkjøpsklausuler forutsatt renteløpetid frem til dato for neste utøvelsesmulighet. Det er videre forutsatt at det ikke er knyttet renterisiko til ikke-rentebærende poster.

Konsernets policy når det gjelder renterisiko er at verdien av konsernets egenkapital skal være lite følsom for renteendringer.

Valutarisiko

Valutafordeling eiendeler og gjeld 31.12.17

							KONSERN
Millioner kroner	**Sum innregnet verdi**	**NOK**	**EUR**	**SEK**	**CHF**	**USD**	**Annet**
Utlån	20 687	20 116	180	356	29	0	6
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	50	50	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 549	4 549	0	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	519	491	15	1	0	9	3
Sum	25 805	25 206	195	358	29	9	8
Hybridkapital	400	400	0	0	0	0	0
Ansvarlig lånekapital	500	500	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	36	28	7	0	0	0	1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 731	7 731	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 637	13 618	8	2	0	9	0
Sum	22 304	22 276	14	2	0	9	2
Finansielle derivater	573	0	182	357	29	0	6
Netto valutaeksponering	2 928	2 930	-1	-2	0	0	1

Valutafordeling eiendeler og gjeld 31.12.16

							KONSERN
Millioner kroner	**Sum innregnet verdi**	**NOK**	**EUR**	**SEK**	**CHF**	**USD**	**Annet**
Utlån	21 338	20 697	181	418	32	0	11
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	13	13	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 806	5 806	0	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	42	9	25	1	0	7	1
Sum	27 199	26 525	206	419	32	7	12
Ansvarlig lånekapital	1 202	1 202	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	311	5	0	0	1	1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 695	8 695	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 411	13 393	10	2	0	5	0
Sum	23 626	23 602	15	2	0	6	1
Finansielle derivater	652	0	188	419	33	1	11
Netto valutaeksponering	2 921	2 923	2	-3	-1	0	-1

Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser - partiell analyse

		KONSERN
Millioner kroner	**Effekt egenkapital**	
	2017	**2016**
Renter +/- 1 %-poeng	4	6
Valutakurser +/- 10 % [1]	3	3

[1] Beregnet på absoluttposisjon per 31.12.2017 og 31.12.2016.

Sensitivitetsanalyse - Beskrivelse av modell og forutsetninger

Eksponering for markedsrisiko måles her gjennom partielle analyser der det ses på variasjon i en og en markedsvariabel, og dens mulige påvirkning på resultat/egenkapital.

Rentefølsomheten beregnes med utgangspunkt i hovedstol, (nåverdi for utlån) og løpetiden frem til neste renteendring for de ulike rentebærende variablene. Rentefølsomheten beregnes både for fastsatte løpetidsbånd, og totalt.

Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskrift på 1 % for hele rentekurven på alle balanseposter og tilhørende sikring. Analysen av renterisikoen viser at banken vil kunne få en gevinst på 6 mill. ved en renteøkning på 1 %, og er innenfor rammen som er fastsatt av bankens styre.

Kredittrisiko

Forventet tap 31.12.17

				KONSERN
Forventet tap (%)	**Person-markedet**	**Bedrifts-markedet**	**Garanti-porteføljen**	**Totalt**
0 – 0,01	36 %	23 %	0 %	40 %
0,01 – 0,05	46 %	36 %	0 %	37 %
0,05 – 0,20	12 %	25 %	0 %	17 %
0,20 – 0,50	3 %	11 %	0 %	3 %
> 0,50	3 %	5 %	0 %	3 %

Forventet tap 31.12.16

				KONSERN
Forventet tap (%)	**Person-markedet**	**Bedrifts-markedet**	**Garanti-porteføljen**	**Totalt**
0 – 0,01	36 %	45 %	0 %	40 %
0,01 – 0,05	47 %	24 %	0 %	37 %
0,05 – 0,20	12 %	24 %	0 %	17 %
0,20 – 0,50	3 %	4 %	0 %	3 %
> 0,50	2 %	4 %	0 %	3 %

Vridningen i forventet tap for bedriftsmarkedet skyldes i all hovedsak en justering i bankens tapsmodell og ikke negativ migrering.

Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2017 utgjør 32 millioner kroner. Gruppenedskrivningene utgjør 75 millioner kroner pr. 31.12.2017.

Alle engasjementer til bedriftsmarkedet prises individuelt basert på blant annet risiko, krav til lønnsomhet og konkurransesituasjonen. Prisingen gjenspeiler derfor blant annet risikoen i engasjementet og oppnådde marginer er gjennomgående større ved høyere risiko.

Boliglån prises basert på en prismatrise avhengig av risikoklassifisering hvor både låneutmåling og beregnet misligholdssansynlighet gjenspeiles.

Det er usikkerhet knyttet til vurderingen av risikoen for fremtidige tap på utlån og garantier. Se årsberetningen fra styret for nærmere vurdering av risikoen for tap på utlån.

Forfalte og nedskrevne utlån 31.12.17

									KONSERN
Millioner kroner	**Ikke forfalt, ikke ned-skrevet**	**Forfalt, ikke nedskrevet**							
		<30 dager	**30-60 dager**	**60-90 dager**	**> 90 dager**	**Brutto utlån**	**Individuell nedskrivning**	**Gruppe-nedskriving**	**Netto utlån [1]**
Personmarked	11 279	347	48	11	37	11 734	-2	-22	11 710
Bedriftsmarked	8 328	6	0	0	26	9 103	-30	-53	9 020
Garantiporteføljen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utlån	19 607	353	48	11	63	20 837	-32	-75	20 730

Forfalte og nedskrevne utlån 31.12.16

									KONSERN
Millioner kroner	**Ikke forfalt, ikke ned-skrevet**	**Forfalt, ikke nedskrevet**							
		<30 dager	**30-60 dager**	**60-90 dager**	**> 90 dager**	**Brutto utlån**	**Individuell nedskrivning**	**Gruppe-nedskriving**	**Netto utlån [1]**
Personmarked	11 911	193	37	13	12	12 178	0	-12	12 166
Bedriftsmarked	8 378	1	0	122	89	9 333	-40	-49	9 244
Garantiporteføljen	0	0	0	0	0	56	-42	0	14
Utlån	20 289	194	37	135	101	21 567	-82	-61	21 425

Individuelle nedskrivninger skal foretas når det er inntruffet et objektivt bevis for at et låneengasjement har verdifall. Dersom objektive indikatorer for verdifall identifiseres på enkeltengasjement, skal det beregnes en nedskrivning på utlånet dersom balanseført verdi er større enn nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med effektiv rente. I den estimerte kontantstrømmen vurderes sikkerhetens verdi ut fra en antatt realisasjonsverdi.

[1] Netto utlån består her av både utlån og garantiporteføljen. Utlån inkluderer også lån som i konsernregnskapet er klassifisert som "holdt for salg".

Geografisk fordeling[1] av brutto utlån pr. 31.12

		KONSERN
Millioner kroner	**2017**	**2016**
Oslo/Akershus	14 039	14 932
Sør-/Østlandet for øvrig	2 525	2 194
Vestlandet	1 767	1 872
Sør-Trøndelag	1 623	1 582
Nord-Trøndelag og Nord-Norge	298	273
Utland	585	658
Utlån	20 837	21 511

Sør-/Østlandet for øvrig: Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark, Vestfold, Østfold, Buskerud, Hedmark, Oppland.

Vestlandet: Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal.

Nord-Norge: Nordland, Troms, Finnmark.

[1] Geografisk fordeling basert på kundens bosteds-/forretningsadresse.

Risiko og avkastning varierer ikke vesentlig mellom de ulike geografiske områder, og det rapporteres derfor ikke segmentinformasjon etter geografisk område.

Maksimal eksponering for kredittrisiko

		KONSERN
Millioner kroner	**2017**	**2016**
Balanseført:		
Utlån	20 687	21 338
Forskuddbetalte kostnader og opptjente inntekter	50	13
Finansielle derivater	276	471
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 549	5 806
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	519	42
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	40	65
Utenfor balansen:		
Finansielle garantier	70	39
Finansielle garantier SpareBank 1 SMN	500	665
Uopptrekte lånetilsagn, rammer og kreditter	2 819	1 067
Maksimal kredittrisiko	29 510	29 506

Maksimal kredittrisiko avdempes for enkelte av de finansielle eiendelene. Alle utlån, samt uopptrekte lånetilsagn mv er sikret gjennom stillelse av realsikkerhet.

Likviditetsrisiko

Restløpetid eiendeler og gjeld 31.12.17

							KONSERN
Millioner kroner	**Totalt**	**Udefinert**	**Inntil 1 mnd.**	**Fra 1 mnd. til 3 mnd.**	**Fra 3 mnd. til 1 år**	**Fra 1 år til 5 år**	**Over 5 år**
Utlån	20 687	3 471	7	95	275	1 017	15 824
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 549	318	40	0	255	2 811	1 125
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	519	519	0	0	0	0	0
Sum	25 755	4 308	47	95	530	3 828	16 949
Hybridkapital	400	0	0	0	0	0	400
Ansvarlig lånekapital	500	0	0	0	0	0	500
Gjeld til kredittinstitusjoner	36	36	0	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 731	189	0	0	1 470	5 472	600
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 637	12 510	72	78	977	0	0
Sum	21 904	12 735	72	78	2 447	5 472	1 100

Restløpetid eiendeler og gjeld 31.12.16

							KONSERN
Millioner kroner	**Totalt**	**Udefinert**	**Inntil 1 mnd.**	**Fra 1 mnd. til 3 mnd.**	**Fra 3 mnd. til 1 år**	**Fra 1 år til 5 år**	**Over 5 år**
Utlån	21 338	4 506	92	85	1 083	3 615	11 957
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 806	638	99	245	838	3 234	753
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	42	42	0	0	0	0	0
Sum	27 186	5 186	191	330	1 920	6 849	12 710
Ansvarlig lånekapital	1 202	2	0	0	300	900	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	22	296	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 695	71	0	1 171	960	6 280	213
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 411	12 790	16	43	555	6	0
Sum	23 626	12 886	312	1 214	1 815	7 186	213

Restløpetid eiendeler og gjeld viser gjenværende løpetid på alle rentebærende eiendels- og gjeldsposter inkludert stipulerte renter (bortsett fra poster på udefinert løpetid). Innskudd fra og gjeld til kunder eksklusiv innskudd på tid er klassifisert med udefinert restløpetid. Når det gjelder utlån er trukket del av rammelån, kassekreditt, seniorlån osv. klassifisert med udefinert restløpetid.

Summen av eiendels- og gjeldspostene viser store avvik innenfor hvert tidsbånd. Dette har sammenheng med at utlånsavtalene normalt har en løpetid på 20 til 30 år, mens innlånene har kortere løpetid.

Styring av likviditetsrisiko er beskrevet i omtale av bankens systemer for styring av risiko, se note 4.

NOTE 6 RISIKO I FINANSIELLE INSTRUMENTER - KVANTITATIV BESKRIBVELSE - MORBANK

Markedsrisiko

Renterisiko

Noten er en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31. desember. Konsernets renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallellt renteskift på ett prosent for hele rentekurven for alle balanseposter.

Risikoen har gjennom hele 2017 vært lav og innenfor den totale rammen fastsatt av bankens styre.

		MORBANK
	Renterisiko, 1 % endring	
Rentekurverisiko konsern (mill. kr)	**2017**	**2016**
Løpetid		
0-3 mnd	0,4	3,4
3-6 mnd	1,3	0,1
6-12 mnd	6,1	3,6
1-2 år	-0,5	0,4
2-5 år	-2,4	-1,6
> 5 år	-1,2	0,2
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	**3,8**	**6,1**

Renterisiko avdekkes og styres på konsernnivå. Det foreligger en intern avtale mellom BN Bank og BNkreditt som utligner eventuelle gap mellom selskapene.

Reprisingstidspunkt for eiendeler og gjeld er basert på neste avtalte/sannsynlige rentereguleringstidspunkt for alle rentebærende eiendels- og gjeldsposter. Utlån med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og etter seks uker for personmarkedskunder. Innskudd med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og to måneder for personmarkedskunder. (I samsvar med finansavtaleloven §18 og §50).

Konsernet benytter sikringsinstrumenter i styringen av renterisiko, se note 4.

Rentefølsomhet

Egenkapitalens rentefølsomhet viser den økonomiske eksponeringen for renteendringer. Den økonomiske eksponeringen er nåverdien av alle fremtidige resultatendringer som følge av renteskiftet. På hvilket tidspunkt resultatendringene fremkommer i regnskapet, kan ikke leses ut fra denne analysen.

I beregningen av den oppgitte rentefølsomheten er det forutsatt at renten på innskudd og utlån med flytende rente endres med to ukers varsel for bedriftsmarkedskunder og to måneders varsel for personmarkedskunder. Når det gjelder øvrige rentebærende eiendels- og gjeldsposter, er det forutsatt renteløpetid frem til dato for førstkommende renteregulering. Tilsvarende er det for verdipapirer med tilbakesalgs- og gjenkjøpsklausuler forutsatt renteløpetid frem til dato for neste utøvelsesmulighet. Det er videre forutsatt at det ikke er knyttet renterisiko til ikke-rentebærende poster.

Konsernets policy når det gjelder renterisiko er at verdien av konsernets egenkapital skal være lite følsom for renteendringer.

Valutarisiko

Valutafordeling eiendeler og gjeld 31.12.17

							MORBANK
Millioner kroner	**Sum innregnet verdi**	**NOK**	**EUR**	**SEK**	**CHF**	**USD**	**Annet**
Utlån	14 143	13 572	180	356	29	0	6
Ansvarlig utlån	451	451	0	0	0	0	0
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	50	50	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 456	4 456	0	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner [1]	5 046	5 018	15	1	0	9	3
Sum	24 146	23 547	195	358	29	9	8
Hybridkapital	400	400	0	0	0	0	0
Ansvarlig lånekapital	500	500	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	35	27	7	0	0	0	1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 713	7 713	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 641	13 622	8	2	0	9	0
Sum	21 889	21 861	14	2	0	9	2
Finansielle derivater	573	0	182	357	29	0	6
Netto valutaeksponering	1 684	1 686	-1	-2	0	0	1

Valutafordeling eiendeler og gjeld 31.12.16

							MORBANK
Millioner kroner	**Sum innregnet verdi**	**NOK**	**EUR**	**SEK**	**CHF**	**USD**	**Annet**
Utlån	13 937	13 574	89	246	17	0	11
Ansvarlig utlån	452	452	0	0	0	0	0
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	13	13	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 228	5 228	0	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner [1]	5 008	4 696	117	173	15	7	1
Sum	24 638	23 962	206	419	32	7	12
Ansvarlig lånekapital	1 202	1 202	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	311	5	0	0	1	1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 746	7 746	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 416	13 398	10	2	0	5	0
Sum	22 682	22 658	15	2	0	6	1
Finansielle derivater	652	0	188	419	33	1	11
Netto valutaeksponering	1 304	1 305	2	-2	-1	0	0

[1] Valutarisiko avdekkes og styres på konsernnivå. Det foreligger en intern avtale mellom BN Bank og BNkreditt som utligner eventuelle gap mellom selskapene.

Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser - partiell analyse

		MORBANK
Millioner kroner	**Effekt egenkapital**	
	2017	**2016**
Renter +/- 1 %-poeng	4	6
Valutakurser +/- 10 % [1]	3	3

[1] Beregnet på absoluttposisjon per 31.12.2017 og 31.12.2016.

Sensitivitetsanalyse - Beskrivelse av modell og forutsetninger

Eksponering for markedsrisiko måles her gjennom partielle analyser der det ses på variasjon i en og en markedsvariabel og dennes påvirkning på virkelig verdi av egenkapitalen.

Rentefølsomheten beregnes med utgangspunkt i hovedstol (nåverdi for utlån) og løpetiden frem til neste renteendring for de ulike rentebærende variablene. Rentefølsomheten beregnes både for fastsatte løpetidsbånd, og totalt.

Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på 1 % for hele rentekurven for alle balanseposter og tilhørende sikring. Analysen av renterisikoen viser at banken vil kunne få en gevinst på 8 mill. ved en renteøkning på 1 %, og er innenfor rammen som er fastsatt av bankens styre.

Kredittrisiko

Forventet tap 31.12.17

				MORBANK
Forventet tap (%)	**Person-markedet**	**Bedrifts-markedet**	**Garanti-porteføljen**	**Totalt**
0 – 0,01	36 %	14 %	0 %	35 %
0,01 – 0,05	46 %	30 %	0 %	43 %
0,05 – 0,20	12 %	29 %	0 %	17 %
0,20 – 0,50	3 %	20 %	0 %	3 %
> 0,50	3 %	8 %	0 %	3 %

Forventet tap 31.12.16

				MORBANK
Forventet tap (%)	**Person-markedet**	**Bedrifts-markedet**	**Garanti-porteføljen**	**Totalt**
0 – 0,01	36 %	34 %	0 %	35 %
0,01 – 0,05	47 %	26 %	0 %	43 %
0,05 – 0,20	12 %	32 %	0 %	17 %
0,20 – 0,50	3 %	3 %	0 %	3 %
> 0,50	2 %	5 %	0 %	3 %

Vridningen i forventet tap for bedriftsmarkedet skyldes i hovedsak en justering i bankens tapsmodell og ikke negativ migrering.

Individuelle nedskrivninger per 31.12.17 utgjør 17 millioner kroner. Gruppenedskrivningene utgjør 41 millioner kroner pr. 31.12.2017.

Alle engasjementer til bedriftsmarkedet prises individuelt basert på blant annet risiko, krav til lønnsomhet og konkurransesituasjonen. Prisingen gjenspeiler derfor blant annet risikoen i engasjementet og oppnådde marginer er gjennomgående større ved høyere risiko.

Boliglån prises basert på en prismatrise avhengig av risikoklassifisering hvor både låneutmåling og beregnet misligholdssannsynlighet gjenspeiles.

Det er usikkerhet knyttet til vurderingen av risikoen for fremtidige tap på utlån og garantier. Se årsberetningen fra styret for nærmere vurdering av risikoen for tap på utlån.

Forfalte og nedskrevne utlån 31.12.17

									MORBANK
Millioner kroner	**Ikke forfalt, ikke ned-skrevet**	**Forfalt, ikke nedskrevet**							
		<30 dager	**30-60 dager**	**60-90 dager**	**> 90 dager**	**Brutto utlån**	**Individuell nedskrivning**	**Gruppe-nedskriving**	**Netto utlån[1]**
Personmarked	11 279	347	48	11	37	11 734	-2	-22	11 710
Bedriftsmarked	2 361	0	0	0	0	2 467	-15	-19	2 433
Garantiporteføljen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utlån	13 640	347	48	11	37	14 201	-17	-41	14 143

Forfalte og nedskrevne utlån 31.12.16

									MORBANK
Millioner kroner	**Ikke forfalt, ikke ned-skrevet**	**Forfalt, ikke nedskrevet**							
		<30 dager	**30-60 dager**	**60-90 dager**	**> 90 dager**	**Brutto utlån**	**Individuell nedskrivning**	**Gruppe-nedskriving**	**Netto utlån1**
Personmarked	11 911	193	37	13	12	12 178	0	-12	12 166
Bedriftsmarked	1 692	1	0	2	6	1 807	-21	-14	1 772
Garantiporteføljen	0	0	0	0	0	56	-42	0	14
Utlån	13 603	194	37	15	18	14 041	-63	-26	13 952

[1] Netto utlån består her av både utlån og garantiporteføljen.

Individuelle nedskrivninger skal foretas når det er inntruffet et objektivt bevis for at et låneengasjement har verdifall. Dersom objektive indikatorer for verdifall identifiseres på enkeltengasjement, skal det beregnes en nedskrivning på utlånet dersom balanseført verdi er større enn nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med effektiv rente. I den estimerte kontantstrømmen vurderes sikkerhetens verdi ut fra en antatt realisasjonsverdi.

Geografisk fordeling[1] av brutto utlån pr. 31.12.

		MORBANK
Millioner kroner	**2017**	**2016**
Oslo/Akershus	8 465	8 862
Sør-/Østlandet for øvrig	2 199	1 848
Vestlandet	1 525	1 512
Sør-Trøndelag	1 254	1 027
Nord-Trøndelag og Nord-Norge	284	258
Utland	473	478
Brutto utlån	14 200	13 985

Sør-/Østlandet for øvrig: Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark, Vestfold, Østfold, Buskerud, Hedmark, Oppland.

Vestlandet: Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal.

Nord-Norge: Nordland, Troms, Finnmark.

[1] Geografisk fordeling basert på kundens bosteds-/forretningsadresse.

Risiko og avkastning varierer ikke vesentlig mellom de ulike geografiske områder, og det rapporteres derfor ikke segmentinformasjon etter geografisk område.

Maksimal eksponering for kredittrisiko

		MORBANK
Millioner kroner	**2017**	**2016**
Balanseført:		
Ansvarlig utlån	451	452
Utlån	14 143	13 937
Forskuddbetalte kostnader og opptjente inntekter	50	13
Finansielle derivater	262	421
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 456	5 228
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	5 034	5 008
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	5	5
Utenfor balansen:		
Finansielle garantier	70	39
Finansielle garantier SpareBank 1 SMN	500	665
Uopptrekte lånetilsagn, rammer og kreditter	1 960	804
Maksimal kredittrisiko	26 931	26 572

Maksimal kredittrisiko avdempes for enkelte av de finansielle eiendelene. Alle utlån, samt uopptrekte lånetilsagn mv er sikret gjennom stillelse av realsikkerhet.

Likviditetsrisiko

Restløpetid eiendeler og gjeld 31.12.17

							MORBANK
Millioner kroner	**Totalt**	**Udefinert**	**Inntil 1 mnd.**	**Fra 1 mnd. til 3 mnd.**	**Fra 3 mnd. til 1 år**	**Fra 1 år til 5 år**	**Over 5 år**
Utlån	14 143	1 480	6	237	131	1 002	11 287
Ansvarlig utlån	451	1	0	0	0	0	450
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 456	318	40	255	0	2 793	1 050
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	5 034	5 034	0	0	0	0	0
Sum	24 084	6 833	46	492	131	3 795	12 787
Hybridkapital	400	0	0	0	0	0	400
Ansvarlig lånekapital	500	0	0	0	0	0	500
Gjeld til kredittinstitusjoner	35	35	0	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 713	171	97	103	1 270	5 472	600
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 641	12 514	72	78	977	0	0
Sum	21 889	12 720	169	181	2 247	5 472	1 100

Restløpetid eiendeler og gjeld 31.12.16

							MORBANK
Millioner kroner	**Totalt**	**Udefinert**	**Inntil 1 mnd.**	**Fra 1 mnd. til 3 mnd.**	**Fra 3 mnd. til 1 år**	**Fra 1 år til 5 år**	**Over 5 år**
Utlån	13 937	2 748	69	16	608	2 068	8 427
Ansvarlig utlån	452	2	0	0	0	0	450
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 228	630	99	245	777	3 134	343
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	5 008	5 008	0	0	0	0	0
Sum	24 625	8 388	168	261	1 385	5 202	9 220
Ansvarlig lånekapital	1 202	2	0	0	300	900	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	22	296	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 746	59	0	1 171	199	6 105	213
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 416	12 795	16	43	555	6	0
Sum	22 682	12 878	312	1 214	1 054	7 011	213

Restløpetid eiendeler og gjeld viser gjenværende løpetid på alle rentebærende eiendels- og gjeldsposter inkludert stipulerte renter (bortsett fra poster på udefinert løpetid). Innskudd fra og gjeld til kunder eksklusiv innskudd på tid er klassifisert med udefinert restløpetid. Når det gjelder utlån er trukket del av rammelån, kassekreditt og seniorlån klassifisert med udefinert restløpetid.

Summen av eiendels- og gjeldspostene viser store avvik innenfor hvert tidsbånd. Dette har sammenheng med at utlånsavtalene normalt har en løpetid på 20 til 30 år, mens innlånene har kortere løpetid.

Styring av likviditetsrisiko er beskrevet i omtale av bankens systemer for styring av risiko, se note 4.

NOTE 7 KONTANTER OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner vurdert til amortisert kost:				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	476	1	476	1
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner uten løpetid	32	37	32	37
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner med løpetid	0	0	0	0
Fordring på nærstående selskaper	11	4	9	3
Fordring på datterselskap	0	0	4 517	4 967
Kortsiktige utlån ved kjøps- og tilbakesalgsavtaler	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner vurdert til amortisert kost	519	42	5 034	5 008
Sum kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	519	42	5 034	5 008

NOTE 8 UTLÅN

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Utlån vurdert til amortisert kost:				
Rammekreditter	3 138	2 962	3 138	2 962
Byggelån	322	87	322	87
Nedbetalingslån	17 016	17 996	10 532	10 704
Sum utlån vurdert til amortisert kost	20 476	21 045	13 992	13 753
Utlån utpekt til virkelig verdi over resultat:				
Nedbetalingslån	211	293	151	184
Sum utlån utpekt til virkelig verdi	211	293	151	184
Sum utlån	20 687	21 338	14 143	13 937

Oversikt over brutto utlån på forvaltet portefølje

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Utlån BM og PM	20 837	21 511	14 201	13 985
Selgerkreditt	0	0	0	0
Brutto utlån	20 837	21 511	14 201	13 985
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt (SP1NK)	4 147	6 237	0	0
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt (SP1BK)	11 543	10 625	11 543	10 625
Sum utlån inkl. overført til SB1NK og SB1BK	36 527	38 373	25 744	24 610
Solgt portefølje	0	0	0	0

NOTE 9 OVERFØRING AV UTLÅN TIL SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT OG SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT

Overføring av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank1 Næringskreditt ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Obligasjonene til SpareBank1 Næringskreditt har en Aa1 rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank1 Boligkreditt i Stavanger. BN Bank har ingen eierandeler i SpareBank 1 Næringskreditt per 31. desember 2017. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank1 Næringskreditt erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan BN Bank overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån fra BNkreditt. Lån overført til Sparebank 1 Næringskreditt er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1 Næringskreditt og BNkreditt har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2017 er bokført verdi av overførte utlån 4,1 milliarder kroner. BNkreditt forestår forvaltningen av overførte utlån og BNkreditt mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

BN Bank har garantert for engasjementer som er overført i den grad engasjementene overstiger 25 prosent av SpareBank 1 Næringskreditt sin ansvarlige kapital. Per 31. desember 2017 utgjør de nevnte garantiene 0 millioner kroner.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Mottatt vederlag for lån overført fra BNkreditt til SpareBank 1 Næringskreditt tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per 31. desember 2017 og per 31. desember 2016.

Garanti stilt fra BN Bank til BNkreditt

For å ivareta eksisterende obligasjonseieres interesser i BNkreditt har BN Bank i forbindelse med overføringen av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt innestått for at BNkreditt skal ha en kapitaldekning på minst 20 prosent til enhver tid. I den grad kapitaldekningen er lavere enn 20 prosent skal morbanken stå tilbake for sitt tilgodehavende i BNkreditt og/eller stille garanti. Per 31. desember 2017 har BNkreditt en kapitaldekning på 39,1 prosent. Beløpet morbanken står tilbake for utgjør 0 millioner kroner per 31. desember 2017.

Overføring av utlån til SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. BN Bank har en eierandel på 6,63% pr 31. desember 2017. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan BN Bank overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og BN Bank har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2017 er bokført verdi av overførte utlån 11,5 milliarder kroner. BN Bank forestår forvaltningen av overførte utlån og BN Bank mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

BN Bank har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

BN Bank har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at BN Bank skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS kjernekapitaldekning minst er 9,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning på minst 10,0 prosent. Ut fra en konkret vurdering har BN Bank valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at BN Bank skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Mottatt vederlag for lån overført fra BN Bank til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2017 og 2016.

NOTE 10 TAP OG NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN OG GARANTIER

De forskjellige elementene som inngår i tap og nedskrivninger på utlån, er omtalt i note 1. Lån misligholdt mer enn 3 måneder er definert som lån som i.h.t. låneavtalen ikke er betjent 90 dager etter terminforfall. Som førsteprioritetsinstitusjon kan konsernet likevel få tilgang på inntekter, enten ved tvangsbruk eller ved frivillige løsninger. Tap og nedskrivninger på utlån beskrevet i denne note gjelder utlån vurdert til amortisert kost, utlån vurdert til virkelig verdi og løpende verdiendringer og gevinst/tap ved salg av overtatte eiendommer.

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	35	5	35	5
Konstaterte tap på engasjementer uten tidligere nedskrivninger	5	1	5	1
Periodens nedskrivninger:				
Endring i gruppenedskrivninger	14	4	14	4
Endring i gruppenedskrivninger knyttet til garantiporteføljen	0	-10	0	-10
Sum endring i gruppenedskrivninger	14	-6	14	-6
Økning på engasjementer med nedskrivning fra tidligere år	6	16	1	17
Avsetning på engasjementer uten tidligere nedskrivninger	1	21	1	5
Reduksjon på engasjementer med nedskrivning fra tidligere år	-58	-11	-48	-7
Sum endring i individuelle nedskrivninger	-51	26	-46	15
Brutto tap på utlån	3	26	8	15
Inngått på tidligere konstaterte tap	-11	-3	-11	-3
Tap på utlån	-8	23	-3	12
Inntektsførte renter på nedskrevne lån	0	-1	0	1

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån pr. 1.1.	41	157	21	52
Konstaterte tap dekket av tidligere års individuelle nedskrivninger	0	-137	0	-38
Periodens nedskrivning:				
Økning på engasjementer med individuelle nedskrivninger fra tidligere år	6	6	1	4
Nedskrivning på engasjementer uten tidligere individuelle nedskrivninger	1	21	1	5
Reduksjon på engasjementer med individuelle nedskrivninger fra tidligere år	-16	-7	-6	-2
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån pr. 31.12.	32	40	17	21
Gruppenedskrivninger til dekning av tap på utlån pr. 1.1.	61	57	27	23
Periodens gruppenedskrivning til dekning av tap på utlån	14	4	14	4
Gruppenedskrivning til dekning av tap på utlån pr. 31.12.	75	61	41	27

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på finansiell garanti vedr garantiportefø	42	56	42	56
Konstaterte tap dekket av tidligere års individuelle nedskrivninger	0	-21	0	-21
Periodens nedskrivning:				
Økning på engasjementer med individuelle nedskrivninger fra tidligere år	0	11	0	11
Reduksjon på engasjementer med individuelle nedskrivninger fra tidligere år	-42	-4	-42	-4
Individuelle nedskrivning til dekning av tap på finansiell garanti vedrørende garantiporteføljen pr. 31.12. [1]	0	42	0	42
Gruppenedskrivninger til dekning av tap vedrørende garantiporteføljen pr. 1.1.	0	10	0	10
Periodens gruppenedskrivning til dekning av tap vedrørende garantiporteføljen	0	-10	0	-10
Gruppenedskrivning til dekning av tap vedrørende garntiporteføljen pr. 31.12. [1]	0	0	0	0
Sum tapsavsetninger vedrørende garantiporteføljen pr. 31.12.	0	42	0	42

[1] Den såkalte garantiporteføljen, som besto av garantier knyttet til en låneportefølje som i sin tid ble solgt til SpareBank 1 Midt-Norge, ble avviklet i fjerde kvartal. I 2017 ble det inntektsført 7 millioner kroner under tap knyttet til denne porteføljen.

Lån misligholdt mer enn 3 måneder pr. 31.12.

				KONSERN
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**
Brutto hovedstol	97	95	353	407
Individuelle nedskrivninger	2	0	146	143
Netto hovedstol	95	95	207	264

				MORBANK
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**
Brutto hovedstol	71	12	207	227
Individuelle nedskrivninger	2	0	41	27
Netto hovedstol	69	12	166	200

Øvrige lån hvor det er foretatt individuell nedskrivning pr. 31.12.

				KONSERN
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**
Brutto hovedstol	219	383	213	244
Individuelle nedskrivninger	30	82	66	80
Netto hovedstol	189	301	147	164

				MORBANK
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**
Brutto hovedstol	107	221	213	229
Individuelle nedskrivninger	15	62	66	65
Netto hovedstol	92	159	147	164

Lån misligholdt mer enn 3 måneder fordelt på sektor og i % av utlån

						KONSERN
	2017		**2016**		**2015**	
Millioner kroner	**Brutto utestående**	**%**	**Brutto utestående**	**%**	**Brutto utestående**	**%**
Bedriftsmarkedet	26	0,29	83	0,88	299	2,03
Personmarkedet	71	0,61	12	0,10	54	0,53
Totalt	97	0,47	95	0,44	353	1,41

						MORBANK
	2017		**2016**		**2015**	
Millioner kroner	**Brutto utestående**	**%**	**Brutto utestående**	**%**	**Brutto utestående**	**%**
Bedriftsmarkedet	0	0,00	0	0,00	153	6,70
Personmarkedet	71	0,61	12	0,10	54	0,53
Totalt	71	0,50	12	0,09	207	1,65

NOTE 11 RENTEINNTEKTER OG LIGNENDE INNTEKTER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:				
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	12	80	123
Renter og lignende inntekter av fordring på datterselskap	0	0	13	13
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	709	718	448	369
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner	5	13	5	13
Sum renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	724	743	545	518
Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:				
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	10	29	4	11
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner	76	102	75	100
Sum renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat	85	131	80	111
Sum renter og lignende inntekter	809	874	625	629

NOTE 12 RENTEKOSTNADER OG LIGNENDE KOSTNADER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Rentekostnader for finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:				
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	2	3	2	3
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	106	118	106	118
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	61	122	61	100
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	27	48	27	48
Andre rentekostnader og lignende kostnader	12	14	12	14
Sum rentekostnader for finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	208	305	208	283
Rentekostnader for finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:				
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	16	8	16	8
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	115	150	86	105
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital		0	0	0
Sum rentekostnader for finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat	131	158	102	113
Sum rentekostnader og lignende kostnader	339	463	310	396

NOTE 13 ANDRE DRIFTSINNTEKTER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Garantiprovisjoner	1	2	1	2
Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt AS[1]	83	47	82	47
Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Næringskreditt AS	48	59	0	0
Netto andre provisjonsinntekter/kostnader	16	16	16	15
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	148	124	99	64
Provisjonskostnader ved betalingsformidling og låneformidling	-2	-3	-2	-3
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	-2	-3	-2	-3
Netto provisjonsinntekter / -kostnader	146	121	97	61
Andre driftsinntekter:				
Driftsinntekter faste eiendommer	0	0	0	0
Øvrige driftsinntekter	9	13	9	13
Andre driftsinntekter	9	13	9	13
Sum andre driftsinntekter	155	134	106	74

[1] For lån som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Boligkreditt AS mottar BN Bank en provisjon som beregnes som renten på utlånene fratrukket kostnader i SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt.

NOTE 14 VERDIENDRINGER FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI, GEVINST OG TAP

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Verdiendring rentederivater pliktig til virkelig verdi over resultat	1	28	-2	22
Verdiendring valutaderivater pliktig til virkelig verdi over resultat [1]	-11	17	-11	17
Sum verdiendring finansielle instrumenter pliktig til virkelig verdi	-10	45	-13	39
Verdiendring innskudd utpekt til virkelig verdi over resultat	-2	1	-2	1
Verdiendring innlån utpekt til virkelig verdi over resultat	13	12	0	0
Verdiendring utlån utpekt til virkelig verdi over resultat	1	0	18	-10
Verdiendring kortsiktige finansielle plasseringer utpekt til virkelig verdi [2]	19	9	20	19
Sum verdiendring finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi	31	22	36	10
Verdiendring rentederivater, sikring [3]	-62	-60	-42	-56
Verdiendring innlån, sikret [3]	61	60	41	55
Sum verdiendring finansielle instrumenter til sikring	-1	0	-1	-1
Sum verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	20	67	22	48
Realiserte kursgevinster/-tap(-) obligasjoner og sertifikater vurdert til amortisert kost [4]	-7	-8	-7	-8
Realiserte kursgevinster/-tap(-) utlån og innlån vurdert til amortisert kost [4]	0	0	0	0
Realisert gevinst/tap aksjer[5]	0	0	0	0
Agio/disagio innlån og utlån vurdert til amortisert kost [1]	16	-12	4	13
Sum verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi, gevinster og tap	29	47	19	53

[1] Agio/disagio innlån og utlån vurdert til amortisert kost skyldes hovedsakelig agio-/disagioeffekter som oppstår ved at innlån og utlån i utenlandsk valuta omregnes til dagskurs. Valutaterminkontrakter og kombinerte rente- og valutaderivater vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Nettoeffekten vedrørende valuta ble for konsern en inntektsføring på 5 millioner i 2017. Årseffekten for 2016 ble en inntektsføring på 5 millioner. Eksponeringen mot valutasvingninger er lav.

[2] Verdiendring finansielle plasseringer utpekt til virkelig verdi utgjorde en inntektsføring på 19 millioner i 2017. Årseffekten i 2016 ble en inntektsføring på 9 millioner.

[3] BN Bank benytter verdisikring for nye fastrente innlån og tilhørende sikringsinstrumenter. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom hovedstol, rentestrømmen, løpetid og sikringsforretningen. Det er renterisikoen som sikres og sikringsforretningene som inngås dokumenteres. Ved verdisikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi, og sikringsobjektet blir regnskapsført til virkelig verdi for den sikrede risikoen. Endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført. Kredittrisikoen blir ikke sikret og påvirker dermed ikke verdsettelsene. Verdien av sikringsinstrumentene er per 31. desember 2017 positiv med 159 millioner. Per 31. desember 2016 var verdiene positiv med 219 millioner.

[4] Realiserte kursgevinster/-tap obligasjoner, sertifikater og innlån vurdert til amortisert kost utgjorde en kostnadsføring på 7 millioner i 2017. Årseffekten i 2016 var en kostnadsføring på 8 millioner.

NOTE 15 LØNN OG GENERELLE ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Lønn til ansatte og honorarer til tillitsvalgte [1]	55	76	33	46
Prestasjonslønn [2]	0	2	0	2
Innleid arbeidshjelp	4	5	4	5
Netto pensjonskostnader [3]	21	9	16	7
Sosiale kostnader	25	17	19	11
Lønn og andre personalkostnader	105	109	72	71
Edb-kostnader	65	53	50	39
Port, telefon og kontorholdskostnader	11	15	5	7
Reiseutgifter og representasjon	3	3	1	1
Markedsføring	39	13	39	13
Generelle administrasjonskostnader	118	84	95	60
Lønn og generelle administrasjonskostnader	223	193	167	131
Antall fast ansatte på heltid pr. 31.12.	104	101	104	101
Antall fast ansatte på deltid pr. 31.12.	5	7	5	7
Antall vikarer pr. 31.12.	7	9	7	9
Antall årsverk pr. 31.12.	111	108	111	108
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	110	105	110	105

[1] Lønnskostnaden i 2017 inkluderer en engangseffekt på -20 millioner kroner i forbindelse med reversering av avsetninger vedrørene beslutningen om å avvikle bedriftsmarkedsavdelingen.

[2] BN Bank hadde i 2016 hatt en ordning med prestasjonslønn, denne ble avviklet fra og med 2017. Prestasjonslønnen ble utløst dersom avkastningen kommer over et gitt nivå. Ordningen omfatter samtlige ansatte unntatt konsernledelsen. Kriteriene for prestasjonslønn ble i 2016 oppnådd og kostnaden ble på 2 millioner kroner eksklusiv arbeidsgiveravgift for konsernet.

[3] Pensjonskostnaden i 2017 inkluderer en engangseffekt på 11 millioner kroner i forbindelse med overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning. Se note 17 for nærmere detaljer.

NOTE 16 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Driftskostnader faste eiendommer	12	13	9	10
Diverse driftskostnader	7	8	4	5
Andre driftskostnader	19	21	13	15

NOTE 17 PENSJONSKOSTNADER OG -FORPLIKTELSER

Konsernet har per 31.12.2017 innskuddspensjon for alle sine ansatte. Ytelsesordningen ble besluttet avviklet i styremøte 24.januar 2017, og ansatte i ytelsesordningen gikk over til innskuddsbasert pensjon med virkning fra 1.1.2017. Ved overgang til innskuddbasert pensjonsordning fikk ansatte fripolise på opptjente rettigheter fra ytelsesordningen. Konsernet hadde netto pensjonsmidler, og endringen medførte en engangskostnad på 6 millioner kroner, og effekten ble tatt inn regnskapet i 1.kvartal 2017. SpareBank1 Liv har overtatt forvaltning av fripolisene mot et engangshonorar på 5 millioner kroner. Konsernet har fortsatt usikret pensjonsordning som aktuarberegnes. Premien til innskuddsbasert pensjonsordning kostnadsføres løpende etterhvert som den påløper. Kostnad til innskuddsordning er inkludert i aktuarberegnet pensjonskostnad nedenfor. Pensjonsordningen tilfredstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP).

Pensjon for lønn ut over 12G omfattes av en egen innskuddsordning fra og med 2007.

En tidligere ledende ansatt hadde en avtale om en pensjonsalder på 60 år. Pensjonen utgjør 70 prosent av ordinær lønn ved fratredelsestidspunktet, og vil bli regulert årlig i henhold til utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G). Pensjon fra fylte 67 år er i hovedsak sikret i konsernets kollektive pensjonsordninger inntil 12G, mens pensjon over 12G og pensjon før dette tidspunktet er usikret, og dekkes over konsernets drift.

Etter konsernets vurdering tilfredsstiller det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett kravene i IAS 19 til å være høykvalitetsobligasjoner samt at dette markedet er tilstrekkelig dypt. OMF-rentekurve er derfor lagt til grunn som utgangspunkt for pensjonsberegningen per 31.12.2017. Diskonteringskurve hensyntar at pensjonsutbetalingene forfaller på ulike tidspunkter i fremtiden.

Ved måling av påløpte pensjonsforpliktelser benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. De fremtidige pensjonsytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved oppnådd pensjonsalder. Konsernets kollektive pensjonsordninger knyttet til den ytelsesbaserte ordningen er netto-pensjonsordninger, mens de usikrede pensjonsforpliktelsene er brutto-pensjonsordninger. Den estimerte forpliktelsen korrigeres hvert år i samsvar med oppgave fra livsforsikringsselskapet over påløpt pensjonsforpliktelse.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Denne estimerte verdien korrigeres hvert år i samsvar med oppgave fra livsforsikringsselskapet over pensjonsmidlenes flytteverdi.

Aktuarmessige beregninger blir foretatt hvert år av aktuar basert på informasjon fra konsernet.

Konsernets juridiske forpliktelse vil ikke være påvirket av den regnskapsmessige behandlingen.

Risiko for endringer i forutsetninger vil gjenspeile seg i endringer i selskapets forpliktelse. Selskapet har ingen påvirkning i forhold til forvaltning av innbetalte pensjonsmidler.

Ved beregning av pensjonsforpliktelsen er følgende forutsetninger lagt til grunn for de ulike år

	2017	2016
Diskonteringsrente [1]	2,3%	2,2%
Forventet lønnsregulering (lønnskurve)	3,1%	3,0%
Forventet regulering av løpende pensjoner	0,1%	0,1%
Forventet regulering av folketrygdens grunnbeløp	3,1%	3,0%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2,3%	2,2%
Frivillig avgang for ansatte under 50 år		2,5%
Frivillig avgang for ansatte over 50 år		0,0%
Demografiske forutsetninger om uførhet	I73	I73
Demografiske forutsetninger om dødelighet	GAP07	GAP07

De økonomiske forutsetningene er vurdert i en langsiktig tidshorisont.

[1] Diskonteringsrenten er fastsatt med henvisning til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet. BN Bank konsernet benytter OMF rentekurve som diskonteringsrente.

Sammensetningen av netto pensjonskostnad

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Nåverdi av årets pensjonsopptjening kollektive ordninger	0	4	0	3
Nåverdi av årets pensjonsopptjening usikrede ordninger	1	0	1	0
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser kollektive ordninger	0	3	0	2
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser usikrede ordninger	0	0	0	0
Kostnader ved administrasjon av ordningen	0	1	0	1
Forventet avkastning på pensjonsmidler	0	-3	0	-2
Periodisert arbeidsgiveravgift	0	1	0	1
Netto pensjonskostnad sikret og usikret ordning	12	6	9	4
Innskuddsbaserte ordninger	9	3	7	2
Netto pensjonskostnader	21	9	16	7

Bevegelse pensjonsforpliktelse

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Netto forpliktelser IB	20	20	15	15
Aktuarielle forpliktelser og tap ført i utvidet resultat	1	7	1	5
Netto pensjonskostnad	1	6	1	4
Foretakets tilskudd	0	-11	0	-8
Utbetalinger over drift	-2	-2	-1	-1
Avkorting og oppgjør ført mot resultatet (avvikling ytelsespensjon)	6	0	4	0
Netto pensjonsforpliktelse UB	26	20	19	15

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i sikrede ordninger	0	110	0	81
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-2	-119	-1	-88
Netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i sikrede ordninger	-2	-9	-1	-7
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i usikrede ordninger	28	29	21	21
Netto pensjonsforpliktelse innregnet i balansen	26	20	19	15

Bevegelse i ytelsesbasert pensjonsforpliktelse - sikret ordning

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	110	108	81	80
Nåverdi av pensjonsopptjening	0	4	0	3
Rentekostnader	0	3	0	2
Aktuarielle tap (gevinster) på forpliktelsen	0	-1	0	-1
Avvikling ytelsespensjon, oppgjør	-110	0	-81	0
Utbetalte ytelser	0	-4	0	-3
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	0	110	0	81

Bevegelse i ytelsesbasert pensjonsforpliktelse - usikret ordning

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	29	31	21	23
Nåverdi av pensjonsopptjening	1	0	1	0
Rentekostnader	0	0	0	0
Aktuarielle tap (gevinster) på forpliktelsen	0	1	0	1
Kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening	0	0	0	0
Utbetalte ytelser	-2	-3	-1	-2
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	28	29	21	21
Sum pensjonsforpliktelser sikrede og usikrede ordninger 01.01.	139	139	103	103
Sum pensjonsforpliktelser sikrede og usikrede ordninger 31.12.	28	139	21	103

Bevegelse i virkelig verdi av pensjonsmidler - sikret ordning

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Virkelig verdi av pensjonsmidler 01.01.	119	118	88	87
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	0	3	0	2
Aktuerielle tap (gevinster) på pensjonsmidlene	-1	-6	-1	-4
Totalt tilskudd	0	9	0	7
Utbetalte ytelser	0	-5	0	-4
Avvikling ytelsespensjon, oppgjør	-116	0	-86	0
Virkelig verdi av pensjonsmidler 31.12.	2	119	1	88

Bevegelse i virkelig verdi av pensjonsmidler - usikret ordning

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Virkelig verdi av pensjonsmidler 01.01.	2	2	2	2
Utbetalte ytelser	0	0	0	0
Virkelig verdi av pensjonsmidler 31.12.	2	2	2	2
Sum pensjonsmidler sikrede og usikrede ordninger 01.01.	121	120	90	89
Sum pensjonsmidler sikrede og usikrede ordninger 31.12.	4	121	3	90

Medlemmer av ordningene

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Aktive medlemmer av ytelsesordningen	0	67	0	50
Aktive medlemmer av innskuddsordningen	118	42	87	31
Pensjonister og uføre i ordningene	5	21	4	16
Sum personer som er med i pensjonsordningene	123	130	91	96

Plassering av pensjonsmidler 31.12.

				KONSERN
	2017		**2016**	
Millioner kroner	**Beløp**	**%**	**Beløp**	**%**
Egenkapitalinstrumenter	1	12,8	15	12,8
Gjeldsinstrumenter	3	69,1	82	69,1
Eiendom	1	17,6	21	17,6
Andre investeringer	0	0,5	1	0,5
Sum pensjonsmidler	4	100,0	118	100,0

Pensjonsmidler er ikke investert i egne finansielle instrumenter eller andre eiendeler i selskapet. Pensjonsmidler forvaltes av forsikringsselskapet og reguleres av gjeldende lover.

							KONSERN
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**
Nåverdi av pensjonsopptjening	28	139	139	135	112	118	132
Virkelig verdi av pensjonsmidler	4	121	120	106	81	76	70
Underskudd/(overskudd)	-24	-18	-21	-29	-31	-42	-62
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	-110	0	-2	19	19	-22	0
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	-117	-6	4	15	-3	-4	0

							MORBANK
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**
Nåverdi av pensjonsopptjening	21	103	89	87	72	76	84
Virkelig verdi av pensjonsmidler	3	90	77	68	52	49	45
Underskudd/(overskudd)	-17	-13	-13	-19	-20	-27	-39
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	-81	0	-1	12	-12	-14	0
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	-87	-4	3	10	-2	-3	0

Sensitivitetsanalyse pensjonsberegning

Sensitivitetsanalyse anses uvesentlig basert på at det kun er 2 gjenværende usikrede ordninger per 31.12.2017.

Pensjonsforpliktelsen er sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett gi en økning i pensjonsforpliktelsen. En økning i G-regulering av pensjoner vil medføre en økning i pensjonsforpliktelsen.

NOTE 18 SKATT

Beregning av betalbar skatt

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Resultat før skattekostnad	395	347	365	1276
Permanente resultatforskjeller:				
Inntekter fra eierinteresser i konsernselskaper	0	0	-115	-1082
Ikke fradragsberettigede kostnader	13	1	1	1
Ikke skattepliktige inntekter	-7	-15	-7	-13
Ikke resultatførte renter på fondsobligasjoner	-19	0	-19	0
Endringer i midlertidige resultatforskjeller knyttet til:				
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	0	37	5	29
Anleggsmidler/langsiktig gjeld	-99	-22	351	-34
Andre poster ført mot utvidet resultat:				
Aktuarielle gevinster/tap pensjon	1	-7	1	-5
Skattepliktig inntekt	284	341	582	172
Betalbar skatt (25 %)	71	86	146	43
25 % av årets foreslåtte konsernbidrag utover skattemessig underskudd	0	-2	-74	-2
For mye betalt skatt tidligere år	-2	-2	-2	-2
Betalbar skatt i balansen	69	82	69	39

Morbanken hadde skattemessig overskudd i 2017 på 582 millioner før konsernbidrag. Betalbar skatt i Morselskapet var på 69 millioner i 2017, mens datterselskapet BNkreditt hadde betalbar skatt på 0 millioner i 2017.

Spesifisering av skattekostnad

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Betalbar skatt	71	86	146	43
Effekt av skattemessig rentekostnader vedr fondsobligasjoenr	5	0	5	0
Skattevirkning ved konsernbidrag	0	0	0	0
Endring utsatt skatt ført over OCI	0	0	0	0
Endring i utsatt skatt	25	-1	-89	3
Skattekostnad	101	85	61	46

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats (27%)

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Resultat før skattekostnad	395	347	365	1 276
Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats (25%)	99	86	91	319
Skatteeffekt av permanente forskjeller	2	-4	-30	-274
Skatteeffekt av poster ført mot utvidet resultat	0	2	0	1
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel fra 27 % til 25 %	0	0	0	0
Skattekostnad	101	85	61	46
Effektiv skattesats	25%	24%	17%	4%

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Skatteøkende midlertidige forskjeller:				
Bygning og øvrige anleggsmidler	0	1	0	1
Gevinst-/tapskonto	4	4	2	2
Avgitt ikke bokført konsernbidrag	0	7	299	7
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer [1]	63	117	57	94
Langsiktige plasseringer [1]	63	478	55	466
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	130	607	413	570
Skattereduserende midlertidige forskjeller:				
Bygning og øvrige anleggsmidler	0	0	0	0
Kortsiktig gjeld [1]	9	66	7	42
Langsiktig gjeld [1]	35	551	38	99
Netto pensjonsforpliktelse	26	19	19	14
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	70	636	64	155
Grunnlag utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-)	60	-29	349	415
Beregnet utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) (25 % av beregningsgrunnlaget)	15	-8	87	103

Utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) i balansen

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 01.01	-8	6	103	109
Reklassifisering ihht ligningspapirer 2014 og 2015	0	-13	0	-9
Utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 01.01 - Korrigert	-8	-7	103	100
Endring utsatt skatt som følge av endret skattesats	0	0	0	0
Endring utsatt skatt i resultatet	24	-2	-89	3
Skattevirkning ved konsernbidrag	0	2	74	2
Endring utsatt skatt av poster ført mot utvidet resultat	-1	-2	-1	-1
Utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 31.12	15	-8	87	103

[1] Midlertidig forskjell er i hovedsak knyttet til finansielle instrumenter.

Utsatt skattefordel er balanseført når det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd.

NOTE 19 FINANSIELLE INSTRUMENTER ETTER KATEGORI

Pr. 31. desember 2017 **KONSERN**

Millioner kroner	Virkelig verdi	Derivater til virkelig verdi øremerket til sikring	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Lån, fordringer og øvrige forpliktelser til amortisert kost	Sikring til amortisert kost	Totalt
Utlån	0	0	211	0	20 476	0	20 687
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0	0	0	50	0	50
Rentederivater	52	223	0	0	0	0	275
Valutaderivater	1	0	0	0	0	0	1
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	3 856	693	0	0	4 549
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	519	0	519
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	0	0	0	0	40	0	40
Sum finansielle instrumenter eiendeler	53	223	4 067	693	21 085	0	26 121
Fondsobligasjoner*)	0	0	0	0	-401	0	-401
Ansvarlig lånekapital*)	0	0	0	0	-500	0	-500
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	-36	0	-36
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	-202	0	-3 576	-3 953	-7 731
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0	0	-30	0	-30
Rentederivater	-123	-64	0	0	0	0	-187
Valutaderivater	-11	0	0	0	0	0	-11
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	-1 139	0	-12 498	0	-13 637
Sum finansielle instrumenter gjeld	-134	-64	-1 341	0	-17 041	-3 953	-22 533

*) Fondsobligajsoner er reklassifisert til egenkapital fra og med 1.1.2017 og skilles dermed ut på egen linje i tabellen ovenfor fra og med 2017.

Pr. 31. desember 2016 **KONSERN**

Millioner kroner	Virkelig verdi	Derivater til virkelig verdi øremerket til sikring	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Lån, fordringer og øvrige forpliktelser til amortisert kost	Sikring til amortisert kost	Totalt
Utlån	0	0	293	0	21 045	0	21 338
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0	0	0	13	0	13
Rentederivater	141	329	0	0	0	0	471
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	4 713	602	492	0	5 806
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	42	0	42
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	0	0	0	0	65	0	65
Sum finansielle instrumenter eiendeler	142	329	5 006	602	21 657	0	27 736
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	-1 202	0	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	-318	0	-318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	-339	0	-3 933	-4 423	-8 695
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	0	0	-42	0	-42
Rentederivater	-227	-110	0	0	0	0	-337
Valutaderivater	-7	0	0	0	0	0	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	-862	0	-12 549	0	-13 411
Sum finansielle instrumenter gjeld	-233	-110	-1 202	0	-18 044	-4 423	-24 012

Pr. 31. desember 2017 **MORBANK**

Millioner kroner	Virkelig verdi	Derivater til virkelig verdi øremerket til sikring	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Lån, fordringer og øvrige forpliktelser til amortisert kost	Sikring til amortisert kost	Totalt
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	451	0	451
Utlån	0	0	151	0	13 992	0	14 143
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0	0	0	50	0	50
Rentederivater	52	209	0	0	0	0	261
Valutaderivater	1	0	0	0	0	0	1
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	3 763	693	0	0	4 456
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	5 034	0	5 034
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	0	0	0	0	5	0	5
Sum finansielle instrumenter eiendeler	53	209	3 914	693	19 532	0	24 401
Fondsobligasjoner*)	0	0	0	0	-401	0	-401
Ansvarlig lånekapital*)	0	0	0	0	-500	0	-500
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	-35	0	-35
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	0	-3 778	-3 935	-7 713
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0	0	-30	0	-30
Rentederivater	-122	-49	0	0	0	0	-171
Valutaderivater	-11	0	0	0	0	0	-11
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	-1 139	0	-12 502	0	-13 641
Sum finansielle instrumenter gjeld	-133	-49	-1 139	0	-17 246	-3 935	-22 502

*) Fondsobligajsoner er reklassifisert til egenkapital fra og med 1.1.2017 og skilles dermed ut på egen linje i tabellen ovenfor fra og med 2017.

Pr. 31. desember 2016 **MORBANK**

Millioner kroner	Virkelig verdi	Derivater til virkelig verdi øremerket til sikring	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Lån, fordringer og øvrige forpliktelser til amortisert kost	Sikring til amortisert kost	Totalt
Utlån	0	0	184	0	13 753	0	13 937
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0	0	0	13	0	13
Rentederivater	139	282	0	0	0	0	421
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	4 135	602	492	0	5 228
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	5 008	0	5 008
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	0	0	0	0	5	0	5
Sum finansielle instrumenter eiendeler	139	282	4 318	602	19 271	0	24 612
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	-1 202	0	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	-318	0	-318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	0	-3 932	-3 815	-7 746
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	0	0	-42	0	-42
Rentederivater	-218	-80	0	0	0	0	-297
Valutaderivater	-7	0	0	0	0	0	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	-862	0	-12 554	0	-13 416
Sum finansielle instrumenter gjeld	-224	-80	-862	0	-18 047	-3 815	-23 028

NOTE 20 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Metoder for å fastsette virkelig verdi

Rentebytteavtaler, valutabytteavtaler og valutaterminer
Verdsettelse av rentebytteavtaler til virkelig verdi skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontanstrømmer og neddiskontering av disse, skjer ved bruk av observerte markedsrenter for de ulike valutaer (swap-rentekurve) og observerte valutakurser (hvorav forward valutakurser avledes).

Rentebytteavtaler med kredittspread

Verdsettelse av rentebytteavtaler med kredittspread til virkelig verdi skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontantstrømmer og neddiskontering av disse, skjer ved bruk av observerte markedsrenter for de ulike valutaer (swap-rentekurve) med påslag for opprinnelig kredittspread på rentebytteavtalen.

Sertifikater og obligasjoner
Sertifikater og obligasjoner er vurdert til priser innhentet fra "Nordic Bond Pricing". Prisene utarbeides med grunnlag av observasjoner fra markedet, som for eksempel omsetninger og kjøps/salgs interesser. Innhentede data bearbeides i anerkjente modeller for å beregne daglige priser.

Utlån
For utlån vurdert til virkelig verdi skjer verdsettelse gjennom bruk av en modell der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Diskonteringsrenten fastsettes ved bruk av NIBOR-/Swap-kurven med tillegg av en aktuell kredittmargin som reflekterer prisen på våre egne innlån, og et ytterligere påslag lik det opprinnelige marginpåslaget på lånet.

Innlån utpekt til virkelig verdi
Innlån utpekt til virkelig verdi er vurdert til priser innhentet fra "Nordic Bond Pricing". Prisene utarbeides med grunnlag av observasjoner fra markedet, som for eksempel omsetninger og kjøps/salgs interesser. Innhentede data bearbeides i anerkjente modeller for å beregne daglige priser.

Sikret innlån
Innlån som inngår i verdisikring er vurdert ved bruk av en modell som innebærer neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Diskonteringsrenten fastsettes ved bruk av NIBOR-/Swap-kurven med tillegg av opprinnelig kredittmargin.

Innskudd
For innskudd vurdert til virkelig verdi skjer verdsettelse gjennom bruk av en modell der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Diskonteringsrenten fastsettes ved bruk av NIBOR-/Swap-kurven med tillegg av en aktuell kredittmargin.

Aksjer
Aksjene består hovedsakelig av bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Verdsettelsen av disse aksjene er tilnærmet lik kapitalen som er skutt inn i disse selskapene.

Nivåinndeling

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi på balansedagen er inndelt i følgende nivåer:

- Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2: Verdsettelse er foretatt ved bruk av verdsettelsesteknikker som anvender direkte eller indirekte observerbare markedsdata.
- Nivå 3: Verdsettelse er basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder og heller ikke har observerbare forutsetninger som input til verdsettelsen.

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2017

				KONSERN
Millioner kroner	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Utlån	0	0	209	209
Rentederivater[1]	0	275	0	275
Valutaderivater	0	1	0	1
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	523	3 333	693	4 549
Sum eiendeler	523	3 609	902	5 034
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-201	0	-201
Rentederivater[1]	0	-187	0	-187
Valutaderivater	0	-11	0	-11
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	-1 139	0	-1 139
Sum forpliktelser	0	-1 538	0	-1 538

[1] Verdien av sikringsinstrumentene øremerket til verdisikring er per 31. desember 2017 positiv med 159 millioner.

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2016

				KONSERN
Millioner kroner	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Utlån	0	0	293	293
Rentederivater[1]	0	471	0	471
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	520	4 193	602	5 335
Sum eiendeler	520	4 664	915	6 099
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-339	0	-339
Rentederivater1	0	-337	0	-337
Valutaderivater	0	-7	0	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	-621	0	-621
Sum forpliktelser	0	-1 304	0	-1 304

[1] Verdien av sikringsinstrumentene øremerket til verdisikring er per 31. desember 2016 positiv med 219 millioner.

Morbankens eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2017

				MORBANK
Millioner kroner	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Utlån	0	0	151	151
Rentederivater[1]	0	261	0	261
Valutaderivater	0	1	0	1
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	523	3 240	693	4 456
Sum eiendeler	523	3 502	844	4 869
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-201	0	-201
Rentederivater[1]	0	-172	0	-172
Valutaderivater	0	-11	0	-11
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	-1 139	0	-1 139
Sum forpliktelser	0	-1 523	0	-1 523

[1] Verdien av sikringsinstrumentene øremerket til verdisikring er per 31. desember 2017 positiv med 159 millioner.

Morbankens eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2016

				MORBANK
Millioner kroner	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Utlån	0	0	184	184
Rentederivater[1]	0	421	0	421
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	42	4 093	602	4 757
Sum eiendeler	42	4 514	806	5 362
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	0
Rentederivater[1]	0	-297	0	-297
Valutaderivater	0	-7	0	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	-621	0	-621
Sum forpliktelser	0	-925	0	-925

[1] Verdien av sikringsinstrumentene øremerket til verdisikring er per 31. desember 2016 positiv med 202 millioner.

Konsernets finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3, per 31. desember 2017

			KONSERN
Millioner kroner	**Utlån**	**Kortsiktige plasseringer i verdipapirer**	**Totalt**
Inngående balanse	293	602	895
Investeringer i perioden/nye avtaler	12	90	102
Forfalt	-94	0	-94
Netto gevinster på finansielle instrumenter	-2	1	-1
Utgående balanse	209	693	902
Herav periodens resultat vedrørende finansielle instrumenter som fremdeles er på balansen	3	1	4

Konsernets finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3, per 31. desember 2016

			KONSERN
Millioner kroner	**Utlån**	**Kortsiktige plasseringer i verdipapirer**	**Totalt**
Inngående balanse	543	560	1 103
Investeringer i perioden/nye avtaler	3	42	45
Forfalt	-253	0	-253
Netto gevinster på finansielle instrumenter	0	0	0
Utgående balanse	293	602	895
Herav periodens resultat vedrørende finansielle instrumenter som fremdeles er på balansen	2	0	2

Morbankens finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3, per 31. desember 2017

			MORBANK
Millioner kroner	**Utlån**	**Kortsiktige plasseringer i verdipapirer**	**Totalt**
Inngående balanse	184	602	786
Investeringer i perioden/nye avtaler	12	90	102
Forfalt	-46	0	-46
Netto gevinster på finansielle instrumenter	1	1	2
Utgående balanse	151	693	844
Herav periodens resultat vedrørende finansielle instrumenter som fremdeles er på balansen	1	1	2

Morbankens finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3, per 31. desember 2016

			MORBANK
Millioner kroner	**Utlån**	**Kortsiktige plasseringer i verdipapirer**	**Totalt**
Inngående balanse	410	560	970
Investeringer i perioden/nye avtaler	3	42	45
Forfalt	-229	0	-229
Netto gevinster på finansielle instrumenter	0	0	0
Utgående balanse	184	602	786
Herav periodens resultat vedrørende finansielle instrumenter som fremdeles er på balansen	2	0	2

Sensitivitetsanalyse nivå 3

For å vise sensitiviteten i fastrenteutlånene kan vi endre diskonteringsrenten med 10 basispunkter. Ettersom fastrenteutlånene er sikret så vil vi få tilsvarende endring med motsatt fortegn på sikringsinstrumentene. Vi har av den grunn valgt å ikke vise sensitivitetsanalysen isolert for fastrenteutlånene, men viser til note 6 som viser en sensitivitetsanalyse for konsernet.

Virkelig verdi sammenlignet med innregnet verdi

KONSERN

Millioner kroner	2017		2016	
	Virkelig verdi	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Innregnet verdi
Utlån	20 687	20 687	21 411	21 338
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	52	52	13	13
Rentederivater	275	275	471	471
Valutaderivater	1	1	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 549	4 549	5 806	5 806
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	519	519	42	42
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	40	40	65	65
Fondsobligasjoner*)	-404	-401	0	0
Ansvarlig lånekapital*)	-508	-500	-1 203	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	-36	-36	-318	-318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-7 818	-7 731	-8 747	-8 695
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	-42	-42
Annen kortsiktig gjeld	-30	-30	-24	-24
Rentederivater	-187	-187	-338	-338
Valutaderivater	-11	-11	-7	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	-13 637	-13 637	-13 411	-13 411
Sum	3 492	3 590	3 718	3 698

*) Fondsobligasjoner er reklassifisert til egenkapital fra og med 1.1.2017 og skilles dermed ut på egen linje i tabellen ovenfor fra og med 2017.

MORBANK

Millioner kroner	2017		2016	
	Virkelig verdi	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Innregnet verdi
Ansvarlig utlån	450	451	452	452
Utlån	14 143	14 143	13 937	13 937
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	52	52	13	13
Rentederivater	260	260	421	421
Valutaderivater	1	1	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 456	4 456	5 228	5 228
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	5 034	5 034	5 008	5 008
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	5	5	5	5
Fondsobligasjoner*)	-404	-401	0	0
Ansvarlig lånekapital*)	-508	-500	-1 203	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	-35	-35	-318	-318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-7 800	-7 713	-7 800	-7 746
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	-42	-42
Annen kortsiktig gjeld	-30	-30	-24	-24
Rentederivater[1]	-172	-172	-297	-297
Valutaderivater	-11	-11	-7	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	-13 641	-13 641	-13 416	-13 416
Sum	1 800	1 899	1 957	2 012

*) Fondsobligasjoner er reklassifisert til egenkapital fra og med 1.1.2017 og skilles dermed ut på egen linje i tabellen ovenfor fra og med 2017.

Virkelig verdi på sertifikater og obligasjoner til amortisert kost er basert på priser innhentet fra "Nordic Bond Pricing". Prisene utarbeides med grunnlag av observasjoner fra markedet, som for eksempel omsetninger og kjøps/salgs interesser. Innhentede data bearbeides i anerkjente modeller for å beregne daglige priser. Finansielle derivater er i sin helhet vurdert til virkelig verdi og det vil følgelig ikke presenteres noe avvik mellom virkelig verdi og innregnet verdi i balansen.

Nivåinndeling ved virkelig verdi beregninger på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi på balansedagen er inndelt i følgende nivåer:

- Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2: Verdsettelse er foretatt ved bruk av verdsettelsesteknikker som anvender direkte eller indirekte observerbare markedsdata.
- Nivå 3: Verdsettelse er basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder og heller ikke har observerbare forutsetninger som input til verdsettelsen.

Konsernets eiendeler og gjeld målt til amortisert kost per 31. desember 2017

				KONSERN
Millioner kroner	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	0	0
Sum eiendeler	0	0	0	0
Ansvarlig lånekapital	0	-508	0	-508
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-7 617	0	-7 617
Sum forpliktelser	0	-8 125	0	-8 125

Konsernets eiendeler og gjeld målt til amortisert kost per 31. desember 2016

				KONSERN
Millioner kroner	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	492	0	492
Sum eiendeler	0	492	0	492
Ansvarlig lånekapital	0	-1 203	0	-1 203
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-8 408	0	-8 408
Sum forpliktelser	0	-9 611	0	-9 611

Morbankens eiendeler og gjeld målt til amortisert kost per 31. desember 2017

				MORBANK
Millioner kroner	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Ansvarlig utlån	0	450	0	450
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	0	0
Sum eiendeler	0	450	0	0
Ansvarlig lånekapital	0	-508	0	-508
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-7 599	0	-7 599
Sum forpliktelser	0	-8 107	0	-8 107

Morbankens eiendeler og gjeld målt til amortisert kost per 31. desember 2016

				MORBANK
Millioner kroner	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Ansvarlig utlån	0	452	0	452
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	492	0	492
Sum eiendeler	0	944	0	492
Ansvarlig lånekapital	0	-1 203	0	-1 203
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-7 800	0	-7 800
Sum forpliktelser	0	-9 003	0	-9 003

Lån og fordringer utpekt til virkelig verdi over resultat - kredittrisiko

Utlån	**KONSERN**		**MORBANK**	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Endring i virkelig verdi i perioden som følge av endret kredittrisiko	3	7	1	4
Endring i virkelig verdi akkumulert som følge av endret kredittrisiko	-5	-11	-2	-4

Akkumulert endring i virkelig verdi av lån og fordringer som følge av endring i kredittrisiko er pr balansedato beregnet for de papirer som da fortsatt er i beholdning. Beregning av akkumulert endring er beregnet ved å sammenligne virkelig verdi av papirene på balansedato med den verdi papirene hadde hatt om man hadde gjort en alternativ verdsettelse med bruk av den kredittrisiko som var gjeldende første gang papiret ble innregnet til virkelig verdi. Endring i virkelig verdi i perioden som følge av endret kredittrisiko er beregnet som differanse mellom akkumulert endring i virkelig verdi som følge av endret kredittrisiko henholdvis ved årets begynnelse og ved årets slutt.

Finansielle forpliktelser utpekt til virkelig verdi over resultat - kredittrisiko

Innlån	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	2017	2016	2017	2016
Endring i virkelig verdi i perioden som følge av endret kredittrisiko	0	2	0	0
Endring i virkelig verdi akkumulert som følge av endret kredittrisiko	0	1	0	0

Akkumulert endring i virkelig verdi av forpliktelser som følge av endring i kredittrisiko er pr balansedato beregnet for de papirer som da fortsatt er i beholdning. Beregning av akkumulert endring er beregnet ved å sammenligne virkelig verdi av papirene på balansedato med den verdi papirene hadde hatt om man hadde gjort en alternativ verdsettelse med bruk av den kredittrisiko som var gjeldende første gang papiret ble innregnet til virkelig verdi. Endring i virkelig verdi i perioden som følge av endret kredittrisiko er beregnet som differanse mellom akkumulert endring i virkelig verdi som følge av endret kredittrisiko henholdsvis ved årets begynnelse og ved årets slutt.

Virkelig verdi og kontraktsfestede betalingsforpliktelser ved forfall [1)]

				KONSERN
	2017		2016	
Millioner kroner	Virkelig verdi	Betalings-forpliktelse [2)]	Virkelig verdi	Betalings-forpliktelse [2)]
Fondsobligasjoner[3)]	404	402	0	0
Ansvarlig lånekapital[3)]	508	501	1 203	1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	36	36	318	318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 818	7 643	8 747	8 554
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 637	13 634	13 411	13 411
Sum	22 403	22 216	23 679	23 485

Virkelig verdi og kontraktsfestede betalingsforpliktelser ved forfall [1)]

				MORBANK
	2017		2016	
Millioner kroner	Virkelig verdi	Betalings-forpliktelse [2)]	Virkelig verdi	Betalings-forpliktelse [2)]
Fondsobligasjoner[3)]	404	402	0	0
Ansvarlig lånekapital[3)]	508	501	1 203	1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	36	36	318	318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 800	7 626	7 800	7 625
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 641	13 638	13 416	13 416
Sum	22 389	22 203	22 737	22 561

1) Forskjellen mellom virkelig verdi og betalingsforpliktelse er differansen mellom clean value og pålydende på kontraktene.

2) Kolonnen betalingsforpliktelse i denne oppstillingen består av nominell betalingsforpliktelse med tillegg av påløpte renter på måletidspunktet. Betalingsforpliktelse i henhold til denne noten samsvarer dermed ikke med pålydende verdier på henholdsvis ansvarlig lånekapital i note 33 og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer i note 29.

3) Fondsobligasjoner er reklassifisert til egenkapital fra og med 1.1.2017 og skilles dermed ut på egen linje i tabellen ovenfor fra og med 2017.

NOTE 21 FINANSIELLE DERIVATER

Eiendeler

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	2017	2016	2017	2016
Rentederivater	275	471	261	421
Valutaderivater	1	0	1	0
Sum finansielle derivater, eiendeler	276	471	262	421

Forpliktelser

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	2017	2016	2017	2016
Rentederivater	187	338	172	298
Valutaderivater	11	6	11	6
Sum	198	344	183	304

Alle finansielle derivater er pliktig vurdert til virkelig verdi over resultat.

NOTE 22 MOTREGNINGSRETT FINANSIELLE DERIVATER

Fra og med 2013 skal BN Bank-konsernet opplyse om hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på, ihht. IFRS 7.13 A-F.
BN Bankkonsernet har ingen poster som er nettoført i balansen, ihht. IFRS 7.13.C a-c.

Mot finansielle institusjoner inngår konsernet standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. I tillegg har konsernet inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA) mot noen av motpartene.

Finansielle eiendeler per 31.12.2017	KONSERN			MORBANK		
Motpart	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør[1]	Beløp etter mulig nettooppgjør	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør[1]	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	41	18	23	41	9	32
Motpart 2	101	77	24	101	77	24
Motpart 3	33	11	22	33	11	22
Motpart 4	26	26	0	26	26	0
Motpart 5	30	11	19	19	11	8
Motpart 6	2	0	2	2	0	2
Sum	233	143	90	222	134	88

Finansielle forpliktelser per 31.12.2017	KONSERN			MORBANK		
Motpart	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør[1]	Beløp etter mulig nettooppgjør	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør[1]	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	18	18	0	9	9	0
Motpart 2	77	77	0	77	77	0
Motpart 3	11	11	0	11	11	0
Motpart 4	38	26	12	35	26	9
Motpart 5	11	11	0	11	11	0
Motpart 6	0	0	0	0	0	0
Sum	155	143	12	143	134	9

Finansielle eiendeler per 31.12.2016	KONSERN			MORBANK		
Motpart	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør[1]	Beløp etter mulig nettooppgjør	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør[1]	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	113	20	93	112	20	92
Motpart 2	124	124	0	125	125	0
Motpart 3	51	20	31	45	11	34
Motpart 4	43	43	0	33	33	0
Motpart 5	43	15	28	31	15	16
Motpart 6	3	0	3	3	0	3
Sum	377	222	155	349	204	145

Finansielle forpliktelser per 31.12.2016	KONSERN			MORBANK		
Motpart	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør[1]	Beløp etter mulig nettooppgjør	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør[1]	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	20	20	0	20	20	0
Motpart 2	148	124	24	148	125	23
Motpart 3	20	20	0	11	11	0
Motpart 4	47	43	4	38	33	5
Motpart 5	15	15	0	15	15	0
Motpart 6	0	0	0	0	0	0
Sum	250	222	28	232	204	28

1) Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør som ikke er presentert netto i balansen

NOTE 23 KORTSIKTIGE PLASSERINGER I VERDIPAPIRER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Kortsiktige plasseringer tilgjengelig for salg:				
Aksjer	693	601	693	601
Sum kortsiktige plasseringer tilgjengelig for salg	693	601	693	601
Kortsiktige plasseringer vurdert til amortisert kost:				
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	0	492	0	492
Sum kortsiktige plasseringer vurdert til amortisert kost	0	492	0	492
Kortsiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat:				
Sertifikater og obligasjoner utstedt av staten	523	520	523	42
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	3 333	4 193	3 240	4 093
Sum kortsiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat	3 856	4 713	3 763	4 135
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	4 549	5 806	4 456	5 228

NOTE 24 ANSVARLIG UTLÅN

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Ansvarlig utlån vurdert til amortisert kost:				
Ansvarlig lån ytet til andre	0	0	0	0
Ansvarlig lån ytet til datterselskap	0	0	451	452
Sum ansvarlig ulån vurdert til amortisert kost	0	0	451	452

NOTE 25 INVESTERING I EIERINTERESSER

Konsernselskaper

									KONSERN
Millioner kroner	**Selskapts aksjekapital**	**Eierandel[1)]**	**Bokført verdi i konsern 31.12.2017**	**Bokført EK i selskapet 1.1.2017**	**Kapital-forhøyelse m.m**	**Ned-skrivning**	**Bokført EK i selskapet 31.12.2017**	**Årsresultat 2017**	**Årsresultat 2016**
BN Bolig AS[2)]	10	50%	7	39	0	0	14	-25	-1
Aksjer i felleskontrollert virksomhet			7	39			14	-25	-1

1) Eierandel er lik stemmeandel.

2) BN Bolig AS ble stiftet i juni 2016 og har foretningskontor i Oslo. Selskapet ble stiftet med et totalt kapitalinnskudd på 10 millioner kroner i aksjekapital og 30 millioner kroner i overkurs. Selskapet behandles etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Vår andel av resultatet for 2017 utgjorde 12,3 millioner kroner. For 2016 utgjorde dette 0,6 millioner kroner.

									MORBANK
Millioner kroner	**Selskapts aksjekapital**	**Eierandel[1)]**	**Bokført verdi i MOR 31.12.2017**	**Bokført EK i selskapet 1.1.2017**	**Kapital-forhøyelse m.m**	**Ned-skrivning**	**Bokført EK i selskapet 31.12.2017**	**Årsresultat 2017**	**Årsresultat 2016**
Bolig- og Næringskreditt AS, Trondheim	600	100%	1 600	1 758	0	0	1 686	117	115
Collection Eiendom AS, Trondheim [2)]	4	100%	5	5	0	0	5	0	0
Aksjer i datterselskap			1 605	1 763			1 691	117	115
BN Bolig AS[3)]	10	50%	20	39	0	0	14	-25	-1
Aksjer i felleskontrollert virksomhet			20	39			14	-25	-1

1) Eierandel er lik stemmeandel.

2) I balansen klassifisert som "Holdt for salg"

3) BN Bolig AS ble stiftet i juni 2016 og har foretningskontor i Oslo. Selskapet ble stiftet med et totalt kapitalinnskudd på 10 millioner kroner i aksjekapital og 30 millioner kroner i overkurs.

For 2016 ble det gitt utbytte fra Bolig- og Næringskreditt til morselskapet på 115 millioner kroner. For 2017 er det foreslått å gi utbytte fra Bolig- og Næringskreditt til morselskapet på 117 millioner kroner.

Øvrige eiendeler klassifisert som holdt for salg

I forbindelse med mislighold av et låneforhold i 2015 overtok banken en næringseiendom. Eierskapet til denne lå i datterdatterselskapet CESS AS, eiendommen ble solgt i 2017. I 2014 overtok banken 100% av aksjene i et eiendomsselskap som følge av et misligholdt låneforhold. Banken jobber kontinuerlig med salg av selskapet.

NOTE 26 IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

			KONSERN og MORBANK 2017		
Millioner kroner	**Utvikling IT-systemer**	**Immaterielle eiendeler**	**Maskiner, inventar og transport-midler**	**Bygninger og andre faste eiendommer**	**Varige driftsmidler**
Anskaffelseskost pr. 01.01.17	68	68	13	13	26
Tilgang	9	9	0	9	9
Utrangering av ferdig avskrevet driftsmidler	-1	-1	-2	0	-2
Anskaffelseskost pr. 31.12.17	76	76	11	22	33
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 01.01.17	49	49	10	0	10
Årets ordinære avskrivninger	12	12	1	0	1
Utrangering av ferdig avskrevet driftsmidler	-1	-1	-2	0	-2
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.17	60	60	9	0	9
Bokført verdi pr. 31.12.17	16	16	2	22	24
Avskrivningsmetode	Lineær		Lineær	Lineær	
Levetid	3 år		3 - 5 år	100 år	

			KONSERN og MORBANK 2016		
Millioner kroner	**Utvikling IT-systemer**	**Immaterielle eiendeler**	**Maskiner, inventar og transport-midler**	**Bygninger og andre faste eiendommer**	**Varige driftsmidler**
Anskaffelseskost pr. 01.01.16	54	54	16	7	23
Tilgang	14	14	3	6	9
Utrangering av ferdig avskrevet driftsmidler	0	0	-6	0	-6
Anskaffelseskost pr. 31.12.16	68	68	13	13	26
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 01.01.16	41	41	14	0	14
Årets ordinære avskrivninger	8	8	2	0	2
Utrangering av ferdig avskrevet driftsmidler	0	0	-6	0	-6
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.16	49	49	10	0	10
Bokført verdi pr. 31.12.16	19	19	3	13	16
Avskrivningsmetode	Lineær		Lineær	Lineær	
Levetid	3 år		3 - 5 år	100 år	

Utvikling av IT-systemer er egenutviklede immaterielle eiendeler.
Avskrivningsplanen reflekterer antatt brukstid på driftsmidlene.

NOTE 27 OVERTATTE EIENDOMMER

Konsernet har pr. 31.12.17 ingen overtatte eiendommer. Eiendommen overtatt i januar 2015 ble solgt i september 2016. Salgssum på 8 millioner kroner medførte en regnskapmessig gevinst på 2 millioner kroner.

NOTE 28 INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER

Millioner kroner	KONSERN 2017	KONSERN 2016	MORBANK 2017	MORBANK 2016
Innskudd fra og gjeld kunder vurdert til amortisert kost:				
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	12 215	12 617	12 216	12 618
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	283	173	286	177
Innskudd fra datterselskap uten avtalt løpetid	0	0		0
Innskudd fra og gjeld til kunder vurdert til amortisert kost	12 498	12 790	12 502	12 795
Innskudd fra og gjeld kunder utpekt til virkelig verdi:				
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid, utpekt til virkelig verdi	1 139	621	1 139	621
Innskudd fra og gjeld til kunder utpekt til virkelig verdi	1 139	621	1 139	621
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	13 637	13 411	13 641	13 416

NOTE 29 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Pålydende verdier

Millioner kroner	KONSERN 2017	KONSERN 2016	MORBANK 2017	MORBANK 2016
Pålydende verdi sertifikater	200	0	200	0
Netto pålydende verdi sertifikater	200	0	200	0
Pålydende verdi obligasjoner	7 559	8 683	7 542	7 724
Pålydende verdi egne obligasjoner	-200	-244	-200	-200
Netto pålydende verdi obligasjoner	7 359	8 439	7 342	7 524
Netto pålydende verdi gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 559	8 439	7 542	7 524

Innregnede verdier

Millioner kroner	KONSERN 2017	KONSERN 2016	MORBANK 2017	MORBANK 2016
Sertifikater utpekt til virkelig verdi	201	0	201	0
Sum innregnet verdi av sertifikater	201	0	201	0
Obligasjoner vurdert til amortisert kost	3 577	3 932	3 577	3 931
Obligasjoner vurdert til amortisert kost (sikret gjeld)	3 953	4 424	3 935	3 815
Obligasjoner utpekt til virkelig verdi	0	339	0	0
Sum innregnet verdi av obligasjoner	7 530	8 695	7 512	7 746
Sum innregnet verdi av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 731	8 695	7 713	7 746

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Konsernet har emittert obligasjoner og sertifikater for pålydende 3 050 millioner kroner i 2017, enten som nyemisjoner eller utvidelse av eksisterende åpne lån, alle emisjoner er foretatt i morselskapet.

Millioner kroner	KONSERN Sertifikater	KONSERN Obligasjoner	KONSERN SUM	MORBANK Sertifikater	MORBANK Obligasjoner	MORBANK SUM
Netto gjeld (pålydende) 01.01.2017	0	8 440	8 440	0	7 524	7 524
Nyemisjoner	200	1 900	2 100	200	1 900	2 100
Utvidelse av eksisterende	0	950	950	0	950	950
Oppkjøp og forfall av eksisterende	0	-3 931	-3 931	0	-3 032	-3 032
Netto gjeld (pålydende) 31.12.2017	200	7 359	7 559	200	7 342	7 542

NOTE 30 GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Millioner kroner	KONSERN 2017	KONSERN 2016	MORBANK 2017	MORBANK 2016
Gjeld til kredittinstitusjoner vurdert til amortisert kost:				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	36	318	35	318
Gjeld til kredittinstitusjoner vurdert til amortisert kost	36	318	35	318
Gjeld til kredittinstitusjoner	36	318	35	318

NOTE 31 FORSKUDDSBETALINGER OG OPPTJENTE INNTEKTER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Opptjente ikke betalte inntekter og forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	50	13	50	13
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	50	13	50	13

NOTE 32 PÅLØPTE KOSTNADER OG FORSKUDDSBETALTE INNTEKTER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Påløpte ikke forfalte kostnader/innbetalte ikke opptjente inntekter	26	24	26	26
Avsetninger for forpliktelser	17	39	17	39
Finansielle garantier	0	42	0	42
Netto pensjonsforpliktelse (se note 17)	26	20	19	14
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	69	125	62	121

Avsetninger for forpliktelser - legale forpliktelser

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Inngående balanse	39	49	39	49
Nye avsetninger i perioden	12	13	12	13
Utgifter ført mot avsetning	-14	-23	-14	-23
Tilbakeført, ikke benyttet avsetning	-20	0	-20	0
Utgående balanse	17	39	17	39

Avsetninger knytter seg til feriepenger, prestasjonslønn, sluttpakker og andre avtalefestede utbetalinger til ansatte.

I 2015 ble det foretatt en regnskapsmessig avsetning på totalt 39 millioner kroner i forbindelse med beslutningen om å avvikle bankens bedriftsmarkedssatsning. I 2017 ble store deler av denne avsetningen reversert som følge av en ny strategi for bankens bedriftsmarkedssatsning. I løpet av 2017 ble avsetningen reversert med totalt 20 millioner kroner som følge av reverserte avsetninger og 4 millioner som følge av utbetaling av vederlag. Pr 31.12.2017 har banken en avsetning på 4,8 millioner kroner relatert til inngåtte avtaler vedr avviklingsprosessen. I løpet av 2016 ble det avsatt ytterligere 2,7 millioner kroner i forbindelse med avviklingen, samtidig som avsetningen er redusert med 11,4 millioner kroner som følge av utbetaling av utbetalt vederlag. Dette er i resultatoppstillingen klassifisert under Lønn og generelle administrasjonskostnader.

NOTE 33 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Ansvarlige lån vurdert til amortisert kost

							KONSERN og MORBANK
	2017		**2016**				
ISIN-nummer	**Innregnet verdi 31.12.17 [4]**	**Pålydende (mill. kr)**	**Innregnet verdi 31.12.16 [4]**	**Pålydende (mill. kr)**	**Valuta**	**Forfall**	**1.mulige innfrielse**
1066329.7 [1]	0	0	300	300	NOK	12.12.2022	12.12.2017
1070387.9 [2]	0	0	401	400	NOK	Evigvarende	25.02.2019
1073190.4 [3]	500	500	501	500	NOK	11.03.2025	11.03.2020
Ansvarlige lån vurdert til amortisert kost	500	500	1 202	1 200			
Ansvarlig lånekapital	500	500	1 202	1 200			

[1] Ansvarlig lån innfridd 12. desember 2017

[2] Banken har ett fondsobligasjonslån pr 31.12.2017. Renten fastsettes til 3-måneders NIBOR med tillegg av 3,75 prosentpoeng. Pr. 31. desember 2017 var renten 4,55 prosent. Lånet kan innfris helt eller delvis etter 5 år. Dersom offentlige reguleringer medfører endringer som gjør at lånet helt eller delvis ikke kan regnes som kjernekapital kan lånet innfries. Eventuell innfrielse krever samtykke fra Finanstilsynet. Lånet inngår i sin helhet i kjernekapital, se note 3.
Fondsobligasjonslånet er fra og med 1.1.2017 reklassifisert til regnskapsmessig egenkapital. Beløpet inngår derfor ikke i linjen "Ansvarlig lånekapital" i balansen pr 31.12.2017.

[3] Renten reguleres hver tredje måned. Renten fastsettes til 3-måneders NIBOR med tillegg av 2,1 prosentpoeng. Lånet kan innfris helt eller delvis etter 5 år. Dersom offentlige reguleringer medfører endringer som gjør at lånet helt eller delvis ikke kan regnes som tilleggskapital kan lånet innfries. Dersom det innføres vesentlige endringer i den skattemessige behandlingen av obligasjonene kan lånet innfries. Eventuell innfrielse krever samtykke fra Finanstilsynet. Renten på lånet er 2,91 prosent pr. 31. desember 2017. Lånet inngår i sin helhet i ansvarlig kapital, se note 3.

[4] Tall er uten påløpte renter

NOTE 34 PANTSTILLELSE OG GARANTIER PR. 31.12.

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Pantstillelser				
Bokført verdi av verdipapirer stillet som sikkerhet for D-lån	2 591	2 812	2 591	2 812
Stillet sikkerhet i obligasjoner for trekkadgang i Norges Bank	2 591	2 812	2 591	2 812
Garantiansvar				
Kontraktsgarantier	55	24	55	24
Betalingsgarantier	15	15	15	15
Garanti gitt til SpareBank 1 Næringskreditt [1]	0	0	0	0
Garanti gitt til SpareBank 1 SMN [2]	500	665	500	665
Sum garantiansvar	570	704	570	704

[1] Se note 9 for ytterligere informasjon om overføring av lån til SpareBank 1 Næringskreditt.

[2] Solgt portefølje til SpareBank 1 SMN er i sin helhet overført i 4.kvartal 2017. Pr. 31.12.2016 gjelder 65 mill. garanti vedr kredittrisiko i solgt portefølje.

NOTE 35 ANSATTE OG TILLITSVALGTES LÅNEFORHOLD

	KONSERN		MORBANK	
Tusen kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Lån til ansatte pr. 31.12.	273 201	258 326	273 201	258 326
Lån til tillitsvalgte pr. 31.12.	5 483	5 499	5 483	5 499

Kriteriene for lån til ansatte inkludert ledende ansatte er de samme som for ordinære personkunder. Det vil si at alle ansatte er underlagt den samme kredittvurdering og de samme låneutmålingskriterier som øvrige kunder. Den eneste forskjellen er at de ansatte har fått en subsidiert rente for lån inntil 3 millioner kroner. Renten på disse lånene er beste kunderente minus 0,85 prosentpoeng. Lån til selskaper der tillitsvalgte er styremedlem og/eller har bestemmende innflytelse, ytes på ordinære kundevilkår.

NOTE 36 OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER

BN Bank har gjennomført transaksjoner med nærstående parter som beskrevet i herværende note, samt note 34. I tillegg foreligger det transaksjoner med nærstående selskaper som datterselskaper, jamfør note 24. Transaksjoner med datterselskaper er eliminert i konsernregnskapet. BN Banks aksjonærer fremkommer i note 36. Foruten lån gitt til særskilte betingelser til ansatte med flere, er alle transaksjoner med nærstående inngått på markedsmessige vilkår. Utover de transaksjoner som identifiseres i denne note og note 34, samt eliminerte transaksjoner innenfor konsernet BN Bank, er det ikke transaksjoner eller utestående av betydning med nærstående parter.

Godtgjørelser, lån og sikkerhetsstillelser til administrerende direktør, ledende ansatte, tillitsvalgte og valgt revisor

Ytelser til ledende ansatte i banken 2017

Tusen kroner	Honorar	Lønn	Prestasjons-lønn [1, 2]	Natural-ytelser og andre skattepliktige godtgjørelser	Innbetalt pensjons-premie	Samlet godt-gjørelse	Lån og sikkerhets-stillelser
Ledende ansatte							
Gunnar Hovland, adm.direktør [3, 5]	0	3 135	0	420	363	3 918	6 906
Svend Lund, viseadm.direktør [3, 5]	0	2 720	0	365	303	3 387	4 371
Trond Søraas, direktør økonomi og finans [3, 5]	0	1 716	0	206	188	2 109	3 011
Herborg Aanestad, direktør risikostyring [4, 5]	0	1 235	0	110	142	1 487	2 668
Stig Tore Laugen, direktør kommunikasjon og marked	0	1 159	0	199	123	1 480	2 641
Styret							
Finn Haugan, styrets leder	300	0	0	0	0	300	0
Tore Medhus, styrets nestleder	236	0	0	0	0	236	0
Øvrige styremedlemmer	884	0	0	0	0	884	5 483
Tidligere styremedlemmer							
Øvrige styremedlemmer	168	0	0	0	0	168	0
Sum	1 588	9 965	0	1 298	1 118	13 969	25 080

[1] Se note 15 for nærmere detaljer.

[2] Noten angir utbetalt prestasjonslønn og overskuddsdeling i regnskapsåret, opptjent tidligere år.

[3] Dersom banken avslutter arbeidsforholdet, opprettholdes lønnsbetingelsene i inntil 12 måneder (etterlønn) utover avtalt oppsigelsestid. Inntekter fra andre kilder i perioden går i sin helhet til fradrag i etterlønnen. Eventuelle kostnader til etterlønn vil kostnadsføres i sin helhet på tidspunkt for avtale om fratreden. Avsatt ikke utbetalt etterlønn inngår under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser.

[4] Dersom banken avslutter arbeidsforholdet, opprettholdes lønnsbetingelsene i inntil 3 måneder (etterlønn) utover avtalt oppsigelsestid. Inntekter fra andre kilder i perioden går i sin helhet til fradrag i etterlønnen. Eventuelle kostnader til etterlønn vil kostnadsføres i sin helhet på tidspunkt for avtale om fratreden. Avsatt ikke utbetalt etterlønn inngår under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser.

[5] Kostnader til pensjon inngår i pensjonskostnaden, se note 17 for ytterligere informasjon. Alle ledende ansatte har standard pensjonsavtaler og inngår i bankens innskuddsordning. Lån til ledende ansatte er gitt på ordinære ansattevilkår (se note 34).

Styret i BN Bank ASA besluttet 10. august 2015 å iverksette et prosjekt med det formål å avvikle bedriftsmarkedsporteføljen i banken. For å sikre gjennomføring av prosjektet mottok enkelte ledende ansatte et prosjekttillegg. En del av prosjekttillegget utbetales løpende og inngår under Lønn. Den andre delen av prosjekttillegget utbetales ved prosjektslutt og inngår også under posten Lønn, men er ikke en del av feriepengegrunnlaget. Styret har besluttet å avslutte prosjektet med virkning fra 1.2.2017, og de ledende ansatte omfattet av ordningen går tilbake til gjeldende betingelser ved prosjektstart. Samlet avsetning ved prosjektslutt var kroner 2 052 713 eksklusive sosiale kostnader for den delen av prosjekttillegget som skal utbetales etter avslutning av prosjektet. Av dette utgjør kroner 768 625 avsetning for utbetaling til administrerende direktør. Per 31.12.2017 er restavsetningen kroner 1 026 356 av prosjekttillegget. Den delen av prosjekttillegget som utbetales etter avslutning av prosjektet, utbetales 50% ved prosjektslutt og de siste 50% utbetales over de 3 påfølgende år.

Ytelser til ledende ansatte i banken 2016

Tusen kroner	Honorar	Lønn	Prestasjons-lønn [1, 2]	Natural-ytelser og andre skattepliktige godtgjørelser	Innbetalt pensjons-premie	Samlet godt-gjørelse	Lån og sikkerhets-stillelser
Ledende ansatte							
Gunnar Hovland, adm.direktør [3, 5]	0	3 090	0	206	288	3 584	7 693
Svend Lund, viseadm.direktør [3, 5]	0	2 801	0	190	343	3 334	2 975
Trond Søraas, direktør økonomi og finans [3, 5]	0	1 769	0	171	223	2 163	3 196
Herborg Aanestad, direktør risikostyring [4, 5]	0	1 173	0	118	75	1 366	3 549
Stig Tore Laugen, direktør kommunikasjon og marked	0	990	0	169	115	1 274	2 892
Styret							
Finn Haugan, styrets leder	300	0	0	0	0	300	0
Tore Medhus, styrets nestleder	236	0	0	0	0	236	0
Øvrige styremedlemmer	910	0	0	0	0	910	5 499
Tidligere styremedlemmer							
Øvrige styremedlemmer	174	0	0	0	0	174	0
Kontrollkomitè [6]							
Medlemmer	471	0	0	0	0	471	0
Sum	2 091	9 823	0	854	1 044	13 812	25 804

[1] Se note 15 for nærmere detaljer.

[2] Noten angir utbetalt prestasjonslønn og overskuddsdeling i regnskapsåret, opptjent tidligere år.

[3] Dersom banken avslutter arbeidsforholdet, opprettholdes lønnsbetingelsene i inntil 12 måneder (etterlønn) utover avtalt oppsigelsestid. Inntekter fra andre kilder i perioden går i sin helhet til fradrag i etterlønnen. Eventuelle kostnader til etterlønn vil kostnadsføres i sin helhet på tidspunkt for avtale om fratreden. Avsatt ikke utbetalt etterlønn inngår under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser.

[4] Dersom banken avslutter arbeidsforholdet, opprettholdes lønnsbetingelsene i inntil 3 måneder (etterlønn) utover avtalt oppsigelsestid. Inntekter fra andre kilder i perioden går i sin helhet til fradrag i etterlønnen. Eventuelle kostnader til etterlønn vil kostnadsføres i sin helhet på tidspunkt for avtale om fratreden. Avsatt ikke utbetalt etterlønn inngår under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser.

[5] Kostnader til pensjon inngår i pensjonskostnaden, se note 17 for ytterligere informasjon. Alle ledende ansatte har standard pensjonsavtaler. Ledende ansatte som er ansatt etter 1.1.2011 inngår i bankens innskuddsordning. Fra og med 1.1.2017 avvikles ytelsespensjon, og alle ansatte inngår i innskuddsordning. Lån til ledende ansatte er gitt på ordinære ansattevilkår (se note 34).

[6] Kontrollkomitèen er avviklet i 2016, og vedrører opptjent honorar for 2015 som er utbetalt i 2016.

Styret i BN Bank ASA besluttet 10. august 2015 å iverksette et prosjekt med det formål å avvikle bedriftsmarkedsporteføljen i banken. For å sikre gjennomføring av prosjektet mottok enkelte ledende ansatte et prosjekttillegg. En del av prosjekttillegget utbetales løpende og inngår under Lønn. Den andre delen av prosjekttillegget utbetales ved prosjektslutt og vil da inngå under Naturalytelser og andre andre sk.pl. godtgjørelser. Per 31.12.2016 er det avsatt kroner 2 336 207 eksklusive sosiale kostnader for den delen av prosjekttillegget som skal utbetales etter avslutning av prosjektet. Av dette utgjør kroner 709.500 avsetning for utbetaling til administrerende direktør.
Styret har besluttet å avslutte prosjektet med virkning fra 1.2.2017, og de ledende ansatte omfattet av ordningen går tilbake til gjeldende betingelser ved prosjektstart. Den delen av prosjekttillegget som utbetales etter avslutning av prosjektet, utbetales 50% ved prosjektslutt og de siste 50% utbetales over de 3 påfølgende år.

Godtgjørelse til revisor

	KONSERN		MORBANK	
Tusen kroner	2017	2016	2017	2016
Godtgjørelse til valgt revisor				
Ordinært revisjonshonorar lovpålagt revisjon	677	699	629	651
Skatterådgivning	19	82	19	82
Andre attestasjonstjenester	0	0	0	0
Honorar for annen bistand	249	636	249	636
Sum godtgjørelse til valgt revisor (inkl mva)	945	1 417	897	1 369

Inntekter, kostnader, fordringer og forpliktelser med nærstående selskaper

Millioner kroner		KONSERN 2017	2016
Renteinntekter			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1-Alliansen	61	93
Andre inntekter			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	3	5
Rentekostnader			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	1	1
SpareBank 1 SR-Bank	SpareBank 1-Alliansen	0	0
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1-Alliansen	0	0
Fordringer pr 31.12.			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1-Alliansen	33	93
Gjeld pr 31.12.			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1-Alliansen	9	0
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1-Alliansen	0	251

Inntekter, kostnader, fordringer og forpliktelser med nærstående selskaper

Millioner kroner		MORBANK 2017	2016
Renteinntekter			
Bolig- og Næringskreditt AS	Datterselskap	83	125
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	61	93
Andre inntekter			
Bolig- og Næringskreditt AS	Datterselskap	18	-10
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	3	4
Rentekostnader			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	1	1
SpareBank 1 SR-Bank	SpareBank 1-Alliansen	0	0
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1-Alliansen	0	0
Fordringer pr 31.12.			
Bolig- og Næringskreditt AS	Datterselskap	4 969	5 418
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1-Alliansen	33	92
Gjeld pr 31.12.			
Collection Eiendom AS	Datterselskap	4	5
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1-Alliansen	9	0
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1-Alliansen	0	251

BN Bank har syndikert utlån til andre parter både gjennom etablering av ordinære syndikatlån og gjennom bilaterale risikoavlastningsavtaler. Avtalene er utformet slik at utlånene kvalifiserer for å fraregnes balanse og resultat hva gjelder den riskoavlastede/syndikerte delen av utlånene. Omfang av slike fraregnede utlån riskoavlastet fra/syndikert til nærstående parter er gjengitt nedenfor.

Inntekter, kostnader, fordringer og forpliktelser med nærstående selskaper

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Pålydende verdi av fraregnede utlån risikoavlastet av SpareBank 1 Samspar	0	467	0	467
Pålydende verdi av fraregnede utlån risikoavlastet av SpareBank 1 SR-bank	0	0	0	0
Pålydende verdi av fraregnede utlån risikoavlastet av SpareBank 1 SMN	0	34	0	34
Pålydende verdi av fraregnede utlån risikoavlastet fra nærstående parter	0	501	0	501

NOTE 37 AKSJONÆRSTRUKTUR OG AKSJEKAPITAL

Aksjonærer pr. 31. desember

	2017		2016	
Navn	**Eierandel**	**Antall aksjer**	**Eierandel**	**Antall aksjer**
SpareBank 1 SMN	33,0 %	4 658 389	33,0 %	4 658 389
SpareBank 1 SR-Bank	23,5 %	3 317 338	23,5 %	3 317 338
SpareBank 1 Nord-Norge	23,5 %	3 317 338	23,5 %	3 317 338
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	20,0 %	2 823 266	20,0 %	2 823 266
Sum	100 %	14 116 331	100 %	14 116 331

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom aksjonærene. Aksjonærene klassifiserer sin deltakelse i BN Bank ASA som investering i et tilknyttet foretak og vurderer denne etter egenkapitalmetoden.

Aksjekapital pr. 31. desember 2017

Det er utstedt 14.116.331 aksjer à kroner 50. Det foreligger ingen fullmakt fra generalforsamlingen til å utvide aksjekapitalen eller kjøpe egne aksjer. Det er ikke utestående noen form for gjeldsinstrumenter med konverteringsrett til aksjer, og det er heller ikke utstedt noen form for opsjoner som kan føre til en økning i antall aksjer. Det er ingen vedtaktsbegresninger vedrørende stemmerett, alle aksjer har lik stemmerett.

Det ble vedtatt i ordinær generalforsamling 2017 i morselskapet å gi utbytte på 400 millioner kroner.

NOTE 38 FORESLÅTT, IKKE VEDTATT UTBYTTE

	MORBANK	
Millioner kroner	**2017**	**2016**
Totalt foreslått utbytte*)	0	400
Foreslått utbytte pr aksje (hele kroner)	0	28
Antall aksjer	14 116 331	14 116 331

*) Utbytte for 2016 ble vedtatt i ordinær generalforsamling for i 2017.

NOTE 39 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN OG BETINGENDE FORPLIKTELSER

BN Bank mottok den 3. juli 2015 en stevning knyttet til et engasjement som på det tidspunktet var gjenstand for nedskrivning. Tap knyttet til engasjementet er regnskapsmessig konstatert og restkravet er verdsatt til kroner 0 i bankens balanse per 31. desember 2016. I stevningen kreves erstatning for tap kunden mener å ha lidt som følge av bankens handlinger. Stevningen innebærer etter bankens syn ikke behov for avsetning for fremtidige forpliktelser.

Ut over de forhold som er beskrevet ovenfor foreligger det ikke eiendeler eller forpliktelser som det knytter seg betingede utfall til og der disse utfall kan ha vesentlig påvirkning på konsernets finansielle stilling. Det har ikke vært vesentlige hendelser etter balansedagen.

NOTE 40 RESULTATREGNSKAP 4 SISTE KVARTAL

Spesifikasjon av resultatet

					KONSERN
Millioner kroner	**1.kv 2017**	**2. kv 2017**	**3. kv 2017**	**4. kv. 2017**	**Året 2017*)**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	111	113	108	123	470
Sum andre driftsinntekter	37	41	48	46	172
Sum andre driftskostnader	55	70	64	66	255
Driftsresultat før tap på utlån	93	84	92	103	387
Tap på utlån	-21	9	0	4	-8
Resultat før skatt	114	75	92	99	395
Beregnet skattekostnad	29	20	23	29	101
Resultat etter skatt videreført virksomhet	85	55	69	70	294
Resultat fra virksomhet "holdt for salg"	4	0	0	0	4
Resultat inklusive virksomhet "holdt for salg"	89	55	69	70	298

*) Fondsobligasjoner ble i 4. kvartal 2017 reklassifisert fra gjeld til egenkapital. Utbetaling til fondsobligasjonseierne ble samtidig reklassifisert fra rentekostnad til utbytte. 1.-3. kvartal 2017 er ikke korrigert, sum kvartaler tilsvarer dermed ikke årsresultatet for 2017. Effekten utgjør 5 millioner kroner pr kvartal i perioden 1.-3. kvartal 2017.

Spesifikasjon av resultatet

					KONSERN
Millioner kroner	**1.kv 2016**	**2. kv 2016**	**3. kv 2016**	**4. kv. 2016**	**Året 2016**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	105	101	103	102	411
Sum andre driftsinntekter	38	71	62	9	180
Sum andre driftskostnader	53	52	53	62	220
Driftsresultat før tap på utlån	90	120	112	49	371
Tap på utlån	10	-1	-1	15	23
Resultat før skatt	80	121	113	34	348
Beregnet skattekostnad	20	27	28	10	85
Resultat etter skatt videreført virksomhet	60	94	85	24	263
Resultat fra virksomhet "holdt for salg"	0	0	0	-2	-2
Resultat inklusive virksomhet "holdt for salg"	60	94	85	22	261

Spesifikasjon av resultatet

					MORBANK
Millioner kroner	**1.kv 2017**	**2. kv 2017**	**3. kv 2017**	**4. kv. 2017**	**Året 2017*)**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	69	77	71	83	315
Sum andre driftsinntekter	30	26	35	34	125
Sum andre driftskostnader	38	56	50	49	193
Driftsresultat før tap på utlån	61	47	56	68	247
Tap på utlån	-11	4	-2	6	-3
Driftsresultat etter tap på utlån	72	43	58	62	250
Inntekter fra eierinteresser i konsernselskap	115	0	0	0	115
Resultat før skatt	187	43	58	62	365
Beregnet skattekostnad	18	11	14	18	61
Resultat etter skatt	169	32	44	44	304

*) Fondsobligasjoner ble i 4. kvartal 2017 reklassifisert fra gjeld til egenkapital. Utbetaling til fondsobligasjonseierne ble samtidig reklassifisert fra rentekostnad til utbytte. 1.-3. kvartal 2017 er ikke korrigert, sum kvartaler tilsvarer dermed ikke årsresultatet for 2017. Effekten utgjør 5 millioner kroner pr kvartal i perioden 1.-3. kvartal 2017.

Spesifikasjon av resultatet

					MORBANK
Millioner kroner	**1.kv 2016**	**2. kv 2016**	**3. kv 2016**	**4. kv. 2016**	**Året 2016**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	58	58	59	58	233
Sum andre driftsinntekter	25	50	45	7	127
Sum andre driftskostnader	35	35	38	46	154
Driftsresultat før tap på utlån	48	73	66	19	206
Tap på utlån	4	-1	4	5	12
Driftsresultat etter tap på utlån	44	74	62	14	194
Inntekter fra eierinteresser i konsernselskap	0	97	0	985	1 082
Resultat før skatt	44	171	62	999	1 276
Beregnet skattekostnad	11	15	16	4	46
Resultat etter skatt	33	156	46	995	1 230

NOTE 41 TILLITSVALGTE OG LEDELSE

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjonærene den øverste myndighet i konsernet. Generalforsamlingen velger ekstern revisor og styre.

Alle selskapene har samme revisor.

Valgkomité

Medlemmer	*Stilling*
Tore Haarberg, leder	Konserndirektør, SpareBank 1 Gruppen AS
Gro Tveit, nestleder	Økonomidirektør i SpareBank 1 SR-Bank ASA
Jan-Frode Janson	Konsernsjef SpareBank 1 Nord-Norge
Tormod Kojen	Analytiker, BN Bank ASA

Valgkomitéen består av tre medlemmer valgt av generalforsamlingen og ett medlem valgt av og blant de ansatte.

Ingen av medlemmene eier aksjer i BN Bank.

Ekstern revisor

	Antall aksjer
KPMG AS, ved statsautorisert revisor Sverre Einersen	0

Styre

Medlemmer

Finn Haugan, leder
Konsernsjef i SpareBank 1 SMN. Valgt første gang i 2009 og valgperiode utløper i 2019.

Tore Medhus, nestleder
Konserndirektør bedriftsmarked i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Valgt første gang i 2009 og valgperiode utløper i 2019.

Rolf Eigil Bygdnes
Konserndirektør finans i SpareBank 1 Nord-Norge. Valgt
første gang i 2014 og valgperiode utløper i 2018

Rune Fjeldstad
Administrerende direktør, SpareBank 1 BV. Valgt første gang i 2017 og valgperiode utløper 2019.

Helene Jebsen Anker
Selvstendig næringsdrivende – konsulentvirksomhet. Valgt første gang i 2009 og valgperioden utløper i 2019.

Ella Skjørestad
Konserndirektør for Kundetilbud og Markedsføring i Sparebank 1 SR-Bank ASA. Valgt første gang i 2011 og
valgperiode utløper 2018.

Solveig Ellila Kristiansen
Selvstendig næringsdrivende - konsulentvirksomhet. Valgt første gang i 2016 og valgperiode utløper 2018.

Jannike Lund
Senior økonomikonsulent i BN Bank. Ansattes representant. Valgt første gang i 2014 og valgperioden utløper i 2018.

Varamedlemmer

Ole Hyvik (ansattes representant)
Assisterende banksjef i BN Bank ASA

Ingen styremedlemmer eier aksjer i BN Bank.

Konsernets ledelse

Navn	*Antall år i konsernet*	*Stilling*	*Hovedansvarsområde*
Konsernledelse pr. 31.12.2017			
Gunnar Hovland	6	Adm.direktør	
Svend Lund	23	Viseadm. Direktør	
Trond Søraas	21	Direktør	Økonomi og Finans
Herborg Aanestad	6	Direktør	Risikostyring og Compliance
Stig Tore Laugen	3	Direktør	Kommunikasjon

Ingen i konsernets ledelse eier aksjer i BN Bank. Godtgjørelse til ledende ansatte og styre fremgår av note 36. Lån til ledere, tillitsvalgte og styremedlemmer fremgår av note 35.

NOTE 42 IFRS 9 - FINANSIELLE INSTRUMENTER

Regnskapsprinsipper

IFRS 9
IFRS 9 *Finansielle instrumenter* skal erstatte dagens IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling*. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering og måling, nedskrivning, fraregning og sikringsbokføring. IFRS 9 trådte i kraft 1. januar 2018. I 2015 satt SpareBank1 Gruppen sammen et tverrfaglig implementeringsteam med deltakere fra alle bankene som anvender IFRS, som har jobbet med forberedelser til gjennomføring og implementering av IFRS 9. Prosjektet, som BN Bank er en del av, har hatt en styringsgruppe, og følgende undergrupper.

1.Modeller og metodikk
Utvikling av beregningsløsning og modeller for å etablere forventningsrette fremadskuende estimater for forventet tap.
2.Strategi, organisering og prosesser
Definere opp hvordan organiseringen av det løpende arbeidet med regnskapsføring etter IFRS 9 skal organiseres mellom de samarbeidende bankene.
3.Regnskap og rapportering
Konkretisere selve regnskapsføringen og noter inkl. prinsippnote og notemaler.
4.Klassifisering og måling
Kartlegge gruppens finansielle instrumenter og klassifisere instrumenter i ulike kategorier.

BN Bank har deltatt i alle prosjektgruppene og har fortløpende vurdert behovet for interne tilpasninger og effekter av nytt regelverk.

Overgangsregler
IFRS 9 skal anvendes retrospektivt, med unntak for sikringsbokføring. Retrospektiv anvendelse innebærer at BN Bank skal lage åpningsbalansen 1.1.18 som om vi alltid har anvendt de nye prinsippene. Det betyr ikke at sammenligningstallene for 2017 må omarbeides etter de nye prinsippene, og standarden sier at det heller ikke har lov til å omarbeide sammenligningstallene med mindre dette kan gjøres uten bruk at etterpåklokskap. Effektene av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2018 føres mot egenkapitalen.

BN Bank har valgt å innføre sikringsbokføring etter IFRS 9. Dette innebærer at sikringsbokføring skal gjennomføres etter prinsippene i IFRS 9 prospektivt fra dato for overgang til IFRS 9.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler
Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader (OCI) og amortisert kost. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter
Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene. Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktsfestede kontantstrømmer.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. BN Bank benytter ikke virkelig verdi opsjonen.

Viser til tabellen under avsnitt "Klassifisering" for en nærmere beskrivelse av vår klassifisering etter IFRS 9.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter
Alle derivater skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument, som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over OCI.

Finansielle forpliktelser
For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak de samme som i dagens IAS 39. En endring fra IAS 39 er at for finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kredittrisiko innregnes i OCI, og ikke i det ordinære resultatet som i dag, med mindre innregningen i OCI skaper eller forsterker et regnskapsmessig misforhold.

Sikringsbokføring
IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring. Kravet om en sikringseffektivitet på 80–125 prosent er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittrisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Etter IFRS 9 er det tilstrekkelig med en prospektiv (fremadskuende) effektivitetstest, mens sikringseffektiviteten etter IAS 39 må vurderes både prospektivt og retrospektivt (tilbakeskuende). Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt.

Tapsnedskrivning utlån

Etter IAS 39 skal nedskrivinger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalefordringer omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

I tillegg til den generelle modellen er det egne prinsipper for utstedte, herunder reforhandlede lån som behandles som nye, og kjøpte lån hvor det er påløpt kredittap ved førstegangs balanseføring. For disse skal det beregnes en effektiv rente som hensyntar forventet kredittap, og ved endringer i forventede kontantstrømmer skal endringen diskonteres med den opprinnelig fastsatte effektive renten og resultatføres. For disse eiendelene er det derved ikke behov for å overvåke hvorvidt det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko etter førstegangs balanseføring da forventet tap over hele levetiden uansett skal hensyntas.

For kundefordringer uten vesentlige finansieringskomponenter skal en forenklet modell benyttes, der det avsettes for forventet tap over hele levetiden fra førstegangs balanseføring.

Nærmere beskrivelse av bankens fremtidige nedskrivningsmodell
Tapsanslaget skal lages kvartalsvis, og vil bygge på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene vil bli beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette vil danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn.

Trinn 1:
Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:
I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet (PD) har økt vesentlig.

Trinn 3:
I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler, som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Dette er eiendeler som under gjeldende regelverk defineres som misligholdte og nedskrevne.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser
Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.
Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser
Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjell fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Innføringen av IFRS 9 har resultert i følgende prinsippendringer og effekter

Det følger i det videre en beskrivelse av de ulike finansielle instrumentene og hvordan de er klassifisert etter IAS 39 og IFRS 9 med tilhørende beskrivelse av hvilke vurderinger om er lagt til grunn i klassifiseringen.

Klassifisering

Instrument/post	Beskrivelse	IAS 39*	IFRS 9*
Eiendeler			
P.t lån som ikke kvalifiserer for overføring til boligkreditt eller næringskreditt	P.t. vilkår er normale vilkår i Norge for utlån til bolig med flytende rente og til deler av bedriftsmarkedet, og vilkårene er normalt standardiserte og gjelder likt for alle utlån av denne typen. Låntagers rett til tidlig innløsning og konkurransen mellom banker gjør at lånenes kontantstrømmer i liten grad vil kunne avvike fra hva som er definert som betaling av renter og hovedstol på gitte datoer i IFRS 9. Bankens vurdering er derfor at disse utlånenes betingelser er konsistent med måling til amortisert kost.	AK	AK
Lån som kvalifiserer for salg til boligkreditt eller næringskreditt	BN Bank benytter Sparebank 1 Boligkreditt og Sparebank 1 Næringskreditt som finansieringskilde, jfr. note 9. Alle utlån på både PM og BM som kvalifiserer for overføring anses å være i en portefølje som holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg. Disse lånene behandles dermed til virkelig verdi over OCI etter IFRS 9.	AK	VVOCI
Fastrenteutlån til kunder	I henhold til IFRS 9.B4.1.12(b) er betaling av en rimelig tilleggskompensasjon for tidlig innløsning av et finansielt instrument konsistent med at et instruments kontantstrømmer bare er betaling av rente og hovedstol. Underkurs er ikke en tilleggskompensasjon for tidlig innløsning, men et fradrag i kontantstrømmene som ellers skulle ha vært betalt. Som del av et instruments kontraktsmessige vilkår vil derfor muligheten for betaling av underkurs medføre at instrumentet skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.	VVP&L (FVO)	VVP&L
Aksjer, ikke trading	Kategorien "Tilgjengelig for salg" under IAS 39 blir ikke videreført. Bankens aksjer blir etter IFRS 9 klassifisert til virkelig verdi over resultatet.	VVOCI (TFS)	VVP&L
Likviditetsporteføljen	Likviditetsporteføljen er klassifisert til virkelig verdi (FVO) under IAS 39. Praksis i dag er at dette er en ren likviditetsportefølje som i all vesentlighet holdes til forfall. Vi endrer derfor prinsipp slik at alle flytende verdipapirer måles til amortisert kost, mens vi bruker sikringsbokføring på fastrentepapirene.	VVP&L (FVO)	AK/Sikring
Derivater	Pliktig klassifisering til virkelig verdi over resultatet.	VVP&L	VVP&L
Forpliktelser			
Verdipapirgjeld, flytende rente	Prinsippene for klassifisering og måling av finansielle forpliktelser er i hovedsak som under IAS 39, men under visse forutsetninger skal verdiendringer som skyldes endringer i egen kredittrisiko føres over OCI når virkelig verdi opsjonen er benyttet. Vi benytter ikke virkelig verdi opsjon.	AK	AK
Verdipapirgjeld, fast rente	BN Bank benytter sikringsbokføring under IAS 39 og viderefører dette under IFRS 9.	Sikring	Sikring

*) Forklaring til tabell

AK	Amortisert kost
VVOCI	Virkelig verdi med verdiendring over OCI (med reklassifisering)
VVP&L	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet (pliktig)
VVP&L (FVO)	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet pga. fair value option
VVOCI (TFS)	Virkelig verdi med verdiendring over OCI - tilgjengelig for salg
VVOCIP&L	Virkelig verdi med endringer fra egen kredittrisiko over OCI og andre virkelig verdi-endringer over resultat
Sikring	Sikringsbokføring

Klassifisering - spesifikasjon

Finansielle instrumenter	Note	Klassifisering etter IAS 39	Klassifisering etter IFRS 9	Balanseført beløp - IAS 39	Balanseført beløp - IFRS 9
Kontanter og fordringer på kredittinsitusjoner		Utlån og fordringer	Amortisert kost	476	476
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		Utlån og fordringer	Amortisert kost	43	43
Utlån til og fordringer på kunder - Fast rente		Virkelig verdi over resultatet (FVO)	Virkelig verdi over resultatet	211	211
Utlån til og fordringer på kunder - kvalifisert for salg til boligkreditt eller næringskreditt		Utlån og fordringer	Virkelig verdi over OCI	15 226	15 235
Utlån til og fordringer på kunder - ikke kvalifisert for salg til boligkreditt eller næringskreditt		Utlån og fordringer	Amortisert kost	5 250	5 248
Sertifikater og obligasjoner		Virkelig verdi over resultatet (FVO)	Amortisert kost	2 775	2 766
Sertifikater og obligasjoner - fastrentepapirer		Virkelig verdi over resultatet (FVO)	Amortisert kost	1 081	1 075
Finansielle derivater		Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	276	276
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		Tilgjengelig for salg	Virkelig verdi over resultatet	693	693
Andre finansielle eiendeler		Utlån og fordringer	Amortisert kost	50	50
Sum finansielle eiendeler				**26 081**	**26 073**
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner		Amortisert kost	Amortisert kost	36	36
Innskudd fra og gjeld til kunder		Amortisert kost	Amortisert kost	12 498	12 498
Innskudd fra og gjeld til kunder - Fast rente		Virkelig verdi opsjon	Virkelig verdi over resultatet	1 139	1 139
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer - Sertifikatinnlån		Virkelig verdi opsjon	Amortisert kost	201	201
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		Amortisert kost	Amortisert kost	3 577	3 577
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer - Fast rente		Amortisert kost*)	Amortisert kost*)	3 953	3 953
Finansielle derivater		Virkelig verdi	Virkelig verdi over resultatet	199	199
Ansvarlig lånekapital		Amortisert kost	Amortisert kost	500	500
Andre finansielle forpliktelser		Amortisert kost	Amortisert kost	30	31
SUM finansielle forpliktelser				**22 133**	**22 134**

*) Vi benytter sikringsbokføring under IAS 39 og viderefører dette under IFRS 9.

Implementeringseffekter IFRS 9 - klassifisering og måling

Finansielle eiendeler	Note	Balanseført beløp etter IAS 39, 31.desember 2017	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9, 1.januar 2018
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		476	0	0	476
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		43	0	0	43
Utlån til og fordringer på kunder		20 476	-15 226	-2	5 248
Sertifikater og obligasjoner		0	3 856	-15	3 841
Andre finansielle eiendeler		50	0	0	50
Sum effekt amortisert kost		21 045	-11 370	-17	9 658
Virkelig verdi over resultatet					
Utlån til og fordringer på kunder		211	0	0	211
Sertifikater og obligasjoner		3 856	-3 856	0	0
Finansielle derivater		276	0	0	276
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		0	693	0	693
Sum effekt virkelig verdi over resultatet		4 343	-3 163	0	1 180
Virkelig verdi over OCI- med resirkulering					
Utlån til og fordringer på kunder		0	15 226	9	15 235
Sum effekt virkelig verdi over OCI- med resirkulering		0	15 226	9	15 235
Virkelig verdi over OCI- tilgjengelig for salg					
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		693	-693	0	0
Sum effekt virkelig verdi over OCI- tilgjengelig for salg		693	-693	0	0
Sum finansielle eiendeler		**26 081**	**0**	**-8**	**26 073**

Finansielle forpliktelser	Note	Balanseført beløp etter IAS 39, 31.desember 2017	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9, 1.januar 2018
Amortisert kost					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner		36	0	0	36
Innskudd fra og gjeld til kunder		12 498	0	0	12 498
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		7 529	0	0	7 529
Ansvarlig lånekapital		500	0	0	500
Andre finansielle forpliktelser		30	0	1	31
Sum effekt amortisert kost		20 593	0	1	20 594
Virkelig verdi over resultatet					
Innskudd fra og gjeld til kunder		1 139	0	0	1 139
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		202	0	0	202
Finansielle derivater		198	0	0	198
Sum effekt virkelig verdi over resultatet		1 539	0	0	1 539
Sum finansielle forpliktelser		**22 132**	**0**	**1**	**22 133**

Implementeringseffekter IFRS 9 - tapsavsetninger

Endring tapsavsetninger	Tapsavsetning etter IAS 39, 31.desember 2017	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Tapsavsetning etter IFRS 9, 1.januar 2018
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	21	0	2	23
Sum instrumenter målt til amortisert kost under IFRS 9	21	0	2	23
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over OCI under IFRS 9	86	0	-9	77
Sum instrumenter målt til virkelig verdi over OCI under IFRS 9	86	0	-9	77
Finansielle garantikontrakter	0	0	0	0
Lånetilsagn	0	0	1	1
Sum finansielle garantier og lånetilsagn	0	0	1	1
SUM	**107**	**0**	**-6**	**101**

Endring tapsavsetning - spesifisert	Gruppe-avsetninger IAS 39	Individuelle avsetninger IAS 39	Trinn 1, 12 måneders ECL IFRS 9	Trinn 2, Levetids ECL IFRS 9	Trinn 3, Levetids ECL med objektive bevis IFRS 9	SUM
Tapsavsetning pr 31.12.2017	75	32	0	0	0	107
IFRS 9-effekter - Tapsavsetning	-75	-32	17	64	32	6
IFRS 9-effekter - Virkelig verdi*)	0	0	-12	0	0	-12
Tapsavsetning pr 1.1.2018	**0**	**0**	**5**	**64**	**32**	**101**

*) For lån klassifisert til virkelig verdi over OCI anses beste estimat for virkelig verdi å være lik hovedstol minus tapsavsetning trinn 2 og trinn 3. Tapsavsetning trinn 1 reverseres dermed over OCI og tapsavsetning i balansen reduseres

KPMG AS
Sjøgangen 6
7010 Trondheim

Telephone +47 04063
Fax +47 73 80 21 20
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i BN Bank ASA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert BN Bank ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til BN Bank ASA per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til konsernet BN Bank ASA per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen og redegjørelsen om samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Offices in:

Oslo, Alta, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Elverum, Finnsnes, Hamar, Haugesund, Knarvik, Kristiansand, Mo i Rana, Molde, Skien, Sandefjord, Sandnessjøen, Stavanger, Stord, Straume, Tromsø, Trondheim, Tynset, Ålesund

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.

- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim 5. mars 2018
KPMG AS

Sverre Einersen
Statsautorisert revisor

VEDTEKTER FOR BN BANK ASA

Kap. 1 Firma. Kontorkommune. Formål.

§ 1-1
Selskapets navn er BN Bank ASA. Forretningskontoret er i Trondheim kommune. Banken kan innenfor rammen av den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører.

Kap. 2 Aksjekapital. Ansvarlig kapital. Aksjer.

§ 2-1
Bankens aksjekapital er NOK 705 816 550 fordelt på 14 116 331 aksjer à NOK 50 fullt innbetalt.

§ 2-2
Aksjene i banken skal være registrert i Verdipapirsentralen. Alt erverv av aksjer skal straks meldes til Verdipapirsentralen.

Erverv av aksjer ved overdragelse (salg/gave) er betinget av samtykke fra styret. Samtykke kan bare nektes når det foreligger saklig grunn. Nekting av samtykke skal begrunnes skriftlig.

Erververen av en aksje kan bare utøve de rettigheter som tilkommer en aksjeeier når ervervet er innført i aksjeregisteret, eller når ervervet er meldt og godtgjort uten at det hindres på grunn av bestemmelsene i allmennaksjeloven §§ 4-16 til 4-23. Dette gjelder likevel ikke retten til utbytte og andre utdelinger og retten til nye aksjer ved kapitalforhøyelse.

Kap. 3 Styret.

§ 3-1
Styret består av 5-9 medlemmer som velges av generalforsamlingen.

Minst halvparten av styrets medlemmer skal være bosatt her i riket, med mindre Kongen gjør unntak i det enkelte tilfelle. Bostedskravet gjelder ikke statsborgere i stater som er part i EØS-avtalen, når de er bosatt i en slik stat.

Minst ett av styrets valgte medlemmer skal være ansatt i banken. For styrets ansatterepresentanter skal det velges personlig varamedlem med møte- og talerett i styret.

For de øvrige valgte styremedlemmer kan velges inntil 3 varamedlemmer.

Styrets leder og nestleder velges særskilt.

De valgte styremedlemmer tjenestegjør i to år. Av de valgte medlemmer uttrer hvert år de som har gjort tjeneste lengst. Første gang uttrer tilnærmet halvdelen etter loddtrekning som foretas av valgkomitéen.

Varamedlemmene velges for to år.

I stedet for styremedlem som trer ut før valgperioden er ute, velges ved første anledning nytt medlem for resten av perioden.

§ 3-2
Valget av styremedlemmer, medlemmer til valgkomitéen og fastsettelse av godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor forberedes av en valgkomité som består av tre medlemmer, valgt av generalforsamlingen og ett medlem valgt av og blant de ansatte. Valgkomiteens leder velges særskilt. For de styremedlemmer som velges blant de ansatte i banken, og for slike medlemmers personlige varamedlem, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomitéen innstilling.

§ 3-3
Styret sammenkalles av styrets leder og har møte minst en gang i måneden og ellers så ofte bankens virksomhet tilsier det, eller når et medlem krever det.

Styret er vedtaksført når mer enn halvdelen av samtlige styremedlemmer er til stede eller deltar i behandlingen av en sak. Styret kan dog ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmer av styret så vidt mulig er gitt anledning til å delta i sakens behandling. Har et styremedlem forfall, skal varamedlemmet gis anledning til å møte eller delta i behandlingen av en sak.

Som styrets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende styremedlemmer eller de som deltar i behandlingen, har stemt for, eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning, må dog alltid utgjøre minst halvdelen av samtlige styremedlemmer.

Fraværende styremedlemmer skal gjøre seg kjent med beslutninger som er truffet i deres fravær.

§ 3-4
Styret forestår forvaltningen av bankens anliggender, og treffer herunder avgjørelse i de enkelte kredittsaker. Det skal sørge for en tilfredsstillende organisasjon av bankens virksomhet, herunder påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

§ 3-5
Styret ansetter og sier opp/avskjediger bankens medarbeidere og fastsetter deres betingelser. Styret kan delegere denne myndighet når det gjelder andre medarbeidere enn administrerende direktør og hans stedfortreder.

§ 3-6
Bankens firma tegnes av styrets leder eller administrerende direktør alene, eller av to valgte styremedlemmer i fellesskap. Styret kan gi nærmere angitte ansatte rett til å tegne bankens firma. Styret kan dessuten meddele prokura og spesialfullmakter.

§ 3-7
Administrerende direktør har den daglige ledelse av bankens virksomhet i samsvar med generelle instrukser fastsatt av styret samt de retningslinjer og pålegg styret har gitt.

Kap. 4 Generalforsamlingen.

§ 4-1
Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i banken, med mindre myndighet er lagt eksklusivt til et av bankens øvrige organer ved særskilt lovbestemmelse. På generalforsamlingen har hver aksje en stemme. Alle beslutninger treffes med alminnelig flertall, med mindre annet følger av lov eller vedtekter.

Ordinær generalforsamling skal holdes hvert år ved bankens hovedkontor innen utgangen av april måned.

Generalforsamlingen innkalles av styrets leder.

Styrets medlemmer og revisor skal innkalles til generalforsamlingens møte. Styrets medlemmer har rett til å være til stede og uttale seg på møter i generalforsamlingen. Styrets leder og administrerende direktør har plikt til å være til stede med mindre det foreligger gyldig forfall. I så fall skal det utpekes stedfortreder.

Før generalforsamling holdes skal Finanstilsynet i god tid, senest samtidig med lovlig innkallelse til aksjonærene, gis melding om de saker som skal behandles. Av forhandlingsprotokollen skal en gjenpart straks sendes Finanstilsynet.

§ 4-2
På den ordinære generalforsamling skal årsregnskap, årsberetning og- revisjonsberetningen legges frem og utdeles til de aksjeeiere som ikke har fått dokumentene tilsendt på forhånd.

§ 4-3
Styrets leder åpner generalforsamlingen og leder forhandlingene til møteleder er valgt.

§ 4-4
Den ordinære generalforsamling skal:

1. Velge møteleder blant de møtende aksjonærer

2. velge en valgkomité, Jfr. Vedtektene § 3-2.

3. godkjenne årsregnskap og årsberetning, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd

4. velge styrets leder, nestleder og øvrige styremedlemmer, bortsett fra medlemmer som skal velges av de ansatte.

5. velge revisor

6. fastsette godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor

7. behandle styrets erklæring om lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, herunder avholde rådgivende avstemming over styrets retningslinjer for lederlønnsfastsettelsen

8. behandle andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under generalforsamlingen.

§ 4-5
Når generalforsamlingen er åpnet, skal møtelederen la opprette fortegnelse over de møtende aksjeeiere og representantene for aksjeeiere med oppgaver over hvor mange aksjer og stemmer hver av dem representerer. Denne fortegnelse anvendes inntil den måtte bli endret av generalforsamlingen.

§ 4-6
Avstemning skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i avstemning på annen måte.

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll over generalforsamlingen. I protokollen skal generalforsamlingens beslutninger inntas med angivelse av utfallet av stemmegivningen. Fortegnelsen over møtende aksjeeiere og representanter skal inntas i eller vedlegges protokollen. Protokollen skal undertegnes av møtelederen og minst en annen person som utpekes av generalforsamlingen blant de tilstedeværende. Protokollen skal holdes tilgjengelig for aksjeeierne og oppbevares på betryggende måte.

Kap. 5 Revisor.

§ 5-1
Revisor skal følge de instrukser og pålegg som måtte bli gitt av -generalforsamlingen for så vidt de ikke strider mot bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov eller mot bankens vedtekter eller god revisjonsskikk.

Revisor gir sine antegnelser og meldinger gjennom -styret til generalforsamlingen. Revisjonsberetning skal - være styret i hende senest to uker før den ordinære generalforsamling.

Kap. 6 Innskuddsvilkår.

§ 6-1
Styret fastsetter de nærmere vilkår for mottak og utbetaling av innskudd i samsvar med mulige regler fastsatt av Finanstilsynet.

Kap. 7 Årsregnskap og årsberetning.

§ 7-1
Regnskapsåret følger kalenderåret.

For hvert regnskapsår avgir styret årsregnskapet og årsberetningen.

Minst en måned forut for den ordinære generalforsamling skal årsregnskap og årsberetning stilles til rådighet for revisor.

Generalforsamlingen fastsetter regnskapet senest innen utgangen av april måned.

Kap. 8 Aldersgrense. Tjenestetid.

§ 8-1
Høyeste aldersgrense for fast ansatte er 70 år.

§ 8-2
Et valgt medlem eller leder for styre kan ikke ha dette tillitsverv sammenhengende lenger enn 12 år. Ved beregning av disse tidsrom medregnes bare den tid vedkommende har hatt tillitsverv i banken etter 1. januar 1978. En person kan ikke velges/gjenvelges dersom vedkommende på grunn av bestemmelsene i denne paragraf ikke kan sitte valgperioden ut.

Kap. 9 Vedtektsendringer.

§ 9-1
Beslutning om å endre vedtektene fattes av generalforsamlingen. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredjedeler av så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Forslag til endringer i vedtektene må være innsendt til styrets leder senest fire uker før generalforsamlingen skal behandle forslaget.

BN Bank

www.bnbank.no